

Egyes szám ára : 5 ^{lel} Magyarországon 20 fillér

Brassói Lapok

XXIX. évfolyam
260 szám

Főszerkesztő.

Szele Béla dr.

Vasárnap

1933. év november 12

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szét küldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lejti fizet havonta. — Kézbeszéti díj havonként 8 lej. — **Külföldre** országon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegvonalon 6 lej, páratlan (bal) szövegvonalon 6 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendőek. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király utca 56–58. Telefon-zámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Ma: Lássuk Kolozsvárt!

Titulescu váratlan kihallgatása új fordulatot hozhat

Vajda: Nem mondiam le, hanem lemondattak...

Különösebb és titokzatosabb kormányválság még nem volt Nagyrománia fennállása óta

Lehet, hogy a nemzeti-parasztpárt nem vesz részt az új választáson

Maniu példájára vajda is visszavonulásra készül

Bukarest, november 11.

Még a román belpolitika kormányválság-
krónikájában is szinte páratlan az a helyzet,
amelynek most az ország tanúja. A Vajda
kormány hivatalosan még nem mondott le, de
már három teljes napja ténylegesen bukott-
nak tekintik s az ellenzék nagyban készülődik
a karácsony előtti általános választásokra, a
melyeket — biztosra veszik — a Duca-kor-
mány fog levezetni. A politikai izgalom és
tánczaja tehát jóval megelőzi a tényleges tör-
ténéseket, a valójában végbemenő eseménye-
ket, amelyek csak lassan és kínosan sántikál-
nak az egyszerre száguldo elképzelések után.
Ebben az általános anticipációban, az esemé-
nyek előre vágásában benne van nemcsak az
ötösztendeje „éhező” ellenzék minden mohó-
sága, hanem a közvélemény egész feigyülem-
letti türelmetlensége és idegessége.

Ezt a rendkívül fura helyzetet voltaképpen a Vajda-kormány visszavonulásának, leváltásának az előkészítetlensége idézte elő. Amint erre már tegnap is rámutattunk, politikai körök — noha már régóta számítottak arra, hogy a Vajda-kabinet az ősz folyamán távozik — csak néhány héttel későbbre, úgy november végére várták a kormányválság bekövetkezését. Hogy ez előbb történt meg, az nyilván a miniszterelnök keddi színiaj magatartásának tulajdonítható. A jelek szerint Vajda hibás taktikája vonta maga után az időpont hirtelen megváltozását.

Amint lassanként kiderül, hogy az uralkodó már régebbi idő óta érezte elégedetlenségét azal, ami az országban történik s hogy úgy találta: a Vajda-kormány nem tud megfelelni hivatalának. Ebből a szempontból főleg a kormány két tagjának, Mărgaru pénzügyminiszternek és Gălinescu belügyi államtitkárnak a politikáján adott legtöbb okot a kifogásolásra. Mărgarunak a külföldi adósságtörlesztések befizetésének a felfüggesztéséről kiadott új parancsai rombolóan igen rossz vért szült, mert mindezt csak azért tették s ugyanolyan határozottan egytellenek tartották udvari körökben a belügyminiszternek tevékenységét. S mindezek miatt a miniszterelnök, akinek a kormányban a legbizalmasabb módon pártfogolta a jobbszélső megfigyelőket, köztük az ország szövetségeire és képviselőikre, merőben ellentétes hitvallású arisztokratát, nem gyakorlati és népszerű kormányvezető programmal, hanem — alkotmányellenes arisztokráciával állított elő az uralkodónak. Mindezt arra mutat pedig, hogy csak a szétziláló kormánypárt egységesítése, tehát a Maniu-törzshöz való csatlakozás, a kormány alapos szervezése és mindenre kiterjedő, jól meg-

gondolt kormányprogram tudta volna tartósabban meghosszabbítani a Vajda-kormány életét. Vajda azonban mindeerre nem volt képes: uralma az utóbbi időben már tulontul elkopott, amint politikai kifejezéssel mondják, s nem volt ereje összefogni a nemzeti-parasztpárt széthúzó erőit, a Mihalache- és különösen a Maniu-csoportot.

Igen figyelemreméltó, hogy ezzel kapcsolatban az udvari körökhöz közeiálló Cuvântul vezércikkében a királyhűségéről ismert Nae Jonescu ír.

— A Vajda-kabinetnek, — mondja, — már megalakulásától fogva ólom volt a szárnyai-ban, amit Maniu tett beléjük, amikor azt aján-lotta, hogy Vajda ugyanazzal az együttessel folytassa a kormányzást. „Ugyanaz az együt-tés” Madgearut jelentette a pénzügyről és Ar-mand Calinescut a belügyről. A nemzeti-pa-rasztpártiak volt vezére jól számított: éppen ez a két ember az, akinek most a kormány bukása tulajdonítható.

— Vajda persze, kihivhatta volna a végzetet, amelyet Maniu szabott meg számára, ha átszervezte volna a kormányt. Lett volna rá alkalm a múlt áprilisban. Nem lett volna késő szeptemberben sem. De Vajda habozott s ez lett a végzete.

— Igaz, a kormány valamivel idősekelőtte bukik. S mindenesetre alkalmatlan időpontban. A véletlen úgy hozta magával, hogy Vajda a liberális fenyegetések határéidején belül adja be lemondását. Lehetetlen elképzelnünk, hogy ha gondolt volna erre a helyzetre, Vajda nem látta volna annak a szűkségességét, hogy elhalassza lemondását, legalábbis a liberális tüntetés utánig... Ezt a formalitást be kellett volna tartania. Vajda azonban elhanyagolta a problémának ezt az oldalát s meggyorsította a válság kifejlődését. Hibázott, Vajda, a trón és a dinasztia áldozatos szolgálja, kénytelen lesz elismerni ezt a hibát...

A beavatott lapnak ebből a beállításából künik, hogy udvari körök s talán maga az

uralkodó sem számított arra, hogy Vajda rögtön levonja a következményeket, mihelyt értesül arról, hogy a legfőbb alkotmányos tényező bizalma megrendült iránta.

Más beállítás szerint, amelyet a kormány párt tegnapi vezérlőbizottsági üléséről kiszivárgott hírek is megerősíteni látszanak, Vajda ugyanannak a nevezetes politikai „tégla”-nak az áldozata, amely 1927. nyarán olyan villámcsapásszerűen sújtotta főbe Averescu marsallt, akkor még tábornokot. A keddi színeai audienciák során a miniszterelnök számított ugyan arra, hogy az uralkodó kifogásolni fogja a kormány tevékenységét, de nem hitte azt, hogy teljes bizalmatlansággal fog találkozni. Állítólag Miró kihallgatása után még felajánlotta Madgearu elejtését, de ez már későnek bizonyult s saját audienciája alkalmával a miniszterelnök arról győződött meg, hogy a király megvonta tőle a bizalmát. Ezáltal Vajda olyan helyzetbe került, hogy nem maradt számára hátra más, mint lemondásának bejelentése.

A Vajda-kormány utolsó minisztertanácsa

A kormány hivatalos, formai lemondása, a melyet már péntekre vártak politikai körökben, szombatra odázódott el, habár a kormánypárt vezérőlbizottsági ülése a csütörtökről péntekre virradó éjjel végetért, hozzájárulván a Vajda-kabinet visszalepéséhez. A késlekedést most már igazán csak a kormánypártnak az ellenzékre való felkészülődése és a kormányutódlás kérdésének a rendezése okozza. Ezzel áll összefüggésben Titulescu külügyminiszter akcióba lépése is.

Az uralkodó csak szombatban reggel érkezik vissza a fővárosba és így délelőtt 11 órakor fogadják bucsuaudiencián a távozó vajda miniszterelnököt s minden valószínűség szerint már délután megkezdi a törvényhozó testület élmsökeinek és a pártvezéreknek a konzultációját, a kibontakozás lehetőségeit illetően.

A Vajda-kormány pénteken délután 5 óra-kor tartja utolsó minisztertanácsát, a kormány párt vezetősége pedig szombaton este, a kormány hivatalos lemondása után ül össze ismét.

DRAMAI TANÁCSKOZÁS VAJDA
LAKÁSAN

elnök lakásán. Ezuttal a tanácskozások sokkal izgatottabbak voltak, mint a délelőtti folyamán, sőt drámai jelleget is öltöttek.

Vajda folytatta beszámolóját a keddi szinajai kihallgatásokról s általában arról, hogyan érlelődött idáig a kormány helyzete. Kiszivárgott hírek szerint

a miniszterelnök előadása rendkívül mély benyomást keltett az elnöki tanács tagjai körében.

vajda állítólag könnyezni is kezdett, amikor kijelentette: nem várta, hogy egy, az ő korában és személyi helyzetében levő államférfi, aki annyi áldozatot hozott, úgy kezeljenek, a hogyan ez vele történt.

— Nem en mondottam le, — hangoztatta állítólag Vajda, — hanem egyszerűen lemondattak.

Expozéja záradéka gyanánt azt javasolta,
hogy

a kormányt ért bánásmód miatt a nemzeti-parasztpárt tartózkodjék a karácsony előtti várható választásokban való részvételtől. Ezen indítványt a vezetőség egyrésze magáévá tette, mert az a meggyőződés alakult ki, hogy a kormánnyal valóban olyan módon bántak el, amelyre feltétlenül heves ellenakcióval kell válaszolni. Mihalache azonban annak az óhajának adott kifejezést, hogy mielőtt ezt az

indítványt az elnökség elfogadná, terjessze a pártkongresszus elé, amelyet a lehető legrövidebb időn belül hivjának össze.

Ilyenformán a kormánypárt passzív rezisztenciáját illetőleg végrelesen csak a kongresszus fog dönteni, bár a vezetőség számottevő többsége máris mellette foglalt állást.

VAJDA VISSZAVONULT...

Jelentesültek úgy tudják, hogy a tegnap esti pártvezetőségi ülésen Vajda azt az elhatározását is közölte elvbarátaival, hogy Maniuhoz hasonlóan, visszavonul a politikai életből s lemond a párt elnöki tisztéről is.

Vajdának azt a javaslatát, hogy a párt tiltakozása jeléül ne vegyen részt a decemberi általános választásokon, politikai körökben azzal magyarázzák, hogy Vajda szeretné elkerülni az ő és a Maniu-csoportja közötti választási küzdelmet. Arra ugyanis a dolgok jelenlegi állása közepette igen kevés a remény, hogy a két csoport rövidesen kibékülhessen s így: ha a párt résztvesz a választásokon, elkerülhetetlen, hogy Erdélyben külön listákkal ne jelöltessék magukat. Mihajache viszont azért helyezkedett szembe ezzel az indítvánnyal, mert az Ókirályságban a párt egysége s ezuttal is meglehetősen esélyei vannak arra, hogy jelentős mandátumszámmal kerülhet be a parlamentbe.

Tessék kívágni és eltenni!

3. sz. SZELVÉNY a B. L. novemberi regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 darab novemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregényátárának 1933 november havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszállíthatók **Bukarestben**: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Szt. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10); **Brassóban**: a B. L. kiadóhivatalában; **mindenütt máshol**: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

MIHALACHE FEKEZ

A pártvezetőségi ülésen különben az a gondolat is felvetődött, hogy Vajda miniszterelnök a történetek után ne is személyesen nyújtja be a maga és kormánya formális lemondását, hanem visszalépését csupán írásban közzéje az uralkodóval. Mihalache ezt az ötletet is elhárította s így Vajda mégis eleget tesz a bucsukihallgatás szokásos formalitásának.

Ami a válság megoldását, azaz a kormányutódlást illeti, a pártvezetőség felhatalmazta Vajdát, hogy —

miután Titulescu nem vállalta a jelenlegi parlamenti többséggel való kormányalakítást, amint ezt Mihalache után tegnap délután felajánlották neki, — belátása szerint választási, vagy más kormányt ajánljon maga helyett az uralkodónak. Valószínű, hogy Vajda miniszterelnök választási kormányt fog javasolni.

A kormányválság és a Maniu-csoport

Háromnapos betiltása után pénteken újból megjelent a Maniu-pártiak új kolozsvári lapja, a Romania Noua.

A lap vezércikkben foglalkozik a Vajda-kabinet bukása folytán bekövetkezett kormányválsággal s hangoztatja, hogy a Maniu-csoportot nem érdekli, ki következik a hatalmon.

— Minden azon mulik — írja a Romania Noua — hogy a kormány kormány legyen és nem iktatóhivatal, a miniszterek miniszterek, s nem pedig kabinet-főnökök.

Más helyén a lap a jövő csütörtökre Bocul Aurel képviselő elnökletével gyűlésre hívja össze Maniu híveit. Ezen a gyűlésen kétségtelenül a csoportnak a választásokon tanúsítandó magatartását fogják megvitatni.

A politikai köröket a kormánypárt vezérőrszágának az állásfoglalásán kívül tegnap is ma leginkább Titulescu akciója foglalkoztatja és izgatja. Amint jelentettük, a külminiszter tegnap délután 4 órakor királyi kihallgatáson volt Színájában, amelyről este fél tízre már vissza is tért a fővárosba.

Ebből a sietségből arra következtetnek, hogy Titulescu olyan megbízást kapott az uralkodótól, mely meglepetést hozhat a kormányválság további alakulásában.

Az újságírók ostromára és faggatására a külügyminiszter nem volt hajlandó semmi érdemlegeset válaszolni. Csak a következőket jelentette ki:

— Kihallgatáson voltam öfelségénél. Mást nem mondhatok, mert tiltja hivatásbeli kötelességem.

Majd hozzáfűzte:

— Ne siessenek a következtetésekkel, ne hogy megjárják.

Ez az utóbbi titokzatos mondat méginkább felcsigázta a kedélyeket s már-már kombinálni kezdtek, hogy valóban szó lehet más megoldásról is, mint a Duca-kormány, amelyet általában biztosra vesznek.

TITULESCU ÉS VAJDA IZGALMAS TÁRGYALASAI

Titulescu az állomásról egyenesen Vajda miniszterelnök lakására hajtatott, ahol a pártvezetőség ülésén volt. Beavatottak úgy tudják, hogy

Vajda olyan barátságosan hangon fogadta a külügyminisztert, hogy ebből valószínűsíthetően keletkezett.

Amikor Titulescu belépett, Vajda, állítólag, így kiáltott fel:

— Ime, az áruló!

Titulescu megdöbben, de nem vesztette el hidegvérét s így mindjárt kölcsönösen ki is magyarázkodtak. A külügyminiszter ezután külön megbeszélésre vonult vissza Vajdával, majd részt vett a pártvezetőségi ülés további vitáiban is, egészen éjjel egyenegyed-12-ig, amikor lakására ment.

A Titulescu és Vajda közötti állítólagos incidenssel kapcsolatban a miniszterelnökség ma közleményt adott ki és abban cáfolja ezt a híresztelést.

Arra, hogy a kormánypárt elnöki tanácsa az éjjel véglegesen lezárta a kormánybukás ügyének a tárgyalását, a legjellemzőbb az, hogy

Mihalache még az éjjel folyamán elutazott a fővárosból dobresti birtokára s csak a hét elején tér vissza a fővárosba, ha ugyan az uralkodó kihallgatásra nem kéri a kormányválság megoldásával kapcsolatban.

Ugyancsak elhagyta a fővárost és Valeni-be utazott Jorga is, aki tegnap megbeszélést folytatott pártja vezető embereivel.

Itt említjük meg, hogy politikai körökben

elterjedt verziók szerint néhány nap

mulva összehívják Kolozsvárra a nemzeti-parasztpárt erdélyi tartományi szervezeteinek százas bizottságát, hogy megtárgyalják a párt új helyzetét.

Ezen fog eldőlni, lehet-e szó a Maniu- és Vajda-csoportnak a választásokon való együttműködéséről, azaz arról, hogy az ellenfelek most, az ellenzékben összefognak-e?

Kolozsváron beavatottak tudni vélik, hogy

Vajda az elmúlt szombat Hossu görögkatholikus püspök lakásán mégis találkozott Maniuval s állítólag megbeszéltek arra az esetre, ha a párt ellenzékbe vonul.

Valószínű, hogy a nemzetiparasztpárt vezetésében — amint erre Mihalache magatartásából is következtetni lehet — hamarosan ismét személyi változások következnek be.

Választási, vagy Duca-kormány?

Vajda miniszterelnök lakásán pénteken egész nap is sűrű tanácskozások folytak, egyrészt az esti végső minisztertanáccsal és a miniszterelnök szombati audienciájával, másrészt pedig a válságból való kibontakozással összefüggésben.

Tudva azt, hogy a lelépő miniszterelnök választási kormányt ajánl a királynak és ugyanezt teszi a parlament két elnöke is, a kis pártok, élükön Lupuval, mozgolódni kezdtek, hogy lehetőleg gáncsolják a Duca-kormány lehetőségeit. Elhatározták, hogy egységesen pártunkivüli választási kormány kinevezését fogják javasolni az uralkodónak.

A Lupu-féle akciót, érthető módon, el-

sősorban a georgisták támogatják, akik kizártnak tartják az olberálisok uralomrajutását s meg vannak győződve arról, hogy a válság más formában nyer megoldást.

Érdekes, hogy Titulescu akcióba lépésének hatása alatt egyes liberális körökben is aggályok támadtak a Duca-kormányt illetően s attól tartanak, hogy az utolsó pillanatban még meglepetés állhat be.

Az általános politikai horoszkóp azonban még mindig arra mutat, hogy az új kormányt — meglehetősen súlyos feltételek és megkötöttségek között ugyan — Duca fogja megalakítani.

SZÖVETÁRAK EMELKEDNEK!

VESTIS

ameddig a régi készlet tart,
még a régi, közismerten

OLCSÓ ÁRAK-BAN

árusítja elsőrangú szöveteit!
Saját érdekében igyekezzék
szükségletét még
előbb beszerezni!

VESTIS

BRASSO, LENSOR 22. SZ

Kérdezzen meg valakit, aki már viselt Vestis szövetet!

Slágerek

az Aladdin

LÓMPÁK, KÁLYHÁK, FŐZŐK,

melyek közönséges petróleummal működnek.

Ne fizessen tandíjat!

Forduljon mindigart hozzánk!

Ismeretét ingyen és bérmentve küld a képviselő
A. Morvay, Timisoara IV., Str. I. C. Brătianu 4/a.
M. Fenyő, Cui, Str. Necuicea No. 2.
Standard, Oradea, Str. Avram Iancu No. 7.
Aladdin S. A. R., București I., Str. Reșală 11.

Súlyos válságba jutott a legtekintélyesebb magyar- országi ellenzéki párt

Budapest, november 11.

A magyarországi politikai körökben izgalomban tartja az a súlyos viszálykodás, ami a legtekintélyesebb ellenzéki pártban, Eckhardt pártjában, a Független Kisgazdapártban tört ki. Turcsányi képviselő mérgesen összetűzött a pártvezérrel, Eckhardt Tiborral. Az összetűzés következménye Turcsányi kizárása lett, bár a képviselő azt állítja, hogy ő megelőzőleg már kilépett a pártból s így a kizárás elkészt.

A pártban keletkezett belviszály oka az a botrány, amely az emlékeztető Tretina-ügy miatt keletkezett. Ez a Tretina a párt lapja számára nagyobb szubvenciót vett fel a félig állami vállalkozástól, az IBUSZ-tól. A dolog kipattant és kavargást idézett elő.

A botrányt annak idején Turcsányi képviselő pattantotta ki. Lovagolt is rajta jóideig, az utóbbi időben azonban úgy vette észre, hogy pártja elnöke, Eckhardt Tibor nem ért vele egyet és — palástolni igyekszik az ügyet. Ebből keletkezett aztán a vita a pártvezér és a képviselő között s a vitából a kizárás, illetve kilépés. Turcsányi azonban nem adta föl a harcot. Az Új Nemzedék című lap legújabb számában nagy cikket közöl s ebben bejelenti: vége lesz nemsokára Eckhardt dicsőségteljes szereplésének, mert neki most már bizonyítékai vannak, hogy a Tretina ügyben a pártvezér súlyosan kompromittálva van. Turcsányi azt igéri, hogy hamarosan jön a bizonyítékokkal.

Szerencsés számok

Bukarest, november 11.

A negyedik állami osztályosorszájáték első osztályának második húzása napján pénteken délig az alábbi nyerőszámokat húzták ki:

100 ezer lejjel: 55851

15 ezer lejjel: 77913, 37608, 23745.

10 ezer lejjel: 63812, 25742, 55982, 10299

1814, 78553, 37068.

Kihúztak azonfelül nagyszámu kisebb

nyereményt.

Tegnapki nyereményjelentésünkben pótlólag közöljük, hogy a csütörtöki nappon kihúzták még a következő 15 ezer lejes nyereményeket: 2454, 62790, és 70697, valamint a következő 10 ezer lejes nyereményeket: 201, 75924, 49313, 41525, 58700, 70416 és 4708.

Litvinov washingtoni tárgyalásai és az orosz-japán viszony fordulatai

Washington, november 11.
Litvinov washingtoni tárgyalásaiban önként állott be. Ugy látszik, elszámtalt volt az a jelentés is, amely szerint a Szovjetszövetség elismerésére vonatkozó egyezmény már létre is jött. A sajtóírók nyilván hivatalos jelentésnek vették azokat a közleményeket, amelyeket a washingtoni Fehér Hához közel álló lapok közöltek.

Legújabb jelentésünk így szól: úgy hull amerikai külügyi államtitkár, mint Litvinov külügyi népbiztos elégedetten nyilatkozott a csütörtöki megbeszélések után. A késő esti órákban Litvinov újabb megbeszélésre volt hivatalos az elnökkel. Ezt a megbeszélést azonban Roosevelt az utolsó pillanatban minden

indokolás nélkül lemondotta, ami nagy feltűnést keltett Washingtonban ennek ellenére erősen hiszik, hogy a Szovjetszövetség elismerésére vonatkozó egyezmény a hét végéig feltétlenül aláírásra kerül.

Moszkvában egyébként egyre erőteljesebben viselkednek Japánnal szemben. A japán bombavetők határsértése miatt tiább jegyzéket intéztek Japánhoz — erősen visszautasítva azt a sértést, amit Japán azzal követett el, hogy a határsértés miatt küldött első jegyzékre egyáltalában nem adott kielégítő feleletet. Az új orosz jegyzék hangsúlyozza, hogy az ilyen esetekből származó következményekért Japán fogja viselni a felelősséget.

Csikcsicsóban nagyon rosszul végződött a gázok elleni védekezésről szóló előadás

Az előadó kapitány titokban könnyfakasztó bombát helyeztetett el a teremben

Csikszereda, november 11.

Az egész ország területén egymást érik a gáztámadás elleni védekezés szakzerű előadásai.

Az ilyen gáztámadás elleni védekezésről tartott előadást egy szakzerűen képzett kapitány Csikcsicsóban is. A modern emberölés elleni védekezésnek számtalan hallgatója volt. Asszonyok és gyermekek töltötték meg a közbirtokossági székház nagytermét. A férfiak, úgy látszik, hiábavalónak tartották a gázvédelmi meghallgatását.

Az előadó kapitány egyik katonájával könnyfakasztó bombát helyeztetett el a terem egyik bejárata közelében. Elgondolása az volt, hogy ezzel az eszközzel fogja gyakorlatilag ismertetni a gáz hatóerejét.

Előadás közben egyre jobban és jobban kezdtek terjedni a könnyfakasztó gázok és bűzök.

A hallgatóság egyre idegesebb lett. A kapitány elérkezettnek látta a pillanatot a gáz gyakorlati ismertetésére.

— Egy bombát helyeztem el itt — kezdte az ismertetést.

Az előadás folytatására már nem volt ideje. Kitért az általános pánik.

A terem három bejáratát feltörték, az ablakokat kivetkék és ki-kí a maga módja szerint menekült.

A rettenetes tumultusban sokan elájultak s különösen a gyermekek közül többen szenvedtek sérüléseket.

Igy végződött Csikcsicsóban a gázok elleni védekezés oktatása.

— Védekezzünk az ellen, hogy bernymódra eltapossanak

Bernády György fulmináns beszéde az újra nagy lendületet vett névelésmzési rendszer ellen

Marosvásárhely, november 11

A Magyar Párt marosvásárhelyi tagozata intézőbizottsági ülésében országos szempontból jelentős és érdekes kérdésekkel foglalkozott.

Az intézőbizottsági ülést dr. Sebess Jenő elnök nyitotta meg, aki beszédében részletesen ismertetve azokat a körülményeket, amelyeknek kényszerítő hatása következtében a kisebbségi tisztviselők egy része elhagyta a vallását és áttért a többségi felekezetre.

Ebben a kérdésben az intézőbizottság jelenlévő tagjai hosszas és érdekes vita bocsátkoztak, majd dr. Bernády György szólalt fel, aki elmondta, hogy a marosvásárhelyi ref. kollégiumból legkevesebb öt olyan kisebbségi gyermeket kellett eltanácsolni, akik a névelésmzési intézkedések miatt lettek. Bernády György ezután átkel az ellen, hogy a kisebbségi gyermekeket elidegenítsék, mert ez a ténykedés a párti egyezmény és a román alkotmány is tiltja.

Marosvásárhelyen megtörtént egy eset — emléttette fel Bernády — amikor a ref. kollégiumban volt fiát kivenni a ref. kollégiumból, mert az anya történetesen görögkeleti vallású volt.

A magyar rezsim alatt — folytatta Bernády — a Birtolonok, Kisebbségi Berindeiek jóhangzásu magyar neveik miatt bátran románoknak vallották magukat és mi sem csodálkozunk azon, hogy a görög Duca és az olasz Mirto jó románoknak vallják magukat.

A névelésmzés úgy történik — mondja Bernády — hogy egy iskolai inspek-

tor megérkezik, ott felteszi a rosszakarat szemüvegét, átnézi a keresztleveleket és megkezdi a névelésmzés, amelynek sok kisebbségi diák áldozatul esik. Az igazgatók helyzete természetesen nagyon kényes, mert iskolák nyilvánossági jogával játszanak.

Bernády dr. ezután azt tanácsolja, hogy valamennyi egyházi hatósággal együtt kell intervenciót kérni a sérelmek ellen. Majd

azt kéri, hogy mondja ki a Marosvásárhelyi Magyar Párt intézőbizottsága, hogy mélyen megbotránkozik a sérelmes névelésmzési rendszer felett és orvoslás céljából közös akciót indítsanak az egyházhatóságokkal együtt a Magyar Párttal karöltve. Felbuzsáskodik meg az inspektorok sérelmes és rosszakarati döntéseit és ha panaszaik nem járnak kielégítő eredménnyel, akkor forduljanak együttesen a Népszövetséghez sérelmeik orvoslását kérve.

Előbb azonban bíróság útján is meg kell próbálni a sérelmek elintézését, hátha a független bíróság pártatlanul helyet ad a felelőzéseknek.

Ha már hernyóként agyon akarnak bennünket taposni — fejezi be nagyhatásu beszédét dr. Bernády — akkor védekezzünk az eltaposás ellen és legálább rugjunk egyet...

A javaslat elfogadása után Kovács Elek városi tanácsos szólal fel, aki elmondja beszédében, hogy a csehországi jogfosztások módszerét úgy látszik nálunk is be akarják vezetni, mert éppen Marosvásárhelyen nap-nap után sajtóperek halmaza indul a magyar újságírók ellen és a lapokat megrendszabályozással és betiltásokkal fenyegetik meg.

Ezután Radó Sándor h. polgármester tartja meg részletes beszámolóját a magyarpárti városi tanácsosok munkájáról. Elmondja, hogy a városi tanácsosok idő-

Túlfeszített munka... idegösszeomlás...
így van ez a rádiócsövekkel is.

Munka, munka, munka... hónapokon keresztül, megszakítás nélkül ostromozzuk idegeinket további erőfeszítésekre, egészségünk rovására. De azután jön lassan de annál biztosabban a teljes összeomlás; az Ön idegei nem bírják tovább.

Igy van ez a rádiócsövekkel is. A csövek idegközpontja egy lehetleni vékony fémhuzal, vékonyabb az emberi hajszálnál — a főtőszál. Ez a szálcscsa hónapokig bírja a megerőltető munkát — hála a Philips laboratórium kutató munkájának — de örökké mégse bírja az iramot. Fokozatosan, észrevétlenül csökken a teljesítménye,

hangereje és a távoli állomásokból mindég kevesebbet és kevesebbet hallunk — de mindez oly lassan, észrevétlenül történik, hogy Ön alig veszi észre. Csak egy közvetlen összehasonlítás fogja Önt meggyőzni, hogy rádiókészüléke mennyire leegyengült. Ha készülékébe az új Philips-Miniwatt csöveket berakta, azonnal latni fogja, hogy készüléke az új csövekkel mennyit nyert hangerőben, hangszínezetben és hallani fog oly távoli leadókat is, melyek létezéséről eddig fogalma se volt.

PHILIPS 'MINIWATT'

Körzetképviselőt brassói körzetre: „ELIMA“-cég, Brassó, Sütő-u. 2

geztetett közmunkát, amelynek sok munkanélkülit foglalkoztatott. Beszámolója szerint a várost a vízőrákkal való ellátása három millió lejbe fog kerülni és hogy a földművelésügyi miniszterium százezer lejt küldött az árvízkarosultaknak és az összeget kis is osztotta már a város az illetékeseknek.

A város igen sulyos válságban van, mondotta Radó Sándor — azért mert a városi illetékeseknek csak mintegy har-

minc százaléka folyt be, huszmillió lej értékben.

Dr. Baró István főtitkár számol még be a „számonkérő szék” tervezetéről és az intézőbizottsági ülés elhatározza, hogy a bizottsági ülései nyilvánosak lesznek.

Dr. Sebess Jenő elnök zárószavaival ért véget az érdekes magyarpárti intézőbizottsági ülés, amely méltán visszhangot fog kelteni egész Erdély közvéleményében.

Amanullah, a cinikus ex afgán király

London, november 11.

Jelentettük már, hogy Nadir khánt, az afgán uralkodót meggyilkolták. A gyilkossággal kapcsolatban Amanullah, a száműzött afgán uralkodó, aki ezidőszent Angliában tartózkodik, érdekes nyilatkozatot adott a Reuter távirati ügynökségnek. Amanullah leszögezte, hogy Nadir khán meggyilkolását nem nagyon bánja, mert a megölt uralkodó rémuralmat teremtett Afganisztánban és rengeteg alattvalóját gyilkoltatta meg.

— Örömmel — mondotta Amanullah — csak azért nem határtalan, mert Nadir is afgán volt!

Legújabb jelentéseink szerint Nadir khánnal hároméből jövet végeztek, három revolverlövessel. Az uralkodó nem halt meg rögtön, mire gyilkosai rárontottak és a háremhölgyek sikítása közben halálra szurkálták.

RADIOAKTIV FOGKRÉM

fehérteli a fogakat
és erősíti a foghúst

A TUDOMÁNY
CSODÁJA

SELYEM-BÁRSONYOK OTTOMÁN-SELYMEK

valamint
LEGUJABB DIVATU MODERN SELYMEK

csakis a

„TRIANON“ cégnél
Bukarest, Strada Bărăției No. 4.
MAGYARUL IS BESZÉLÜNK.

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő útján szokták fizetni és előfizetésük e hó 15-én lejár, a mai napon postautalványt küldünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, szíveskedjenek ezen postautalvány felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában, lapunk folytatálagos küldésében megszakítás álljon elő.

nek kapcsolataink.

Eppen ezért e tudósítás nyomán nem érdemes ankarai álmokat szőni. Ha valamilyen uton-módon romániai munkás ki is jutna, két évnél tovább úgy sem maradhat. Komoly politikai körökben ugyan is azt az értesülést nyertem, hogy legfeljebb két esztendőig tűrik még meg az idegen munkásokat.

A kiutasító juniusi rendelet kapcsán ugyan maguk a török építési vállalkozók is intervenáltak a kormánynál, aholis azt magyarázták, hogy a török munkás tud ugyan már dolgozni, de azért még nem igazi szakmunkás. Még vagy két évig tanulnia kell a németektől és magyaroktól, az osztrákoktól és olaszoktól. Férre két év kegyelmi időt kaptak a külföldi munkások.

Ennek ellenére is nincs kizárva, hogy a két év lejártá után még kapnak egy esztendőt a munkások. Egy kiméleti esztendőt talán még.

Ezekhez az egész modern palotákhoz evszázados tanultság és építő kultúra kell és amerre jár az ember, mindenütt alapokat ásnak most. Jövőre is vagy 200 palota épül. Nem ház és nem villa, hanem palota. Még sok minden hiányzik Ankarára voltaképpen ma még csak egy nagy földhányás, amelynek feltáirra házakat raktak le.

Befejezve nincs és amíg nincs befejezve, addig a jó szakmunkás, ha nagy keservevel és kínálódással kijut ide, elhelyezést talál.

Egyebet és jobbat az erdélyi magyar munkanélküli frontnak nem jelenthetek mert magam sem tudok. Akinek mégis több felvilágosítás kellene, annak ide jegyzem Gombos Antal címét: *Postacatu* 328.

Bár a törökországi magyar munkáslágnak ő a koronázatlan királya, levelekkel azért nagyon ne árásszák el. Nem irhat egyebet, mint amit én írok itt: munka rengeteg van, de ahhoz, hogy valaki dolgozhassék Ankarában, előbb ki kellene jutni. Aki engedelem nélkül jut ki, azt ugyanis visszaküldik, tehát engedelmet kell szerezni. Ezt meg Gombos Antal sem tud szerezni, pedig ő a magyar-fejedelem Ankarában.

Ma nemcsak a mázolókból, de a kőművesekből is lehetnek fejedelmek. És mennyivel becsületesebb és egyenesebb, gerincesebb és komolyabb ur Ankarában Gombos Antal, mint — mázoló kollégája...

Halász Sándor előázsiái riport-sorozata:

Magyar-világ Törökországban

Ankara, a Kelet Amerikája: onnan is lehet pénzt hazaküldeni és oda sem lehet — kijutni

Ezer magyar munkás két év múlva visszatér az — „óvilágba“

Ankara, november 11.

Be kell Önöknek is mutatnom Gombos Antalt, aki született Szegeden, fiatal volt Pólában, el Ankarában és még nem tudja, hogy két éven belül neki is befellegzett.

Csak úgy nagyjában és általában érdeklődöm Ankarában, hogy élnek-e itt magyarok? Nem akarok semmi részletet és aprólékosságot. Ilyenkor az ember mindenkinél, akivel csak beszél, érdeklődik: laknak itt magyarok? És általában ilyenkor az ember azt a választ kapja, hogy: igen.

Ankrában ezzel szemben állandóan így válaszolnak:

— Ja, der Herr Kompos! Der Herr Kompos!

Gombos Antalt az épülő belügyminisztérium háta mögött találom meg. Eppen ebédel. Felesége és két gyermeke van. A feleségével Pólában ismerkedett meg, mint katoná, aztán nem is látta többet, csak leveleztek. Leszerelt azután Gombos Antal és elment Törökországba, mert oda-haza nem nagyon kedvezett a kőművesi élet. Itt kedvezett. Nemcsak házak, hanem paloták is épülnek, nemcsak paloták, hanem épület-kolosszusok. Gombos ur most a belügyminisztérium épületének művezetője. Két éve épül a belügyminisztérium és még épül vagy egy évig. Épület kolosszus.

Nem az első ház ez, amelyet Gombos ur épít. Kilenc éve épít Ankarában.

Ismeri szilvása korából a török fővárost. Abból az időből ismeri, amikor ezen a nagy és széles dombon még egy épület sem állott.

SAMU BÁCSI BETEG

Erdélyiek iránt érdeklődöm: nincsenek erdélyiek? Leginkább magyarországiak dolgoznak itt. Egy erdélyiről tud, de a nevét annak sem tudja. Annyit tud felőle, hogy „Samu bácsinak“ hívják a munkások és Háromszékből való. Már másfél hónapja kórházban fekszik. Valami gyomorbaja van.

HOGYAN ÉL
A MAGYAR MUNKÁS
ANKARÁBAN?

Egy kis statisztikát csinálunk hirtelen és a következő dolgok derülnek ki. Ankarában ma 80 ezer lakó van. A nyolcvanezer lakósból mintegy négyszáz család magyar család. Ezenfelül legalább ötszáz nőtlen magyar dolgozik Ankarában, vagy olyan, aki nem nőtlen ugyan, de a családját még nem hozatta ki.

A viszonyokra mindenesetre jellemző, hogy az utolsó másfél hónap alatt 46—50 magyar munkás kihozatta a családját is.

Főképpen magyar kőművesek és ácsok dolgoznak itt, de nagyon keresik és nagyon szívesen alkalmazzák a cementmunkásokat, a mozaikosokat és a „ehér“ munkásokat. Ezek a gipszmunkások.

A munkabér átlag 5 és fél—5 törökfont

naponta.

Mégegyszer: talán nem jól értettem?

A „napszám“ 280 és 400 lej között váltakozik. Rengeteg pénzt küldenek az emberek haza. Egyszerre csak 25 fontot szabad postán hazaküldeni. Hát küldik kétszerre, vagy háromszorra.

Rájöttek azonban arra, hogy rosszul járnak, ha legális pósta útján küldik haza a pénzt, küldik tehát csempészúton. Csak Sztambulba küldik a pénzt, onnan aztán van „zsidó“, aki kifizetési Budapest, Szegeden, vagy éppen ahol tetszik. Minden száz török fontért (egy török font 80 lej), amit postán küldenek, 265 pengőt fizetnek ki Magyarországon,

amit dugaszban küldenek, azért 300—320 pengőt is el lehet érni.

Minden munkás hazaküld havonta 60 fontot (4800 lej). A speciális munkások, a kik akkordban dolgoznak, 100—150 fontot, nyolc—tizenkétezer lej is hazaküldenek.

Eldorádó! Tiszta Eldorádó!

De nemcsak az építkezési iparban dolgoznak magyar munkások. Rengeteg itt a földmunkás is. A Kemal-féle mintagazdaságokba hozattak magyar munkásokat. Azok tanítják a török munkásokat „földet művelni“.

Rengetegen vannak. És a törökök nagyon szerüen tanulnak.

Vége az Eldorádónak

Ugy megtanulták a mesterséget, hogy az údén juniusban rendelet érkezett arról, hogy az összes külföldi szakmunkások mehetnek.

Hihetetlen riadalom keletkezett. Ezt a zsiros és jó kenyeret oda kell hagyni?

Az údén munkások előzőlötték követéseiket és a követések intervenáltak. Az eredmény az lett, hogy a rendeletet módosították. Azok, akik 1933 juniusa után érkeztek az országba, addig dolgozhatnak, amíg vissza-utiköltségeiket összekuporgatják. A többiek ellenben — maradhatnak.

Most ismét csend van és újból dolgozhatnak.

Most tehát újból dolgoznak és — panaszkodnak. Az adóra panaszkodnak. Azt mesélik, hogy 27 százalék adót kell fizetniük, holott két három évvel ezelőtt évente alig fizettek 13 fontnál többet — évente.

Panaszkodnak és — küldik haza a pénzt.

A GYÓGYSZERESZNŐ ÖNAGY-SÁGA, MINT TAKARITÓNŐ

Egész fura magyar egzisztenciák is vannak. Itt van például Dobos gyógyszerész ur, aki — ács. Közép-Európában tönkrement és kijött Ankarába. Itt kitanulta az ács-mesterséget és nagyszerűen dolgozik. A felesége takarító az — olasz követésén. Van egy fiuk is. Dobos Lászlónak hívják. husz éves és most szabadult a börtönből. Amíg le nem ültették, tolmács volt. Leültették, mert csekket hamisított. Négyezer törökfontról szóló hamis csekkre akart pénzt felvenni, de rajta-vesztett. Két török társa is volt. A törököket is rajtacsípték. Most váratlanul kiszabadult, mert a tízéves török köztársaság széleskörű amnesztiát adott. Nemcsak a közönséges bűnösöket, de a politikaiakat is szabadlábra helyezte.

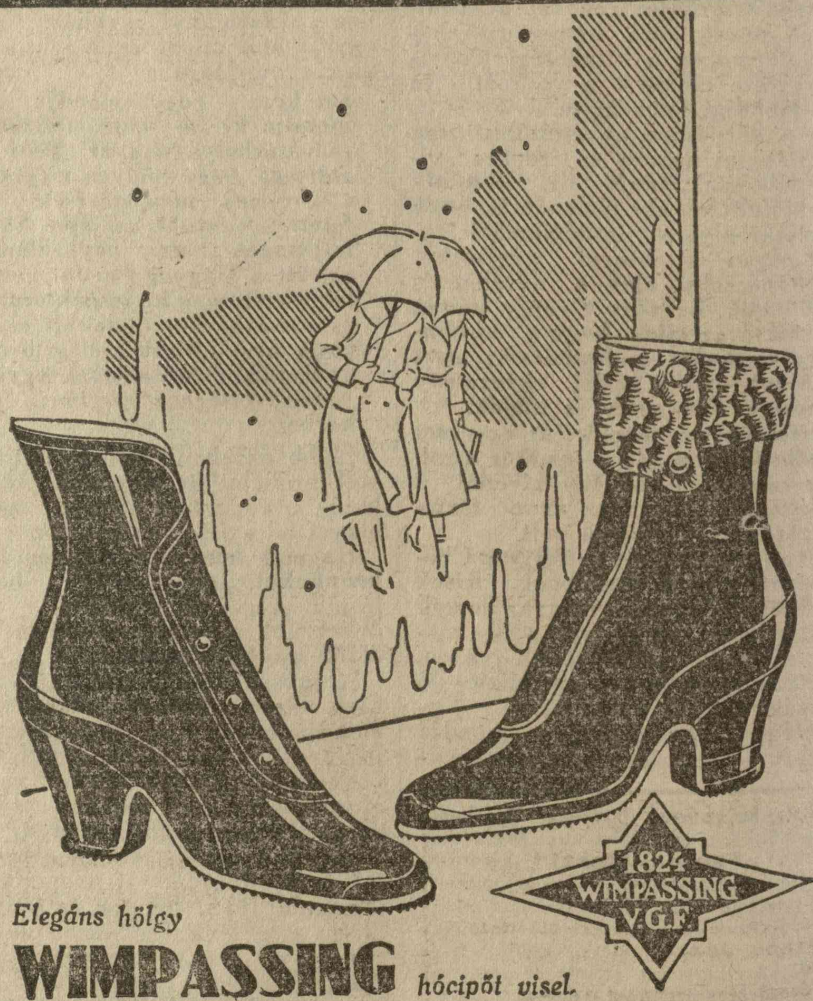
A világ minden népe építi ezeket az ankarai Babel-tornyokat. Beszéltem osztrákkal és némettel, csehvel és olasszal, találtam angolt és spanyolt. Bolgárral is

beszéltem, csak szerb nincs köztük és nincs közöttük — román.

Öt évvel ezelőtt a románokat kiutasították.

Nem tudják a munkások, hogy miért küldték el a románokat, de mind elküldték. Most sem jönnek. Ugy látszik, most sem jöhetnek.

Románianak itt nincs nagy presztízse. Politikailag sem állunk valami nagyon jól az új török köztársasággal, de gazdaságilag meg aztán igazán nem. Nincse-

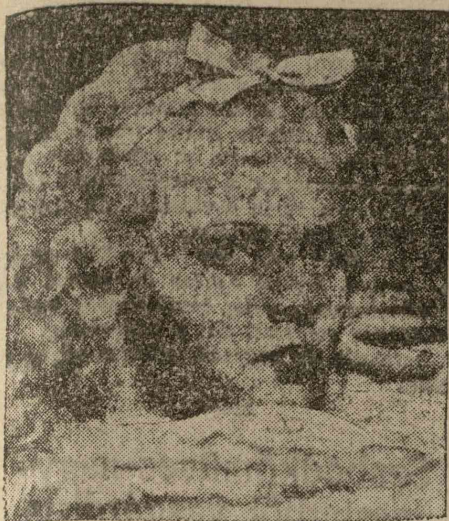
Elegáns hölgy

WIMPASSING

hőcipőt visel.

HIREK

MARLENE DIETRICH LEANYA

Az „isteni” Marlene Dietrich leánykája most kapta meg Hollywoodban első filmszerepét. A kislány egy Katalin cárnőről készült filmben a gyermekéveiben levő uralkodónő személyesíti meg. A „felnőtt” Katalin szerepét maga Marlene Dietrich alakítja.

— Bizományosaink figyelmébe! Az októberi ajándékgregények szétküldését megkezdjük. Mindazoknak, akik től a darabonkénti 4 lej kezelési költség hozzájárulást, a könyveket ma kiküldtük. Akik a kezelési költséget még nem utalták át, sürgősen utalják azt át, hogy a könyveket kiküldhessük.

— Milyen idő lesz? A budapesti időjárásutató intézet jelentése szerint élénk keleti szél várható, délről borulással és esőkelei. A nappali hőmérséklet változatlan.

— Mironescu fia nekihajtott autójával egy villamoskocsinak. Bukarestből jelentik: George Mironescut, a távozó kormány miniszterelnök-helyettesének a fiát, könnyen vezethető autót, autószerencsétlenség érte. A fiatal Mironescu az Akadémia-uton gépkocsijával nekihajtott a 15-ös villamosnak, amelynek összes ablakai betörték. A karambol következtében a gépkocsi is jelentékeny sérüléseket szenvedett. Csodával határos, hogy Mironescu horzsolás nélkül uszta meg a veszedelmes balesetet.

— Magyarpartii gyűlés Gyergyószentmiklóson. Tudósítónk jelenti: Az országos Magyar Párt gyergyószentmiklósi tagozata vasárnap délután két órára gyűlésre hívta egybe tagjait a gyergyószentmiklósi Laurenty-féle szálloda hatalmas termébe. — A gyűlés iránt szokatlanul nagy az érdeklődés.

— Chircă tanfelügyelő vaskarikája. Csikszerezdáról jelentik: Csikszentgyörgy és Bánfalva községek évtizedek óta közösen használják a két község határán épült római katolikus felekezeti iskolát. Eddig senkinek sem tűnt ez fel. Senkinek nem jutott eszébe háborgatni ezért a lakosságot. Most aztán a mindenkor kulturózának legvehemenesebb idején, amikor a felekezeti magyar oktatást mindenképpen meg akarják öltetni, rendeletet adott ki Chircă tanfelügyelő, hogy a csikszentgyörgyi gyermekek nem látogathatják a felekezeti iskolát, mert az Csikbánszék fekszik a nem ad engedélyt a további látogatásra. Egyszóval meg akarja Csikszentgyörgy felekezeti oktatását ölni. Egy egész községből számúzni akarja a magyar oktatást és ilyen rabulisztikus és eléggé el nem ítélt indokkal. Szigorúan utasította az illetékes állami iskolai igazgatókat, hogy az összes csikszentgyörgyi gyermekeket hivatalból irják be az állami iskolákba, mert ott mincs felekezeti iskola. A rendelkezést végre is hajtották. Vajon meddig dolgozik még a közoktatásiügyi hatalom, ilyen lealacsonyító, durva eszközökkel?

Jól bevezetett fiatal, energikus kereskedő, szervező, vállalkozó

Erdély és Bánátra

kurrens iparcikk

vezérképviselést
félmillió lei

10 kével. Ajánlatokat Rudolf Mossehoz, Cluj „Garantált keresettel” jelígre.

— Hulla az erdőben. Csikszerezdáról jelentik: László József 18 éves gyimes-felsőfoki legény gyalog az Uzvölgyébe igyekezett. Két nap múlva a Csobányos-völgyében, ahol útja átvitt, halva találták rá a csángó pásztorok. Nyomban értesítették a csendőrséget, mely orvossal vizsgálta meg a halottat. Külső erőszak nyomait nem fedezték fel. Ilyenértelmű jelentést tettek a csikszerezdai ügyészségnek, mely elrendelte a hulla azonnali felboncolását.

— Hulla kimeneteli gépkocsiszerencsétlenség. Déváról jelentik: A Déva és Piski közötti sima országúton, a dévai villamostelep üzemi teherautója, gépdefektus következtében felborult és a benne ülők közül négyen az utazási árokba repültek. Ezek aránylag kisebb sérülésekkel, szerencsésen megúszták a balesetet, ellenben Somogyi Lajos piski szerelő, az utastest zuhant és olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy ma reggel a piski kórházban meghalt. A gépkocsit Munteanu Lajos üzemi mérnök vezette.

— Csúzt, köszvény, minden hűlésből eredő fájdalmat enyhít a „Diana” sóborszesszel való bedörzsölés.

— Nyolcemeletes autózalóház Párisban. Párisi tudósítónk jelenti: A mai idők, amelyek ellentétben a konjunktúra idejével, az autótartásnak Párisban sem kedveznek, olyan intézményt hoztak létre, amely egyrészt a konjunktúra romlásának felel meg, másrészt annak a reménynek, hogy az idők mégis csak jobbra fognak fordulni. Ez az intézmény az automobilok zálogháza. Páris keleti részében nyolcemeletes autózalóházat épített a város. Kisebb ilyen intézmények már működtek, de az eddigi kis záloggarázsok együttesen alig fogadtak be ötszáz autót. A most épült autózalóház 2000 gépkocsit fogadhat be. Ezeket liftek szállítják a felső emeletekre. A város folytonos tisztogatással gondoskodik arról, hogy az értékes zálogdarabokat rozsdásodás ne érje. Megfelelő szellőztetők a helyesnek felismert hőmérsékletet biztosítják. A havi raktározási díj román pénzben körülbelül 400 lej. Azokat a gépkocsikat, amelyeknek zálogcéduláját havonként nem ujtják meg, elárverezik.

ABLAK

Monsieur Semac képviselő ur interpellálni akart a francia kamarában. Miért? Mert, állítólag, Schneider—Creuzoték 500 tankot szállítottak — kerülő uton. — Németországnak. Ejnye, no... még szerencse, hogy elmaradt a leleplezés. Kár is lett volna egy ilyen szépen induló üzletet elrontani. Mert, ugyebár, nem lehet azt kiadni Schneider—Creuzotéktól, hogy cuclikat szállítsanak, ha egyszer tankot gyártanak. Ez világos. No, meg aztán, ebben az autarkia világban meg kéne becsülni ezt a gesztust, mely szerint nemcsak a Gloire nemzetének fiai tankozhatnak. (Ez megoldja az egyenjogúság kérdését is!) Hát talán az SA és SS legények (szegények), majd kerek-korcsolyával rugtassanak fel a lövészárkokra, ha netán tán mégis, sohasem lehet tudni, arru kerül a sor. S vannak még egyéb szempontok is. Itt van mindjárt a gazdasági. Ha már nem fizetik azok a fránya németek a jóvátételt, legalább így jutassanak egy kis pénzt „szegény” Franciaországnak. Hát még katonai szempontból mily előnyös üzlet ez. A francia „poilu” elfoglal egy tankot s nem kell vesződni az ismeretlen szerkezettel, — mert már hazacsinálni egy pár szelid, fényes, sülyesztő-tornyos, mode á la Paris tankoskákért? Minek? S még hozzá Ön halálán is akart lenni. Monsieur Semac. Vagy el tetszett talán feledni, hogy dicsőséges császárnak, III. Napoleonnak katonái Sedan alatt — Kruppék jóvoltából — ugyanolyan vontatóúti ágyúkkal löttek a poroszokra, mint azok reájuk. Az üzlet üzlet, akár Kruppék csinálják, akár Schneider—Creuzoték... Otto Lehmann-Rusbüll irta meg a „Véres Internationale” című könyvében a hadiipari üzleti kapcsolatait, titkait... igaz, ő ma az oranienburgi gyűjtőtábor tagja... ha még az... ez nem biztos... Nem érdemes képviselő ur... ölbeszédekét mond.

— Két asszony élet-halál harca az örökségért. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Gödemesterháza községben érdekes párbaj történt, amely ezuttal két nő között zajlott le. Truta Dochita és Ciobota Maria asszonyok régóta haragos viszonyban voltak egymással egy örökségből kifolyólag, állandóan inzultáltak egymást, verekedésre azonban csak tegnap került sor, mikor a két asszony, aki mezőről tért haza, összetalálkoztak és először veszekedni, majd verekedni kezdtek. A verekedés később elfajult és Truta Dochita felemelte a nála levő vasvillát és az a három-négyeszer fejbe sújtotta ellenfelét, aki eszméletlenül terült el a földre. Súlyos sebével be szállították a kórházba, ahol ápolás alá vették. A rabiat asszony ellen megindult az eljárás.

— Nagyvárad hírek. Nagyváradról jelentik tudósítónk: Az éjszaka vakmerő szökést hajtott végre a nagyvárad központi fogházból három veszedelmes betörő: Bolba András, a biharmegyei betörőkirály, akút nemrég 7 évre ítélték. Eden Sándor és Martincák József. A három fegyencet, éppen veszélyes voltak miatt, külön cellába zárva tartották, amelynek ablaka előtt állandóan őrs posztolt. Az őrs azonban éjjel elaludt és ez tette lehetővé a szökést. A foglyok egy rászpollyal, amelyet nem tudni honnan szereztek, fűrészteltek át a cella vasrácsát. A hatóságok nyomoznak utánuk. — A Teleky-utcai zsidó templomba ismét betörték és ellopták a kis frigszekrény értékes takaróját, a berendezés legbecsebb darabját. A tolvaj nyilván kitapasztalta előzőleg a helyzetet. A rendőrség nyomoz.

— Elfogták a szatmári betörések teteseit. Szatmárról jelentik: Hetek óta sorozatos betörések nyugtalanítják a szatmári közönséget. Egymásután három céghez törték be az ismeretlen tettesek. Különösen a nagykereskedőket favorizáltak. Reiter Jakab és Fiai cégnél, Freund-textilcégnél, Kaufmann Kálmán kereskedelmi ügynökségnél megfúrták a kasszákat és nagyobb összegű készpénzt loptak el. A betörők nem kimélték a most felavatott új görög katolikus templomot sem és abban a hiszemben, hogy az üregben, amelybe az alapkövetéti okmányt befalazták, nagyobb összegű pénzt is találnak, azt is kirabolták. A rendőrség megfeszített nyomozás után ma végre elfogta a tetteseket. Kiderült, hogy egy jól megszervezett betörőbanda garázdálkodik napok óta a városban. A detektívek a banda vezérének, Szabó Sándornak Hunyadi-utcai lakásán fogták el a betörőket. A banda hét tagból állt. Csupa rovtomult betörő, köztük két cigány. Őt betörőt és vezérüket Szabó Sándort letartóztatták, míg két betörő Zilahra szökött. A szatmári rendőrség detektívjei ide is utánuk mentek. A letartóztatott betörők beismerték a sorozatos lopásokat. Elmondották, hogy Kaufmann Kálmán pénztárából elvitt iratokat, nagyértékű váltókat, valamint a görög katolikus templom alapkövetéti okmányát széjjeltépték és elégették. Azt is bevallották, hogy elfogatásuk estéjén akarták kifosztani a zsidó Árvagondozó helyiségeit is, ahol a pénzszekrényben nagyobb összegű pénzt sejtettek. A lopott pénzből már alig találtak náluk valamit. Egyelőre még nem hajlandók bevallani, hogy a százezer lejnél is nagyobb lopott összeggel mit csináltak, illetőleg hova rejtették el azt.

Lux-Mozgó, Brassó

Péntektől, november 10-étől kezdve:

Világméretben:

Nemzetközi viszonylatban:

Az erotika és szenvedély filmje

„EXTÁZIS”

Főszereplők: **Hedy Kisler, Leopold Kramer.**

**ÜDE NŐK
KEDVELT
PUDERE**

**5 fleurs
POUDRE
FORVIL**

— A KORMÁNY GAZDASÁGI POLITIKÁJA, amely az import megszorítása és az export fellendítése céljából a kontingentálási hivatalt felállította, sajnos, olyan feltételekhez köti az elsőrangú szükségletet képező külföldi nyersanyagok behozatalát, amelyek egyrészt magát a behozatal lebonyolítását nehezítik meg, másrészt az árut rendkívül megrágrítják. Különösképpen vonatkozik ez a gyapjufonalakra, amelyeknek elsősorban az ára is emelkedett külföldön, másodsorban a behozatal súlyos feltételei és a kompenzáció ténye, a gyapjufonalak beszerzését annyira megrágrítják, hogy a belföldi posztógyárak is kénytelenek voltak árakat felemleni. A „Vestis” posztógyár, tekintettel a közelgő karácsonyi szezonra, mindaddig, amíg a régi bevásárlásiából származó készletei tartanak, A RÉGI OLCSE ARAKBAK árusítja elsőrangú szöveteit. Nagyon kéri azonban igen tisztelt vevőit, hogy szükségletüket, saját érdekükben, minél előbb szerezzék be, mert az ezután érkező szöveteiket a „Vestis” is kénytelen lesz az új bevásárlások alapján kalkulálni.

— **Hasszorulás**, rossz emésztés, erős bomlási és erjedési folyamat a gyomorbluizamban, bélbaktérium és gommorsavtúltengés a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata mellett visszafélelődnék.

— **DELA LIPIUSKAJA**, a híres előadó- és parodizáló művész, vasárnap, november 12-én, este fél 9 órakor a Honterus-aulában lép fel. Jegyek Hiemeschnél és az esti pénztárnál.

— **Hogyan bánjon a meny a férje anyjával?** Londonból jelentik: E. W. Burgess, a csikági egyetemen a társadalomtudomány tanára, körkérdest intézett hatezer házaspárhoz a családi civódások leggyakoribb okai felől. A beérkezett válaszok alapján a következő hét parancsot adta ki a leendő feleségek okulására: 1. Ne bíráld anyósod ósdi felfogását. 2. Ne próbáld háztartási rendszerét megjavítani. 3. Ne háborodj fel amjatt, hogy miként bánik fiával. 4. Ne sokalj egy kis udvariasságot iránta. 5. Ne kicsinyeld le valódi vagy képzelet bajait. 6. Ne bíráld szokásait. 7. Légy mindig türelmes.

— **KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS**. Mindazoknak, kik felejtethetetlen halottunk, Mohácsi János elhalálozása alkalmával részvételüknek bármilyen módon kifejezést adtak, különösen a Szent Ferenc Harmad Rendnek, valamint a Szentkereszt Hadseregnek a temetésen testületileg való részvételért ezuton mond hálás köszönetet a gyászoló család.

A Maniu lapja...

Betűtötték Kolozsváron egy lapot. A Romania Noua legelső számát. A lapot Boilă Zacharia, Maniu Gyula unokaöccse jegyezte. Ugyanaz a Boilă Zacharia, aki azt az emlékeztető röpiratot bocsátotta ki, amelynek kormánybuktató célja volt, amely azonban csak nagy port kavart fel és szerzőinek nevét szerette az országban, olyan rétegek előtt is megismertették, amelyek eddig nem ismerték.

Az új lap vezércikke a szokásos program ismertetése helyett a kolozsvári királylátogatással foglalkozott. De, ha nem is fejtette ki a Romania Noua programját és célkitűzéseit, mindenki tisztában van azzal, hogy az új román sajtóorgánus Maniu Gyula nevét és politikai céljait tűzte ki lobogójára. Maniu Gyulát, akinek neve és egész egyénisége a megelégedett bronzszobor szimbólumaként élt az erdélyi, sőt az óromániai románok nagy tömegének tudatában. Ez a megosztatlan, kritikán felüli tisztelet az államférfi személye iránt akkor is intakt volt, amikor Maniu már nem állt a hatalom polcán és félreállt az események elől.

Bár Maniu beharcolózott sfinxszzerű egyéniségének és zárkózottságának ködjeibe, mégis mindenki tudott arról, hogy kora ifjúságától a legjobb barátja és hűséges fegyvertársa Vajda Sándor és közölte politikai és érzelmi szakadása állt be. Ennek a szakadásnak egyik újabb, feltűnő etappja a Romania Noua háromszapos betűtése. Ma mindenki erről beszél Kolozsváron. Arról beszél, hogy a politika az évtizedek óta váltott testvérbaráti csókot hogyan tudja elváltoztatni a kemény és rideg ellentétek kemény és rideg gesztusává.

A betűtött lapban nincs egyetlen Maniu képe sem. Még közvetve sem közül Maniunak vindikálható nyilatkozatot. Maniu távol van Kolozsvártól, távol az új lap megjelenésétől és mégis mindenki úgy ítéli meg a helyzetképet, hogy a tiltó csapás tulajdonképpen Maniut érte. A történelem hullámvonalaikat leíró periódusának, a mitthadesi sorsnak ártalmi fordulata ez. Nemrégiben még virágot hintettek utja elé, ma pedig az önkéntes száműzetés kenyerét eszi. Tegnap még nyitva állt előtte az egész ország közvéleményéhez a megnyilatkozásnak minden fóruma. Ma pedig egy krajcáros lapja sem jelenhetik meg.

— A lap nem Maniúé, — mondotta munkatársunknak Pop József dr., Maniu legbensőbb párttársa, aki az állítólagos inkriminált vezércikket írta. — Maniunak nincs lapja és nincs csoportja. Maniu tehát közvetve sem vállalhat felelősséget a lapért. A lapért mi vállaljuk a felelősséget. Azok, akik azt megalapították és írják.

Ez a felvilágosítás mindenesetre kitérő. De semmiesetre sem rejtelmes. Hogy a bibliai hasonlattal éljünk, a hang Jákóbé, de a kéz Ezsáké.

Mindenesetre szép dolog, hogy a közélet és a napi politika porondjára nem akarják lerántani Maniu nevét a Maniu-csoport intranzigens tagjai, de a közvélemény nem hajlandó ilyen fiúman differenciálni a lapbetűtő kormányrendeletet egy újabb, Maniuhoz intézett hadüzenetnek tartja.

Farkas Mózes, a Dermata vezérigazgatója nem megy nyugdíjba

Pár nappal ezelőtt közgazdasági körökben arról suttogták, hogy a Dermata-gyár megalapítója: Farkas Mózes dr., egy éven belül otthagyja íróasztalát és alapítását, amelynek köveit még a béke éveiben rakta le, a legprimitívebb keretek között. Még is indokolták ezt a hírt.

A kétségtelenül nagy munkásságát Farkas Mózes elkedvetlenedését azzal hozták kapcsolatba, hogy a Dermata-gyár részvényeinek majoritását kezében tartó Anbauch báró ötvenézer lejnyi részvénypákkettjét a párisi Dreifuss-cégnek akarta eladni, illetve közgazdasági nyelven szólva, átszobni. Állítólag nagyon komoly tárgyalások folytak ezirányban, amelyek azonban nem sikerültek.

Már arról is beszéltek, hogy Farkas Mózes nyugdíját is megállapították havi hűgyvenezzer leiben.

A tényállás mindössze az, hogy Farkas Mózes, aki régebben megszakítatlan munkaközvetet diktált önmagára, mostanában delután félnégykor, tehát ugyanakkor, amikor munkásai is, leteszi a tollat és elindul háromórás napi sétájára.

Régebben sohasem látták sétálni Farkas Mózeset. És abból mindig következettnek valamine, ha egy vezér hirtelen elkezd sétálni.

Tul a Nagykrivánon, Viola, az alföldi haramia, Szomorúságának éneke és a Timosa

Hogyan kerülnek egykalap alá ezek az ikreknek egyáltalán nem mondható darabcsinok. Viola, az alföldi haramia és Timosa.

Kolozsváron négy műkedvelő társulat is működik. Két magyar és két zsidó. A két magyar műkedvelő társaság: Az „Acélhang” és az „Orfeus”. Ez a két műkedvelő társaság pótolni akarja azt lelkes közönséget, amit a Magyar Színház kihagy programjából: a régi magyar népszínműveket. Az „Acélhang” most vasárnap mutatja be a „Tul a Nagykrivánon” című énekes vígjátékot, míg az „Orfeus” műkedvelők, Réthelyi Ödön rendezésében „Viola, az alföldi haramia” népszínművet tanulják szorgalmasan.

Két zsidó műkedvelő társaság is vetélkedik egymással a sikerért. Az egyik az ugynevezett zsidó felső százból verbuvál-

ja műkedvelő ifjúságát. Ez most a vilnaiak által importált „Szomorúságának énekesét” mutatja be. Természetesen diszletekben és előadásban a vilnaiak kópiajaként. Hát van erre egyáltalán szükség? Ki élheti egyáltalán a színpadon botor-káló és trémázó műkedvelő vékonyka színészi erecskéjét egy egészen idegen miliőjű stilizált levegőjében? Természetesen, ennek a társaságnak barátai már arról is beszélnek, hogy a „Szomorúságának éneke” alakítója meglepetés lesz a nagy Billovot is felül fogja mlni.

A másik zsidó társaság a „Timosára” készül. Nemrégiben mutatta be ezt a darabot, tagadhatatlanul nagy tömegszerrel, a Fekete-Ihász-féle alkalmi társulat. Igazán szükségtelen volt ezzel a smuktfecnyivel a műkedvelés helyes és tisztultabb irányát ebbe a zagyva légkörbe vezetni.

Mi készül az erdélyi irodalom műhelyében?

A címe ennek a cikknek kissé tágkeretű. De tekintettel, hogy tartalma lokális kereteken túlmegy, kénytelenek voltunk az erdélyi irodalom közös nevezője alá helyezni.

Kós Károly kétségtelenül legérdekesebb kulturmunkása Erdélynek. A kitűnő képzőművész író most készült el új regényével. Regényének főhőse Szent István. A címe: „Az országépítő” lesz. Az Erdélyi Hírlapon külön Kós-számot ad ki decemberben.

Kemény János báró regénytrilógián dolgozik, amelynek első része „Pávaház” címen elkészült. Egy magyar és egy román parasztnőből párhuzamos életét dolgozza fel, háttérben a falu verejtékes küzdelmével.

Molter Károly közel van új regényének befejezéséhez. „Martin honfoglalása” lesz a címe. A tárgya is érdekes. A kitűnő marosvásárhelyi író azt dolgozza fel benne, hogyan alakul át egy sváb

származású fin magyarrá.

Két dilettáns írónak az irodalomba való betörése is foglalkoztatja az irodalmi közvéleményt. Az egyik Stanca Domokos orvos, a másik Lám Béla mérnök. Stanca Domokos orvosként működött a háború alatt a Monarchia hadseregében. Ugyanabban az ezredben szolgált, amelyben Tisza István is harcolt a fronton. Stanca egészen új megvilágításba helyezi Tisza harctéri szerepét. Érdekes pikantériája a kéziratnak, hogy Stanca könyve először magyarul jelenik meg és csak aztán fordítják le románra.

Lám Béla utinaplót ír, amely a szibériai fogságból indul.

Lakatos Imre esszé-sorozatot ad ki élő francia és német történelmi figurákról.

Bánffy Miklós pedig folytatja az „Erdélyi történet”, kissé jelentéktelennek hangzó címen, három kötetre szóló regényét.

Mi ujság Kolozsvár színházi frontján?

Miért nem lehet Erdélybe magyarországi színészeket behozni?

A kolozsvári színház frontjáról való beszámolókat kezdjük el azon, aki egy időre a fegyvert letette: Janovics Jenő.

Tudvalevő, hogy Janovics Jenő dr. a színpártolóval szerződést kötött. A szerződésnek feltűnő szigorú pontjai vannak, amelyeket maga Janovics Jenő erősített meg.

— Igaz-e, — kérdeztük, — hogy évekig nem szabad Onnek Erdélyben színtársulatot szervezni?

— Igaz, — válaszolta Janovics, sőt az is igaz, hogy megállapodásunk pontjaiba még azt is be akarták iktatni, hogy színházi kérdéstől még nyilatkoznom sem szabad. Ettől azonban később elálltak.

— Mik a jövő tervei? — kérdeztük.

— Egyelőre filmscenáriumokon dolgozom. Kétfőt már elfogadtak és kétfőt most viszek fel Budapestre, amelyeknek előadására valószínűleg egy amerikai filmtröszttel kötök szerződést. Messzebbmenő terveim nem lehetnek. Egyelőre a házamat szeretném eladni, ennek azonban egyelőre az az akadálya, hogy egymillió lej üzleti teher van rajta. Ennek mentesítését a színpártoló vállalta magára és csak aztán lehet szó az ingatlan mobilizálásáról, ha az adósságokat kifizettem.

— Poór Lili, az Ön felesége, tényleg visszavonul a színpadról?

— Ezt nem merném állítani. Poór Lili egy cselekszik, ahogy egyéni akarata diktálja. Egyelőre, — úgy látszik, — tette hozzá keserű mosollyal, nem merült fel szükség Poór Lili művészetére. Tehát pihen.

Belágyott a Pen-Klub kolozsvári előadás-sorozata

A Pen-Klub romániai magyar tagozata tudvalevően egy évvel ezelőtt alakult meg Kolozsváron. Annak idején a megalakítás mikéntje ellen több oldalról hangzottak el felháborozások, amennyiben több író kihagyttak belőle. Ezek a hangok természetesen elcsitulak, amint hogy a Pen-Klub sem hallatott hozsuzú ideig magáról.

Pár héttel ezelőtt kommunikék jelentek meg a kolozsvári lapokban, amelyek a Pen-Klub megalapításáról szóltak. A kommunikékben a Pen-Klub társasága értesítette a közönséget,

hogy előadásorozatot nyit meg. A Pen-Klub első életjelének volt ez kis szépséghibája. Az előadásorozat kizárólag kulturközeledési célokat szolgált volna. A hiba nem ebben volt, hiszen ez helyes. Első bemutatkozásnak azonban semmiesetre sem alkalmas és politikus.

A Pen-Klub első előadása öt héttel ezelőtt volt az Újságíró Klubban. Bukarestből lejött a kitűnő író: Bocuta, a Pen-Klub romániai elnöke is. Az első előadás tömeges érdeklődés mellett folyt le. Bánffy Miklós francia és magyar nyelven megnyitotta az előadásorozatot, üdvözölte Bocutát, aki a kulturtermékek kicseréléséről tartott rövid bevezetést. Az első előadást Bittay Árpád tartotta.

Ezt követően még egy Pen-Klub-előadás volt, amelyet Gyalui Farkas dr. tartott. Meg kell állapítanunk, teljes részvétlenség mellett Tizenöt-husz emberből állt a hallgatóság.

A harmadik és negyedik előadás végleg elmaradt.

Szabadkőműves-nagymesterből vasgárdista vezér

Radulesen, a kolozsvári egyetem professzora, évek óta azt a hitet erősítette, hogy a progresszív baloldaliak táborához tartozik. A legfűtöttebb atmoszférában tartotta meg nyilvános előadásait, amelyekben elítélte a baloldali eszmék retrograd letörését és elnyomását. Nyíltan marxista meggyőződésű embernek hirdette önmagát. Előadásai természetesen nagy visszhangot keltettek. Egy alkalommal például Julia Hagićan dr. orvosprofesszorral keveredett heves polémiába, előadása alatt.

Radulesenről mindenki úgy tudta, hogy a kolozsvári szabadkőművesek nagymestere. Nem csodálkozott tehát senki sem, hogy a haladást, a gondolat és a népek teljes felszabadítását hirdette. Annál nagyobb meglepetést keltett Radulesen hirtelen színváltása. A szabadkőműves nagymester belépett a vasgárdisták pártjába és ma már egy számolhatatlan egységiségű, mint a kolozsvári vasgárdisták vezérével. Egész bizonyos, hogy a szabadkőműves jelvényeket ezzel az új színváltásával, visszaküldte a páholyának.

A „harmadik birodalom” Romániában

Mit hoz a román szélsőjobboldal a kisebbségeknek?

Érdekes röpirat jelent meg napokban az erdélyi könyvpiacra. A röpirat szerzője Demeter János ismert kolozsvári hírlapíró, aki 40 oldalas riport munkájában élesen mutat rá a román fasiszta veszedelemre. A „harmadik birodalom” a fasiszta államrendszert jelenti, amely világhódító utjában Romániát sem kerüli el, sőt, egy idő óta, bizonyos okok miatt, amelyekre Demeter János röpirata csak homályosan céloz olyan hatalmas lendületet vett, hogy hatalomrajutása igen közeli és konkrét lehetőség. A röpirat részletesen ismerteti az összes romániai fasiszta pártokat és különböző alakulatokat (Vasgárdia, LANC, nemzetiszocialista-párt, Frakia de Cruce stb.) szervezeteiket, erőviszonyaikat, és sajtójukat. A füzet második fejezetében — a jobboldali vezérek sajtószavaival, sajtójukból vett idézetekkel részletesen ismerteti a romániai fasiszták programját és domborítja ki annak a kisebbségeknek vonatkozó részeit. Mi vár a romániai szélsőjobboldali győzelme esetén miránk, magyarokra, bolgárookra, zsidókra stb? Ezekre a kérdésekre harapó kérdésekre kapunk ebből a füzetből feleletet. A röpirat alátámasztja és érdekességét élénken szemlélteti alcímei: „A zsidó, mint minden bajnak oka”, „A kisebbségek drasztikus észretérítése”, „A zsidók kiűzése az országból”, „Nem baj, ha néha-néha folyik”, „A parazita román politika pártok és parazita román intellektuális ellen”, „A zsidó arany és a kisebbségi ke zsoldjában”, „Vésztörvényszék akasztófát” stb. Egy füzet ára 20 lej. Megkapható minden város hírlapíróházában és könyvkereskedéseiben. Megrendelhető utánvétellel az alábbi címen: Regele Ferdinand, Nr. 60.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Kétségbeesítő mértékben értéktelenednek Románia kiviteli cikkei

Az exportmennység majdnem kétszereséért alig felét kapjuk a három évvel ezelőtti áraknak

A kormányintézkedések ellenére is tart az árzuhanás

Bukarest, november 11

Néhány nappal ezelőtt részletes és adatokkal alátámasztott cikket írtunk arról, hogy Románia külkereskedelmi mérlege deficitel zárult a folyó év első nyolc hónapjában, jóllehet sokkal többet exportáltunk, mint az elmúlt évben. Az ipar és kereskedelemügyi miniszterium statisztikájára hivatkoztunk, amelyből kiderült, hogy az 1933-as év első 8 hónapjában összesen 32.036 vagon árut importáltunk 8 milliárd 424 millió lej értékben és 659.740 vagon árut exportáltunk 10 milliárd 294 millió lej értékben. Tehát 627.704 vagonnal volt nagyobb a kivitel, mint a behozatal és ennek ellenére a külkereskedelmi mérleg beviteli tétele csak 1 milliárd 869 millió lejjel nagyobb a kiadási tételénél.

Hogy tisztábban lássuk annak a tragédiának a méreteit, amely Románia külkereskedelmét sújtotta, elég ha összehasonlítást teszünk az elmúlt és az idei év nyolchavi külkereskedelmi adatai között, s rájövünk arra, hogy az árzuhanás teljesen aláaknázza az ország gazdasági életét. Mert míg 1932-ben 601.735 vagon export többlettel 3 milliárd 536 lej volt külkereskedelmi mérlegünk beviteli tétele, addig az idén 627.704 vagon kivittel többlettel mellett mindössze 1 milliárd 869 millió lejt tesz ki külkereskedelmi mérlegünk bevitele.

Ezek a számok beszédesebbek. Mert annak ellenére, hogy az idén mennyiségben jóval többet exportáltunk, mint az elmúlt évben és az import is kisebb volt, külkereskedelmi bevételünk közel 4 milliárd 700 millió lejjel csökkent. S ha a különféle árunemek közeparányosát vesszük, arra a szomorú megállapításra jutunk, hogy míg a behozott árukért, a hivatali összegeket fizettük, addig a kivitt árukért felelősen kaptunk. Az exportcikkek folytonos árzuhanása, amely még mindig tart, katasztrófálisan sújtotta Románia külkereskedelmét és ez a helyzet nagyban hozzájárult a tranzitfelfüggesztéséhez.

Ezekből a számadatokból azt látjuk, hogy Románia gazdasági tragédiáját tulajdonképpen a kiviteli árucikkek áraitnak állandó esése okozta. Különösen vonatkozik ez a gabonáneműkre, amelyek legfőbb kiviteli cikkét képezik Romániának. A mezőgazdasági termékek jessztő árzuhanása nemcsak a mezőgazdaságot, de az ország egész gazdasági helyzetét megrendítette. Ennek bizonyítékaként szolgál az utóbbi néhány év export-kimutatása.

1929-ben 172.500 vagon gabonát exportáltunk külföldre. A gabonáért összesen 9 milliárd lejt kaptunk. 1930-ban 324.000 vagon gabonát vittünk ki 10 milliárd lejt értékben. 1931-ben 350.000 vagonot már csak 8 milliárd 700 millió lej értékben, 1932-ben pedig 500.000 vagon gabonát vittünk ki az országból és ezért a hatalmas mennyiségért csupán 6 milliárd lejt kaptunk. Amíg 1929-ben 172 és fél ezer vagon gabonáért 9 milliárd lejt kaptunk, addig 1932-ben, annak majdnem kétszereséért, 300.000 vagonért mindössze hatmilliárd lejt inkasszáltunk.

Ez az ijesztő beviteli különbözet annak tulajdonítható, hogy míg 1929-ben egy vagon gabona értéke 52 ezer lej volt, addig az utóbbi években a gabona ára vagonként 31 ezer, 25 ezer, majd 1932-ben 20 ezer lejre zuhant.

A legszomorúbb az, hogy minden erőfeszítés ellenére a gabona árzuhanását sem sikerült megakadályozni. A legutóbbi statisztika szerint a brailai termények kilogrammokra szerelt összeállításai a folyó év első nyolc hónapjában megdöbbentő módon zuhantak a terjedő árak. Míg januárban a buza kö-

zépárányosa kilogrammonként 5.70 volt, októberben már csak 3.55-öt mutatott. Az árpa kilójának közeparányosa januárban 1.95, októberben 1.16, a zab közeparányosa 2-ről 1.20-ra zuhant, a rozs 4.22-ről 1.50-re, a tengeri 1.77-ről 1.75-re, a paszuly átlagára pedig 2.21-ről 1.78-ra csökkent.

A mezőgazdasági termékek táblázata azt mutatja tehát, hogy összes ilyenfajta kiviteli cikkuink ára folytonosan esik. De emellett tesz tanúbizonyságot a nem mezőgazdasági jellegű áruk nagyban ártának indexszáma is, amelyet tudvaleg úgy kalkulálnak, hogy az 1913-as irányárakat veszik 100-ként alapul. Az országos statisztikai hivatal kimutatása szerint a kivitelre kerülő nem mezőgazdasági árucikkek nagyban indexszáma az idén a következő súlyos eltolódásokat mutatja:

Az indexszám januárban 2.216, februárban 2.230, márciusban 2.157, áprilisban 2.129, május 2.119, júniusban 2.181,

júliusban 2.003, augusztusban pedig 1.805 volt, vagyis januártól augusztusig a nem mezőgazdasági kiviteli cikkek indexszáma 2.216-ról 1.805-re zuhant.

Ezek az árucikkek petróleum, faipari és egyéb nyertermékek. Vagyis a kimutatásokból azt látjuk, hogy a kiviteli cikkek árzuhanása a kormány mondva csinált erőfeszítései ellenére is folyton tart.

Szakértők véleménye szerint elérjük az árzuhanás mélypontját. És ha ez tovább így tart, a külkereskedelmi mérlegünk teljes mértékben való földrebillenése mellett a szegénység és az általános pénztelenség olyan aggasztó méreteket ölthet, hogy az országot egy gazdasági, mint társadalmi végromlásba viheti.

Kormányintézkedésekre van szükség, mégpedig olyanokra, amelyek ne csak demagógiával és elcsépelet kortesfogásokkal próbálkoznak a helyzeten segíteni, hanem tényleges megoldásokkal.

A dollár zuhanásában elérte a világháború utáni legmélyebb pontját

A londoni tőzsdén kontreminalják az amerikai valutát

London, november 11.

Roosevelt elnök inflációs törekvései miatt a dollár még mindig esik és ma elérte 1914 óta jegyzett legmélyebb pontját.

A londoni tőzsde a nyitáskor 4.37-el jegyezte a dollárt. A fontsterlinghez viszonyítva a dollár az utóbbi husz évben még nem volt ilyen mély árfolyamon. Később valamivel feljavult és ötre, majd a záratlakor 5.02-re emelkedett.

A dollár zuhanása az angol fővárosban általános feltűnést keltett. Az angol alsóházban az egyik képviselő interpellációt intézett Chamberlain pénzügyminiszterhez arra vonatkozólag, vajjon az angol kormány nem fogantatosított-e megfelelő intézkedéseket, hogy a fontsterling elérje az egyre zuhanó dollár értékét.

A pénzügyminiszter kijelentette, hogy az angol kormány meg akarja pédeni a font függetlenségét, annál is inkább, mert nagyon jól ismeri a dollár értéktelenségre indított egész machinációt és annak összes megnyilvánulásait élénk figyelemmel kíséri.

Ebből a nyilatkozatból világosan kitűnik, hogy amerikai kezek kontreminalják a dollárt a londoni tőzsdén.

Országos akciót kezdtek Brassó kereskedői és iparosai

Elég volt a kontingentálás mai rendszeréből — Leszállítani az adót! — Egyenlő elbánást a mezőgazdákval — Rendezzék az állami tartozásokat

Brassó, november 11.

Brassó gazdasági élete, amely valamikor talán legvirágzóbb volt az országban, a legsúlyosabb válság napjait éli. Az egyre fokozódó krízis akcióra készítette Brassó kereskedőit és iparosait, akik most konziliumot tartottak a város gazdasági életének betegágyánál.

A brassói kereskedelmi és iparkamara meghívására tegnap délután öt órakor gazdasági megbeszélést tartottak Brassó kis- és nagykereskedői, valamint kis- és nagyiparosai Hessheimer Adolf iparkamarai elnök vezetése alatt.

Az együttes gyűlésen elsősorban a kontingentálás kérdését vitatták meg. Arra az egyhangú meggyőződésre jutottak, hogy

a kontingentálási rendszer lehetetlenné teszi az árak leszállítását, mert a kereskedők ártási illeleteket kötelesek fizetni, amiket viszont magától értetődően a fogyasztókra hárítanak át. Súlyosabbnak tartották, hogy a kontingentált áruk 1500 lejes illetékét csoportonként vetik

ki. Vagyis, ha egy kereskedő a csoportból egyetlen árucikket akar behozni, ugyanannyit köteles fizetni, mintha a csoportba foglalt összes áruneműkre behozatali engedélyt kérne. A sérelmes és kibíratatlan helyzeten csak úgy lehetne segíteni, ha nem csoportonként vetnék ki az illetéket, hanem minden áruajtá után legfeljebb száz lejt.

A gyűlés tárgysorozatának második pontját a mezőgazdasági cikkeknek az ipari cikkek áráival való arányosítása képezte. A fogyasztók ugyanis azt sérelmezik, hogy az ipari cikkek jóval drágábbak, mint a mezőgazdasági cikkek. Ez valóban régi panasza, különösen a földműveseknek, akik poton áron adják terményeiket, miközben az ipari cikkekért horribilis pénzeket kénytelenek fizetni.

A gazdasági tanácskozáson résztvevő nagyipari megbízottak kijelentették, hogy mindaddig, amíg az iparnak és kereskedelemnek is meg nem adják ugyanazokat a kedvezményeket, amelyeket a mező-

gazdaság élvez, vagyis konverziós és adófizetési előnyöket, szó sem lehet az ipari cikkek ártásának arányosításáról.

A megbeszélésen egyhangúlag leszögezték, hogy a nemrég kibocsátott állami adóbönnökkel a legképtelenebb spekuláció folyik, úgyhogy ezeknek a bönnöknek az értéke 60—40, sőt egyes helyeken eredeti értékük harminczázalékára csökkent.

Tekintve, hogy a helyzet a jelenlegi formában tarthatatlan, elhatározták, hogy a kereskedelmi és iparkamarák szövetségének Bukarestben, november 18 és 19-én összeülő kongresszusán követelni fogják:

1. A kontingentálási rendszer összeváltását a kontingentálási rendszerrel szemben a kontingentálási el nem törlik — egy kereskedőből és iparosokból álló ellenőrző bizottság ki nevezését.

2. Az elviselhetetlenül magas adókulcs leszállítását.

3. A mezőgazdaságnak nyújtott törvényes előnyöknek az iparra és kereskedelemre való kiterjesztését.

4. Az adóbönnökkel megindult féktelen spekuláció megfékezéséért és az 1932 és 1933 évi állami adósságok azonnali rendezését.

A követeléseket memorandumba foglalva, a bukaresti közgyűlés, majd a kormány elé terjesztik.

Nagy a tojáskereslet a német piacokon

(Bukarest) Az őszi idény miatt a német piacokon nagy a kereslet a tojásért, s az árak állandóan emelkedő tendenciát mutatnak. Ennek ellenére, hogy a német vámok csaknem lehetetlenné teszik a tojásbevitelt, a román tojásexportőrök megpróbálnak nagy tételeket helyezni el a német piacokon igen leszállított haszon mellett. A hasznát ugyanis a beviteli illeletek jórészt felemésztik. Jelentések szerint a következő hetekben a tojáskivitel a német piac nagy felvevőképessége miatt még nagyobb mértékben fog fokozódni, minthogy hamarosan életbelép az új konvencionális beviteli vámmilleték. Ez az új vám 40 márká minden 100 vagon 50—55 gr. súlyú tojás után.

Mezőgazdasági kiállítás Gyergyószárhegyen

Csikszereda, november 11.

A gyergyószárhegyi gazdakör, a csikmegyei mezőgazdasági kamara támogatásával értékes mezőgazdasági és állatkiállítást tartott. A kiállítás célja az állattenyésztés és mezőgazdaság színvonalának emelése volt. A kiállítás során számos kaptak kitüntetést. A nagyszabású mezőgazdasági megmozduláson a gyergyói falvak lakossága hatalmas tömegben képviseltette magát.

Kliring-tárgyalások indulnak Franciaországgal

(Bukarest.) Párisi magántávírat szerint a közeli napokban tárgyalások indulnak meg Románia és Franciaország között kliring-egyezmény megkötésére. A tárgyalásokat a francia fővárosban folytatják le.

BRASSÓI PIACI ÁRAK

Marhahús, levesnek I. kg. 18, marhahús, levesnek II. kg. 10, marhahús, peccsenye kg. 34—36, sertésborsó combja kg. 28, sertésborsó karaj kg. 26, zsirszalonna kg. 30, zsír kg. 40, tojás drb. 1.90—2.20, csirke párja 30—90 lej. — Érték állatárak, kilóra: Export ökör, élőszűly kg. 9—11, sertés, élőszűly kg. 17—20, ígás ökör drb. 4000—6000, ló drb. 2000—6000, ló luxus, drb. 10.000—16.000 lej. — Terményárak nagyban: Buza q 380—440, rozs 230—250, árpa, sör 200—230, árpa, takarmány 170—185, zab 180—220, tengeri, szemes 200—250, lenese, nagyszemű 550—600, bab, fehér 260—300, burgonya 100—120 lej. — Takarmányárak nagyban, per 100 kg.: Széna, préselt 140—150, széna, laza 90—100, szalma, laza 50—60, korpa 130—140 lej.

Dela Lipinskaja XI. 12

A szegényekért

A Római Katolikus Nőegyesület főiyo hó 12-én délután 6 órakor az elmi isk. rajztermében, szegényei javára, Szent Antal-estélyt rendez meglopően gazdag műsorral, Pusztay híres zenekarának közreműködésével. A szegények nevében szeretettel meghív és vár minden nemes lelket a Nőegylet rendezősege.

Bélyeggyűjtők figyelmébe!

Hétfőn, november hó 13-án este fél 9 órakor tartja — a „Gewerbeverein“ kistermében, — alakuló közgyűlését a brassói bélyeggyűjtők köre, melyre szeretettel meghívunk minden filatelistát, aki szívón viseli ennek a nemes sportágnak lejelőését. A rendezősege.

Szolgáltatás gyógyszerérték:

November 11—25-ig a déli, éjjeli és vasárnapi szolgálatot Singer Árpád „Fekete templom”-hoz címzett gyógyszerérték, Kolostor-utca 8. szám alatt és Eichhorn Albert „Fekete torony”-hoz címzett gyógyszerérték, Kut-utca 43. szám alatt látják el.

Halál az utcán

Brassó, november 11.

Csütörtökön délen a brassói Kapu-utcán összeesett egy öregember. Komsa Istvánnak hívták a végleg elgyengült öregget. Ott meg is halt az utcán. Bevitték egy udvarra és kikutatták. Rongyos ruháiban hat lej volt összesen és egy piszkos gallér. Se igazolvány, se levél, se írás semmi sem. Aki ismerte, elmesélte, hogy Komsa István ötven éves volt, foglalkozása nem volt. Nyáron mezei illetőségű volt, borusabb időben az állomáson aludt. A vendéglők és éttermek maradványából élt. Anyja pár hónappal ezelőtt egy agmenházban halt meg. Azóta nem volt senki rokona. Se barátja, se fia, se ismerőse, senki.

Felakasztotta magát egy 20 éves

cselédlány

Titokzatos öngyilkosság történt tegnap éjszaka a Farola huzal- és vaslemezgyárban. A gyár pincéjében egy vastag kötérel felakasztotta magát és mielőtt még segíthettek volna rajta, kiszemvedett Szabó Erzsébet husz éves székely cselédlány. A halálesetről azonnal értesítették a hatóságokat, amelyek semmi közelebbit nem állapítottak meg, mivel a szerencsétlen cselédlány nem hagyott levelet hátra, amelyben tettét megindokolta volna. A vizsgálat a titokzatos öngyilkosság ügyében folyik.

Brassó sportja

Brassó, november 11.

A bírőtestület tegnap esti ülésén a vasárnapi mérkőzésekre kijelölte a bírakat: IAR-pálya: Délelőtt 11 órakor Sparta—Cercetasi II. oszt. bajnoki, bírő Szász.

Délután 1 órakor Ivria—Suburbu I. oszt. bajnoki, bírő Hamar.

Délután 3 órakor CFR—IAR I. oszt. bajnoki, bírő Gergely.

Olympia-pálya: Délelőtt 11.30 órakor Vulturul—Venus II. oszt. bajnoki, bírő Hoch.

Délután 1.15 órakor Gloria—Viktória I. oszt. bajnoki, bírő Farkas.

Délután 3 órakor Astra—Olympia I. oszt. bajnoki, bírő Lakomecsik.

Hosszúfalu: Izvorul—BMTE I. oszt. bajnoki, bírő Lungu.

Zernest. Délelőtt fél 11 órakor Soimii—Zernesti II. oszt. bajnoki, bírő Oancea.

52 éves vagyok,
42-nek látszom,
32-nek érzem magam!

mert télen-nyáron, fagyban-sárban, a nap minden órájában Dánér cipőt hordok. Készen és mérték után is a legkövetkezőbb kivitelben és a legjobb anyagból kapható Brassóban, Lensor 26 szám alatt **Dánér Lajos cipőüzemében**. A Központi Hírelroda tagja.

A legnagyobb érdeklődés a helyi derbit, a vasutasok és a repülőgyári csapat küzdelmét előzi meg. Papírforma szerint a vasutascapat a favorit, de hát futballban semmi sem biztos. Csak annyi bizonyos, hogy erős és izgalmas küzdelem lesz.

A bírőtestület ugyanezen ülésén egy évre felfüggesztette Schuller gyakorló bírót bírőrsai kritizálása miatt.

Siessen

biztosítson jegyet a

„Kék Madár”-hoz

melynek egyellen brassói előadása november 13-án esz a brassói ASTRA-MOZGÓBAN.

Brassó város közgyűlése

Voicu polgármester távolléte miatt a fontosabb pontokat levették a napirendről
A munkanélülieknek fával való segélyezését követelte egy interpelláló

Brassó törvényhatósági város tanácsa tegnap délután tartotta meg rendes havi közgyűlését a régi tanácsház nagytermében. A gyűlésen Polony Arthur dr. polgármester helyettes elnökölt. A tanács magyar tagjai közül jelen voltak: Dánér Lajos, Harmath Zoltán dr., Király Lajos, Szegő Árpád, Szele Béla dr. és Zakariás Erzsébet.

A napirend megkezdése előtt elnök bejelentette, hogy a város vezetősége a városi utak burkolatának elkészítése ügyében tárgyalásokat folytatott a svéd utépítő társasággal, de ezek a tárgyalások nem vezettek eredményre. Minthogy a város utjainak rendbehozatala elodázhatatlan szükségesség, a város vezetősége felvette a tárgyalásokat azzal a francia vállalattal, mely Kolozsvár és Nagyvárad között végzi az utépítés munkálatait. A

polgármester és a főmérnök az állandó választmány határozata alapján most Csucsára utaztak, hogy az ott folyó munkálakat megtekintésük és tárgyaljanak a francia vállalat embeivel. A közgyűlés megnyugvással vette tudomásul a jelentést.

A tanács vita nélkül elfogadta a városi szolgásményzet viszonyait szabályozó szabályrendeletet, ellenben a városi üzemekre vonatkozó szabályrendelet tárgyalásába nem bocsátkozott bele, hanem ezt a jövő gyűlésre halasztotta, mivel nem volt kellőképp előkészítve.

Tudomásul vette a tanács, hogy az állandó választmány e hó elején is megejtette a rendes havi pénztárvizsgálatot és mindent rendben talált.

Elfogadta a tanács a városi taxákról szóló szabályrendeletnek olyan értelmű módosítását,

hogy első osztályu temetéshez nem szükséges a hatlovas kocsis használata, hanem a négylovas kocsis is elégséges. Hozzájárult a tanács ahhoz, hogy a városi taxák kivetésére megválasztott bizottságok póttagjai is munkába állítsanak, hogy így a kivetési munkálatok gyorsabban befejezhetők legyenek. Egyidejűleg a lemondott Ziske Viktor dr. helyébe egyhangulag Stamm Mártont választotta be a bizottságba.

A Katonakórház-tér 82. sz. ház megvételének és a gör. keleti templom telkének ügye levétettek a napirendről.

Az interpellációk rendjén Copony Traugott az aszfaltjárdák javítási munkálatait szorgalmazta, majd intézkedést sürgetett a munkanélüliek fával leendő segélyezése tárgyában.

Egész ménesnyi lovat loptak
össze a tolvaj cigányok

Hajtóvadászat indult a tolvaj cigányok kézrekerítésére

Brassó, november 11

Napok óta veszedelmes lótolvajbánda után nyomoznak a környékbeli rendőrségek. Az utóbbi hetekben az Udvarhely megyében levő Székelymosna és Telekfalva községek lakói feljelentést tettek ismeretlen tettesek ellen, akik valóságos megrdezmálták a két község loáállományát.

A feljelentés nyomán megindult a nyomozás, amelynek során kiderült, hogy mintegy husz lovat vándor cigányok loptak el az udvarhelymegyei falvakból. A lopásokról értesítették Udvarhely, Nagyküküllő, Kisküküllő és Háromszék megye csendőrségeit is, amelyek valóságos hajtóvadászatot indítottak a karavánokban járó tolvaj vándorcigányok kézrekerítésére. A legutóbbi jelentések úgy szölk, hogy a vándorcigányok Brassó megye határában tanyáznak. A jelentések alapján Ciupea Nicolae és Darji csendőrmesterek vezetésével Csernátfaluból kiindulva csendőrsztagok lepték el az erdőket és lázasan kutattak a tolvaj vándorcigányok után, akiket sikerült is megtalálni az egyik Csernátfalva melletti erdőben. A

csendőrök körülverték az erdőt, a cigányok azonban őrszemeket állítottak, észrevették, hogy üldözik őket és még idejében összekötözve a lovakat, elmenekültek. Sártaikat családjaikkal és egész pereputtyukkal együtt visszahagyták az erdőben.

A csendőröknek a menekülő cigányok közül sikerült elfogni Darlea Joan és Caldara Joan cigányokat, akik hosszasan közelharc után történt lefűlélsük után beismerték, hogy ők is résztvettek lovak elrablásában.

A csendőrök a tolvaj cigányokat a lovak nélkül maradt szekerekkel és sátrakkal együtt Brassóba hozták. A szekereket egyelőre a rendőrség udvarán helyezték el, a családtagokkal együtt, a két cigányt pedig átadták az ügyészségnek, ahol folyik kihallgatásuk.

A csernátfalusi csendőrség értesülései szerint a többi cigányok a lovakkal együtt a szomszédos erdőkben bujkálnak és ezért az éjszaka folyamán csapatokat küldtek kézrekerítésükre. A hajtóvadászatnak minden valószínűség szerint hamarosan eredménye mutatkozik és hamarosan kézrekerülnek a környék állományának tolvajai.

Elkészültek a magyar népművészeti kiállítás előmunkálatai

Pénteken reggel Brassóba érkezett Bethlen Mária grófnő, aki, tudvalevőleg, az Ágisz közreműködésével nagyszabású népművészeti kiállítást rendez a főtér tanácsház nagytermében. Pénteken egész nap szorgalmasan kezek dolgoztak a kiállítási anyag elrendezésén és szombat délig az utolsó simításokat is elvégezték. A népművészeti kiállítás ünnepélyes megnyitása Voicu Cornél dr. polgármester jelenlétében, szombaton délután 6 órakor fog megtörténni. A megnyitás pillanatától számítva, a rendezőség eredeti elhatározásának megfelelően, minden századik látogató ingyenes ajándékot kap. A népművészeti kiállítás sikerét a minden oldalról megnyilvánuló példátlan érdeklődés eleve biztosítja.

A brassói rendőrség hírei

Lungu Joan detektivnek egy nap leforgása alatt több zsebmetszőt sikerült lefűlélni. A detektiv elfogta Ignat Vasile közveszélyes zsebmetszőt, vasuti tolvajt és betörőt, aki az ismert „itt a piros, ott a piros” kártyajátékkal is fosztogatta a vonatokat utasait. Ignat Vasírlól le tartóztatása után kiderült, hogy a galaci törvényszék betörések és lopások miatt jogerősen két évi fegyházbüntetésre ítélték. A Brassóban garázdálkodó jómádat Galacra küldték büntetése kitöltésére.

Ugyancsak sikerült letartóztatni Gáll Ferenc János fiatalembert, a kit a csikszeredai hadkiegészítő, mint katonaszökevénynt köröz. Végül a harmadik jómádat: Vidder Lipót közveszélyes vasuti zsebtolvaj és betörő, akiről kiderült, hogy a Cigóniában levő Goldstein-féle üzlet Lantz-nevű üzletvezetőjét néhány nappal ezelőtt megtámadta és kifosztotta. Azonkívül gyakran utazott és szintén az „itt a piros, ott a piros” kártyajátékkal fosztogatta a vonatokat utasait. A veszedelmes zsebmetszőt átadták az ügyészségnek.

Táncesték

A Vörös Kereszt egyesület brassói csoportja folyó hó 11-én este 9 órai kezdettel a brassói tiszti kaszinóban táncestélyt rendez. Beléptidj 60 lej. Megjelenés egyszerű ruhákban. A táncestély tiszta jövedelmét a kórházak és a szegény katonák felesegítésére fordítják.

★ TEADELUTAN. A Brassói Izraelita Nőegylet vasárnap az Elite kávéházban rendezendő táncos teadelutánján nemcsak szórakoztatják a fiatalokat, hanem egyuttal azok tisztá jövedelmek sok szegény, árva és özvegy nyomorát enyhítik. Szíves pártfogást kérnek a Nőegylet nevében a háziasszonyok: dr. Fischer Béláné és Fleischmann Hermanné.

★ A kamatokra vonatkozó érvényben levő összes törvényes rendelkezések különös tekintettel a konverziós törvények intézkedéseire. Teljes román szöveggel, magyar fordítással, magyarázatokkal és kamattáblázattal. Közredták dr. Gáspár Gyula és dr. Várad Odön ügyvédek. Ár 20 lej. Postai küldéssel 25 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

Primăria Municipiului Braşov

Nr. 26469—1933

Serv. ad-tiv.

HIRDETMÉNY

Közhírre tételik, hogy az 1935. 1936. és 1937. sorozási évfolyambeli ifjak sorozási lajstromai a sorozási törvény 11. szakaszának megfelelően, ugymint a sorozási hivatal (Cercul de Recrutare) által kiadott utasítása értelmében a városi tanácsnál (Károly király-utca 53. em. 4. ajtó) f. é. november hó 23. 25, 27, 28, 29 és 30 napjaiban délelőtt —12 óra között lesznek felűlvizsgálva és összevonva (centralizálva).

Brassó, 1933 november 7.

Primar: Dr. Polony mp. Secretar General: Dr. Popovici mp.

ASTRA MOZGÓ, BRASSÓ

Oriási sikerrel fut:

„A kisasszony berukkol”

Vidám könnyű katonai vigáték, a tarka katonai mundér szép idejéből!

Főszereplők: **ERRY BOOS**, az Ufa legujabb sztárja,
HALMAY TIBOR, **PAUL HEIDEMANN**, **HARRY LIEDTKE**,
HANS JUNKERMANN, **Fritz KAMPERS**, stb.

Vasárnap délelőtt nagy matinéelőadás: „Aszfaltbetyár”

Főszereplők: **Willy Fritsch**, **Camilla Horn**, **Else Elster**, **Ralph Artur Robert**

A matiné beléptidjüket leszállítottuk 10 és 15 lejre.

Vasárnapi lapok

A B. L. V A S Á R N A P I M E L L É K L E T E

Finia Zoltán:

MAI TRUBADUR ÉNEKE

A kertből zsongó, mézes jószág áradt,
bimbósan bókoltak dus rózsáágak
az ég alatt s a föld felett
bujkált a holdas, csillagos varázslat.

Boldog, békés csillagjegyben állt a nap,
fényt öntött ránk és terített árnyakat —
az ég alatt s a föld felett
és csak téged, téged, téged láttalak.

Éjzemből akkor a számra szállt szavak
meghaltak menten, ha téged vártalak
az ég alatt s a föld felett
aján nem is volt más ilyen kába, vak.

Bizony azt vártam én, hogy megálljanak
csillagmíriádok és drága nap.
S az ég alatt s a föld felett
hittem: mi vagyunk csak, kik Istent áldanak.

Az volt a szép, hogy szeretsz s szerethetek...
Mit is bántuk mi, hogy távol tengerek
s a föld felett s az ég alatt
élnék még — ha élnek — élnek emberek.

Vén föld, tudtuk-e, hogy törött tengelyed
halcsillagzat alá sodrott kergeteg
s a föld felett s az ég alatt
ezt a világot vak végzet verte meg?

Hát rendjén volt-e, hogy hangunk reszketett
a a szájunk is vérzett, mint a szent sebek,
ha föld felett és ég alatt
kettőnk körül egy Mindenség szenvedett?

Mondd, mit ér, hogy szeretsz s szeretlek
s ketten
nem földön járunk, hanem fenn, egekben —
ha föld felett és ég alatt
az élő: halott már — csak temetetlen!

Add a kezéd... Mert lehuny két szememben
ésom a könnyek kutját tehetetlen.
A föld felett s az ég alatt
de kellesz most, hogy elkesereghessem:

En így fogantattam, így, szerelemben —
s földre szültek, élni rettenetben.
A föld felett s az ég alatt
ezt éljem tovább?... Ezt?... A gyermekem-
ben?...

A kertből zsongó, mézes jószág árad,
áradt fejmennek párna most a vállad
s az ég alatt s a föld felett
zengem zsolotárát a magtalanságnak:

Téged szeretni jussom semmi, semmi!
Meghalhatunk, de nem fogunk temetni,
mert a föld felett és ég alatt
átközött az, ki még magot mer vetni!

Reánk szakadhat ég s pokol s ezernyi
bainak és kinak szörnyüség... Senki
s a föld felett és ég alatt
de jöjjön minket diszshelybe tenni!

Elmulhatunk!... De gyermekünk, egy cseppnyi,
nem lesz... örülni és így, így szeretni...
s a föld felett és ég alatt
nem megy embertársra sem fenekedni!

A kertből csend és mézes jószág árad,
szendulatomban sirdomb most a vállad.
Az ég alatt s a föld felett
ésértet járkál...

...Tűnj el szép varázslat!...

TAKÁCS EDE:

Budapesti filmhíradó

Budapestet 1927-ben láttam utoljára.
Akkor még az amerikai tempóú fejlődés
gyermekcipőiben járt

Ma már erős, izmos ifjúvá serdült. On-
állóságára, élelmességre és rutinra tett
szert.

Szervesen belekapcsolódott a nemzet-
közi élet forgatagába.

Budapest — világváros lett...

Most valahogy így fest, kétnapos ott-
lét száguldásainak friss és kisse felületes
impresszióiban:

A forgalom

Óriási méretekben fejlődött, egyenesen
félelmetes arányokat öltött. A legforgal-
masabb pontok sorrendben: Calvin-tér,
Berlini-tér, a Nagykörút—Rákóczi-ut ke-
reszteződése, Oktogon. Ezen helyeken a
forgalmat négy forgalmi rendőr és for-
galmi lámpa irányítja. Egyszerre csak
egy irányba lehet haladni és kb. másfél

kebben, mint Romániában, vagy mond-
juk Temesváron.

Reklámtevékenység

A legnagyobb szerepet kapta az újab-
ban idegenforgalomra beállított Budapest
életében. Este a legpompásabb tűzijáték-
ban gyönyörködhetik az idegen. Transz-
parensok, villanyújságok, hangos reklá-
mok, neon-fények tömege ejti bámulaiba
a szemlélőt. Néhány izelítő a hangos rek-
lámokból:

Bömbölő hang ordítja, nem tudn' hon-
nan, az esti köruton:

Rablótámadás az Andrassy-uton!!!
Grósz Sándor bankigazgatót ma éjjel egy
rosszul öltözött férfi megtámadta. Nyil-
ván fosztogatási szándékkal, azonban a
támadás nem sikerült, mert Grósz Sándor
két jólirányzott ökölcsapással leterítette
támadóját. Grósz Sándor a XXX-féle
boxiskolában tanult boxolni, címe...

Most kezdődött meg Angliában a ró kavadászat évadja. Képünk egy rokava-
dász-társaságot örökített meg, amint hatalmas kutya-falkától követve kilóval egy
delangliai főúri kastély kapuján.

percenként váltják át a forgalmat ellen-
kező irányba. Egyik oldalról a másikra
jutni csakis kereszteződéseknél lehet, —
mert másutt, azonkívül, hogy életveszé-
lyes — de rendőreileg tilos. A Nagykör-
uton hat sor jármű halad. A járda mel-
lett a kiskocsik és biciklisták, utána a vil-
lamos, azon belül a nagy járművek.
Ugyanez a másik oldalon, ellenkező
irányban. A gyalogátjáróhelyeket fehér
keramitkővekkel szegélyezték, ahol tü-
relmesen be kell várni, amíg a szükséges
irányban szabadabbá válik az utca és át
lehet kelni a modern „Vörös Tengeren”.
Mikor a forgalom megnyílik, esti órákban
a gyalogosok átkelése tömegfutóverseny
rajtjához hasonlít. Némelykor 4-500
ember szalad egyik oldalról át a másik-
ra. (Természetesen itt is két irány van,
hogy össze ne ütközzenek az emberek.)

Üzletek

Gyönyörűek, alkudni lehet, sőt kell is.
Kiszolgálás mindenütt finom, előzékeny.
Es nagyszerű Áruházakban ingomból
kezdve rántott halon keresztül az estélyi
ruháig minden kapható. Árak körülbelül
10-20 százalékkal olcsóbbak divatcik-

Más:

Halló, halló, pontos időjelzést adunk.
Mindenki nézzen az órájára. Pontos idő
x óra y perc. A pontos időt azért mond-
tuk be, mert itt az ideje, hogy fejjűjás,
meghülés ellen ön is Diana-sósborszesszel
védekezzék! Ár csak 48 fillér, kapható
minden drogériában.

Reklámokkal találkozunk azonban lép-
ten-nyomon. Házak falára, háztetőkre,
aszfaltra festve. Ottlétem idején az Urá-
niában ment a „King Kong” c. film. A
mozi külön villamost bérelt az óriás-
majom fából kifaragott alakjának, amely
este kísérteties fénybe burkoltan járja
be az összes utvonallakat.

Szállodák

Elsőrangúak. Hideg-meleg víz, lift.
Borbély vasárnap is, legtöbbször saját
vendéglő. A személyzet udvarias, szolgál-
latkész — de szemtelenül les a borra való-
ra. A Palace 6-ik emeletén laktam, tiszta,
szellős, felutcai szobában. 5.50 pengőt fi-
zettem egy napra. Az előkelő szállodák
árak 25-50 pengő között váltakoznak.

Borralaló

Akárhol van az ember, színházban,

vendéglőben, szállodában — a borralaló
kötelező! 10 százalék pincérdíjat sehol
sem szednek, de a háromszorosát borra-
valóban. Ha az ember nem adna esetleg,
szemérmelenül kérik. Bőrdömmel bü-
vészműtatványt végzett a szállodai sze-
mélyzet. Hatodemeleti szobámtól a taxi-
ig nem kevesebb, mint 6-8 kézen ment át
a bőrdö s mikor szerencsésen felért a
taxi oldalára, — sorfállal találtam ma-
gam szemközti, amely 6-8 személyből ál-
lott és búbajos mosolyogva tartotta a
markát.

Színházi ruhatárakban 50-60 fillér a
díj, ezenkívül a jegyszedő is tartja a
markát borra valóért.

Színházak

Mindegyikben nívós műsor, a színé-
szekről pedig nem kell sokat referálni,
hiszen a magyar színjátszás elismerten az
első között van az egész világon. Azért
Alpár Gitta „Dubarry”-ja tulnó a világ-
nívó keretein is. Tüneményes produkció.

Az „Aida” előadásában a II. felvonás-
ban 180 ember mozgott a színpadon és
egyszerre négy cselekményben vett részt.
Németh Mária elsőrangú. Vasárnap este
Bajor Gizit láttam a „Játék vagy élet” c.
Pirandello-darabban. Amit Bajor nyújt,
az is a szintisza, kikristályosodott művé-
sét. A darab gyenge, mondvasinált pro-
bléma nyekereg benne 3 felvonáson át.
Minden legkisebb szobalány-szerep legel-
sőrangú kezekben van, a rendezés tökéle-
tes.

Kávéház

A pesti polgár második otthona. Itt ét-
keznek, itt olvas újságot, itt udvarol, itt ét-
táncol, itt köt üzletet, itt ad rendezet.
Csak éppen az ágyát nem hozatja ide.
A kávéházak ennek megfelelően fél men-
nek. Elsőrangú zenekarok, az Ostende-
ben például 3 zenekar van Kalmár Pál
közreműködésével. Az árak borsosak.
Kávé 1.20-1.50 pengő, az ételek szinte
megfizethetetlenül drágák. Ezért inkább
vendéglőben menüt ettem. Az irodalmi,
művész-körök találkozóhelye változatla-
nul a New-York. Nagyon szép, patinás
kávéház, szalonzenekara klasszikus ma-
gasságokban mozog. Az Astoria-taverná-
ban csupán a páholyok asztalain és egy
kellemes sárga fény, a terem sejtelmes
homályba burkolt. A tánc-plató tükörsí-
ma, a jazz keletiesen buja.

Automata-büffek

Kedvenc uzsonnahelyek. Minden 20 fi-
lér, amit be kell dobni s erre kifordul egy
szendvics, torta, bor, sör, szardiniás ke-
nyér, hamupogácsa, sajt, gyümölcs.
Állandóan nagy tömegek vannak bent
és kinosan tiszta minden büffé. 60-90 fil-
lérből vacsorapótló uzsonnát ehetik az
ember.

Bárok

Minden utcasarkon kettő-három, viág-
városi programmal. A köruti Casanova-
házban csodálatosan nagy és jó program.
Meztelen táncosnőtől kezdve néger par-
kettáncos-csoportig és magyar táncso-
portig mindent láthat itt az ember. Rop-
pantul értik a módját a hangulatkefés-
nek, erre különböző mókák szolgálnak.
Különleges fényhatásokkal dolgoznak,
percéről-percre váltakozik a világítás.
Műsor után tánc. A tánc-plató, egy for-
gó korong, amelyen sokan él is vágód-
nak. Hamar megszoktam és alkalmazkod-
tam ehhez a körbeforgó ördögszekérhez,
melynek a mókán kívül az az előnye,
hogy nem támad tumultus, bármennyire
is táncolnak. Ugyanis az ember táncol
és mégis állandóan egyhelyben marad,
mert a plató forog a lába alatt. Így min-
denki elfoglal egy helyet s akkor a tánc
végéig nem is változtatja. Egy feketeká-
vé ára 2.50 P., egy üveg bor 15-20 P.,
— sok pénzének kell lennie annak, aki
itt be akar rugni. A társaság egészen in-
ternacionális: olasz, román, német, angol
és — magyar.

Nők

Közismerten pesti specialitás. Szépek,
elegánsak, décensek. Leginkább meglepő
a nők üdén-rózsás arca, ami valószínűleg
a kozmetika eredménye.

NEM HULL KI

a haja, ha a

PETROLE HAHN

higiénikus lociónt használja, mely biztos hatású hajhullás, korpa és fejbőr viszketése ellen.

A PETROLE HAHN

megtisztítja és fényessé teszi a haját, anélkül hogy zsírosítaná. Megőrzi a frizurát és megőrzi annak természetes báját.

KAPHATÓ MINDENÜTT!

Utasítson vissza minden utánzatot és kérjen csak eredeti csomagolási üvegeket.

Romániai vezérképviselőt:

A. G. F. R.

BUCUREȘTI, Str. Vasile Lascăr 33.

juk van. Szédületes az elegancia a Duna-körzön, a Váci-utcában. Nagy divat a feles és háromnegyedes bunda, sportkosztüm és egyszerű, félrecsapott sapka. Este az Operában felvonul mindaz, ami szép és drága. Az estélyi ruhák anyaga a csipke, bársony, csakis arany, vagy ezüst lamével díszítve.

Férfiak

Ugyanaz. Egyszerű, diszkrét elegancia. Szolid vonalak. Sötét színek. Nagy divat a gyalpusál és az esernyő. Jólétközött férfi csak esernyővel látható.

Diákok

Ragyogó szeműek, pajkosak. De nagyon komolyak, ha nőügyekről van szó. Mind Bocskay-sapkában, darutollal.

Katonatisztek

Keveset láttam belőlük, egész egyszerűen öltözöttek, füzöld uniformishan, fekete hosszunadrággal és sapkával. A román tisztikar sokkal elegánsabb, mutatósabb.

Mindenki siet

Az emberek általában nem érnek rá. Mindenki siet, rájuk nyomta bélyegét a nagyváros tempója. Tipikusan pesti alakok: a valamikor jobb napokat látott cipőszínő-árus, a zug-valutás, a közvetítő, akinek mindegy, hogy mit, de közvetít.

Könyves-boltok

Olyanok, mint egy nagy ékszerüzlet. A kiszolgáló személyzet irodalmi nivójú tudással és olvasottsággal rendelkezik. Bátran rájuk bízhatja magát az ember. Szívesen mutatnak, szolgálnak bármilyen irodalmi szakmába vágó tanáccsal.

Humor a föld alatt

A zöld házikók legujabban a föld alatt vannak. Sülyesztve. Innen a jász-neve: kakatombák. A néni neve: Madame Dreckamié.

Kéményseprő hölgyek Angliában

Néhány héttel ezelőtt a londoni Times arról elmélkedett, hogy még mindig vannak egyes foglalkozási ágak, amelyeken csak férfiak találhatók és ezek között megemlítette a kéményseprői mesterséget.

A következő napokon a szerkesztőségbe két helyreigazító levél futott be. Az egyik azt közli, hogy London északi kerületében van egy kéményseprő, aki megrokkant férje helyett folytatja annak mesterségét. A másik bejelentés ennél sokkal érdekesebb: se többről, se kevesebbről nincsen szó benne, mint arról, hogy már a XVIII. század elején is működött Holbornban egy nő mint kéményseprő. Holborn akkor még London külső-rosa volt, ma pedig már a Cityhez tartozik. Ez a nő hivatalos már a maga idején is nagy feltűnést keltett, amit az is bizonyít, hogy megörökítették egy fametszeten, amely ma a British Múzeumban van. A kép aláírása igazolja, hogy az ábrázolt hölgy neve Joane Tompell, foglalkozása pedig kéményseprő volt.

A kutya szimatja

Elemei Babkinnek, a kereskedőnek elmentek a medvebundáját.

A kereskedő úgy ordított, ahogy kifért a torkán. Az olvasók nyilván sejtik, hogy a medvebundáját fájalta.

— Gyönyörű egy bunda volt, emberek, — mondotta. — Micsoda kár. Hát én nem sajnálom a pénzt, török-szakad, megkerestem a tolvajt.

Szóval Elemi Babkin rendőrség után kiabált, rendőrkutya után. Már jön egy furesa szerzet, zergetollas kalapban, láb-szárvédőben, meg egy személyéhez tartozó kutyával. A kutya barnás s a pofája — első pillantásra is — gonosz, kegyetlen.

A titkosrendőr az ajtófélfához nyomja a kutya orrát, hogy „szagot kapjon”, piszszeg neki, aztán félreáll. A kutya szimatol a levegőben, forgatja szemét, nézegeti a törzset — mert természetesen csödület támadt — s egyszerre odamegy Teklához, a nagymamához, aki az ötösből való s szagolgtatja a szoknyája peremét.

A nagymama hátrahőköl a tömegbe. De a kutya egyre ráncigálja a szoknyáját. A nagymama oldalal, de a kutya utána. Keményen tartja a nagymama szoknyáját s az istennek sem enged.

Egyszerre csak térdre rogy a nagymama a fogdmeg előtt.

— Bevallom — motyogja. — Nem tagadom. Ot csöbör kisütőn főtt pálinkám van. Ez az igazság. Kisütőm is. Otthon, a fürdőszobában. Vigyetek a rendőrségre.

A nép ámul-bámul.

— És mi van a bundával? — kérdegetik.

— Arról nem tudok, — nyafog. — Semmit a világon nem tudok róla. De a többi, amit vallottam, igaz. Vigyetek, büntessetek meg.

Vizsik a nagymamát.

A fogdmeg ismét hívja a kutyáját, orrát odaigazítja a szagra, pisszeg és félreáll.

A kutya forgatja szemét, ide-oda szaglás s hirtelen odarohan egy szakállas, barna emberhez.

A szakállas fehér lesz, mint a fal és megtántorodik.

— Köszönetek meg, — kiált — derék, becsületes emberek. Nekem kellett beszédnem a vizdikakat, de a pénzt elszakítottam, magamra költöttem.

No, máris rácsnak a szakállasra s megkötözik. De közben a kutya egy másik

emberhez sompolyog, aki a hetesből való. Piszkalgatni kezdi a nadrágszárát.

Az áldozat elsápad s mindenki szemelátára összerogy.

— Bűnös vagyok, — szól. — Olyan igaz, mint ahogy a nap süt. Meghamisítottam a munkakönyvem, kivakartam a születési évszámot. Nekem, mint marha, erős embernek, a hadseregben kellene szolgálnom s itt éledelek a hetesben, ingyen használok a villamos áramot s a többi közüzemet. Vezessetek el.

Mindenki döbbenet csodálkozik.

— Ejnye, — gondolják — fene egy kutya ez.

Elemi Babkin, a kereskedő pislog, körülnéz, pénzt kotor elő s átadja a fogdmegnek.

— Vidd a kutyádat, — mondja. — Vidd innen ezt az undok dögöt. Inkább vesszen a bunda. Kell a kutyának.

De a kutya résen van. Áll a kereskedő előtt, csóválja farkát.

Elemi Babkin, a kereskedő kijön a sodrából, visszatörpan, sunyog, de a kutya utána. Rátámad és szagolgtatja a cipőjét.

A kereskedő elfakul, megzöldül.

— Isten mindent lát, — rebegi — én is bevallom, közönséges csaló vagyok. Az a bunda nem is az enyém. Én loptam el a bátyámtól. Szánom és bánom.

De ekkor már mindenki kerekelt old, fut, amerre lát. A kutyának ideje se maradt, hogy szimatoljon, csak úgy találmorra kap le két-három embert s nem ereszt el őket.

Azok is mind bevallják. Az egyik eljárt-szotta a hivatalos pénzt, a másik vasrudal dágálta el élete párját, a harmadik pedig olyasmit vall be, amit leírni se lehet.

Mindenki eliszkol. Az udvar üresen marad. Csak a kutya marad ott s a fogdmeg.

Hát a kutya egyszerre csak a fogdmeghez közeledik és csóválja a farkát.

A fogdmeg elfehéredik, térdre rogy a kutya előtt.

— Na én megjártam, emberek, — szól a detektív. — Minden hónapban husz rubel táppénzt kapok a kutyának s ebből tizenötöt magamra költök.

Hogy mi történt ezután, senki se tudja. Én magam is szaladni kezdtem, — illa berek, nádak erek mert ennyi romlottságot már nézni se — birtam.

A tudományos nyomozás csodái

Volt azonban idő, — nem is olyan régen, — amikor kizárólag a szerencsétől, vagy egy-egy gyorseszü, ötletes ember feltevéseitől, vagy következtetéseitől függött, vajjon a büntettes az igazságszolgáltatás kezére kerül-e, vagy sem. A bűn már talán eredete óta foglalkoztatta az emberek képzeletét. Nem is kell másra utalni, mint a bűnügyi regények nagy népszerűségére.

Vegyünk egy ilyen regénybeli bűnesetet:

„Egy magányos villában Mme. L. holttestére bukkantak. A meggyilkolt nő hátán kicsiny, szurt seb látszott. A rendőrség akkori módszere alapján semmiféle támpontot sem találtak a gyilkos személyét illetőleg. Rövid tanakodás után elhívták T.-t, az amatőr detektívet, aki néhány perces vizsgálódás után a következő következtetésekkel kápráztatta el a hivatalos személyeket:

— Ezt a bűntettet nem nyereségvágyból követték el. A gyilkos kilenc óra előtt érkezett ide a helyszínre. Mme. L. nem várta a látogatását. Már előkészületeket tett éjszakai pihenőjére. Az ingaóra súlyának helyzetéről arra lehet következtetni, hogy épp akkor akarta felhuzni, mikor kopogtatás hallatszott az ajtó felől. Az asszony keze feleuton megállt. A szék az ingaóra előtt tisztán mutatja a nő lábak nyomait. Biztos, hogy ismerte a gyilkost, mert azonnal ajtót nyitott neki. Fiatal, uriasan öltözött fiatalember lépett a szobába. A keskeny, elsőkelő vonalú talpnak és saroknak itt vannak az agyaglenyomatai. Nem lépett, hanem átugrott a virágágyon. Majdnem 2 méteres ugrás volt. Csak fiatalember tehetette. . .

Igy vezet be egy híres francia regényíró egyik sikerült munkájának fordulatos történetét, amit az eleiből merített. A nagyszerű könyv olyan következtetésekkel oldotta meg a lélekzetállító bonyolalmat, hogy felkeltette az illetékes rendőrségi körök figyelmét. Épp a francia bűnügyi regényírók feltűnése óta fordultak a gall nyomozhatóságok fokozottabb erővel a tudomány segítségéhez.

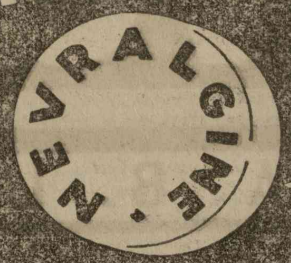
Letagadhatatlan, hogy a bűnügyi regényirodalom vetette meg a tudományos nyomozás alapjait. Dr. Georges Bérout, a marseillei rendőrségi laboratóriumok igazgatója, valamint asszisztense, a világhírű H. Ashton-Wolfe, nyíltan hangoztatják, hogy sokszor fordulnak a ma már nagyrészen elhalt regényírók megteremtő képzeletéhez. A rendőrség titkos tudományának legkiválóbb művelői hálával emlékeznek meg még ma is a bűnügyi irodalom mestereire, akik között klasszikus írók is akadnak, mint például Edgar Allan Poe, Voltaire, meg mások, akik a laboratóriumok mélyén ma buvárkodó tudósok munkáját sokban megkönnyítették, de mindenesetre elindították azon az úton, amely a bűnügyi nyomozás mai fejlett tudományához vezetett.

Az előtt csak az lehetett detektív, aki különleges egyéni képességekkel rendelkezett. Ma már mindez eltörpül a tudomány eszközei és módszere mellett. Ma a mikroszkóp és a lencse meglátja azt is, amit az emberi szem nem láthat. A mikrofón a legesekélyebb zörejekre is reagál, olyanokra is természetesen, amelyeket az emberi fül fel nem foghat. A vegyészeti rendszeres alkalmazása sok nyomozást döntően befolyásol.

A daktíloszkópia, az ujjlenyomatok rendszerbefoglalásának tudománya például óriási irodalmat ölel fel. Ez a tudomány hosszú multra tekinthet vissza, bár sokan azt hiszik, hogy teljesen újként. Már a neolitikus kor ősemberére is tudta, hogy az ujjlenyomatok sohasem azonosak. Kinában, hosszú évszázadokkal ezelőtt az okmányokat a hüvelykujj lenyomatával szentesítették. Jobbnak tartották, mint az aláírást. Nagyobb bizonyítót erőt láttak benne.

Lyon városának rendőrségi laboránsa,

EZEN TABLETTAK

JURIST

meguntatuk
a leghevesesebb
fejfayast

dr. Edmond Locard, ujabban olyan nyomozási módszert dolgozott ki, amelyet még az angol parlamentben is szövétték. Felhívták az angol belügyminiszter figyelmét a bűntettek színhelyén talált por analízisének, valamint a nyomozásban való alkalmazhatóságára — az előbb említett dr. Locard rendszere szerint.

Aminthogy a tudományos nyomozási módszere és ezernyi fogása ma már szakavatott kezekben nyugszik, laikusok nem ismerhetik minden csínját-bínját ennek a modern „kabbalának”. Ki gondolna például arra, hogy ma elsősorban a gyanúsítottak fül-viaszát vizsgálják meg a göröcső alatt? Legalább is bizonyos, nagyon gyakori esetekben a modern nyomozók már tudják, hogy ez az a jellegzetes hely, ahol a legparányibb porrészecske is jó ideig megbuvik. A fül zsiradéka ma már sok bűnösnek okozza a vesztét. Egy áruháznál elkövetett gyilkosságnál például a tea-por parányait mutatta ki a vizsgáló a gyanúsított cerumen-jében, ahogy a fül lerakódását tudományos latinsággal nevezik. Az eljárás a rendőrségi laboratóriumban ma már meglehetősen egyszerű. A gyanúsított cerumen-je mikrokamrába kerül, ahol lefényképezik. Szükség esetén a spektográf, vegyelemezés és az ibolyántúli sugarak alkalmazását nyernek. Ez az eljárás, amelyet dr. Locard csatlakoztatott bizonyos módszerré dolgozott ki, ma már olyan aprólékos dolgokat is kimutat, mint például a pörkölt kávé „illata”. Az „illat” ugyanis bizonyos parányokban szintugy lerakódik a cerumenben.

Elegendő néhány pillanatig olyan helyiségben tartózkodni, ahol kávét pörköltnek és a rendőrségi laboratórium máris kimutatja a kétségbevonhatatlan bizonyítékot, a szokás szerint váltig tagadott vádlott előtt, aki mit sem sejt a nyomozás tudományának mai fejlett fokáról. A cerumenből a haj vegyi összetétele is annál megállapítható. Egyszeri fésülés után is kimutatható a fülregeben. Egy betörőnek az okozta a vesztét, hogy a betörés éjszakáját megelőző reggel borotválásnál volt s titkos látogatása alkalmával gyanútlanul szórta szét a helyiségben az „áruló nyomokat”. Hajparányokat, amit a helyszíni porvizsgálat azonnal felfedezett a mikroszkóp alatt. Tekintettel arra, hogy rovtottmultu volt az illető, a haj vegyi képlete alapján máris hurokra köthető.

Ugy hangzik mindez, mint valami Conan Doyle-regény, pedig hát ez ma már mindennapi valóság és amennyire lehet, nem kerül a nyilvánosság elé — érthető okokból.

Feltétlen intelligens, egyedülálló — ki háztartás-vezetéshez is ért — nagyon előkelő bukaresti házhoz

urino, keresztek.

Részletes ajánlatokat (lehetőleg tényképpel) București Căsuța Poștală 36 alá kérünk.

A katona

Iria: Zsolt Béla

Tihanyi, a kereskedő panaszkodott:

Már megint bevásárolt az újdonsült egyesületbe igazgatósági tagnak! Nem mulik hét, hogy ne hívjanak valami gyűlésre, bizalmi konferenciára, előkészítő, választmányi értekezletre. Alelnöke vagyok a Hadviselt Kereskedők Országos Szövetségének, a Polgári Erdek Pártjának kástromán bekényszerítettek a városi közgyűlésre, tiszteletbeli tagja vagyok a Kereskedők Vívóegyletének és disztagja a XI. Kerületi Lövészklubnak. Ha azt hiszi, hogy ezek az állások nem köteleznek semmire, akkor csalódik. A kisebbik baj, hogy kényszerűen ülésezéssel töltöm és elhanyagolom az üzletet. De nekem ezenkívül még különleges szerepet is szántak. Ha valami incidens történik, ha valamelyik egyesületem összehívja a tengelyt a riválisával, ha a vezetőpég valamely tagjának afférje támad a kávéházban, vagy egy újságíró megírja, hogy a klubhelyiségben hazárdjáték folyik, nyomban elhangzik a fenyegetés:

— Jó lesz csöndben maradni! Mert különben Tihanyi majd elintézi a dolgot! Tihanyi majd rámaszik a képre!

Duhaj verekedőnek, falurosszának, hivályerős csapolegénynek állítanak be az egész város előtt a rajongóim. Rosszabb hírem van, mint egy külvárosi kocsmái hőnek. A bojt komiszul meg, mert a finom emberek, akik képet vesznek, idegenkednek a Czárjától a műkereskedő szerepében. Pedig nézzen rám: csakugyan olyan féltelmesnek látszom? Soha életben nem vívtam, nem sportoltam, még csak pofon se vágtam senkit. Az alakom inkább cingár, mint féltelmes. Csöndes lapolvasó, kávéházi ember vagyok, sokat cigarettázom és állandó bronchitiszem van. Minden évben négy hetet Pöstyénben töltök, mert reumát szereztem a harctéren. Hát lehet velem fenyegetőzni? Lehet velem terrorizálni? Lehet. Ha én ma Pesten kimondja ezt a nevet: Tihanyi, a legészantabb krakéler is megtorpan. Ha nem is ijed meg igazán, de bizonyos respektussal lépelel és leszerel. Eddig még rendszeresen volt a dolgom, de a multkoriban egy repatriált szolgabíró nem állt félre és nem szerelt le. Mire az egyesület választmánya a távollétemben határozatot hozott, hogy meg kell verekednem a szolgabíróval. Mikor tiltakoztam az ostoha határozat ellen, ilyeneket mondtak:

— Mi azoked, annyi halállal nézted szembe? Csak nem fogod túrni, hogy egy szolgabíró megtépázza az egyesület presztizsét?

— De bizony túrtam. Nem álltam ki. Csak nem vagyok bolond. Én nem akarok mumus lenni, nekem már tulságosan kényelmetlen ez a féltelmes hűnév, amely tönkreviszi az üzletemet. És mindennek ez az arany vitézségi érem az oka.

— Maga arany vitézségi érmet kapott a háborúban? — kérdeztem meglepetten.

— Hogyne. Nem tudta? A feleségem viseli a nyakában.

Tihanyi elbeszélte, hogy lett belőle hős.

— 1916 november 16-án Zloczow és Polkamen közötti húzó lövészárk előtt őrséget álltam. Közöséges komisz káplár voltam, soha semmi különöse nem csináltam. Nem voltam gyáva és nem voltam bátor. Amit parancsoltak, megtettem, egyébként vártam a végét. Ekkor már másfél éve voltam kiut, előrenyomultam és visszavonultam, megusztam egy eszmó támadást, rohamot, rajtaütést és eszediletsképpen semmi bajom nem esett. Egyetlen egyszer sérültem meg, akkor sem golyótól, hanem a saját ásom élével véletlenül letéptem a hüvelykujjam körmet. Esküszöm, hogy véletlenül történt, de a vérem olyan bőségesen csorgott, hogy szerettem volna ókosan felhasználni. Bemázoltam vele a ruhámat, a arcomat. Az őrmester kis idő múlva meglátott a ruháim alatt:

— Tihanyi! Maga megsebesült?

— Nem tudom, őrmester ur.

— Coupa vár, menjon hátra, a segélyhelyre. Beküldtem csuszát visszafelé. Ha egy kis haragosom lesz, most hazajutok az asszonyhoz. Félőves házasság után hagytam ott, napron kíváncsítottam utána. Alig voltunk együtt, meg jöttünk rá egymás izére — már el kellett válnom. Tele voltam bizakodással, eltökéltem, hogy mindhárom házatonárszom magam. A segélyhelyen azonban volt egy bécsi zsidó orvos, aki rögtön látta, hogy a sobem par nap alatt beheged. Bekötözte, ott fogott a tábori kórházban és öt nap múlva visszakergetett a szülőháza.

— Nem sikerült, de azért nem estem kétségbe. Aki kinn volt a fronton, jól tudja, hogy az effajta pechekebe milyen hamar beletörődött az ember. Megint eltelt félesztendő. Nem unatatom harctéri emlékekkel, őszintén szólva, már el is mosódtak bennem. A fontos az, hogy a feleségemtől minden héten kétszer levél érkezett. Ezek a levelek tele voltak forrósággal, türelmetlen vágyakozással. Az asszony husz éves, egészséges és szép volt. Egyre jobban követeledőzt és siránkozott. Az utolsó levelei-

ben már ilyeneket írt: „Éjszakákon keresztül nem alszom. Hánytorgok az ágyban, elfogy a lélegzetem. Hideg lepedőbe csavarom magamat, nyitva hagyom az ablakot, pedig ősz van. Tegnap kis hűjja, hogy örültségemben le nem ugrottam az emeletről.”

Mikor elolvastam ezt a levelet, kihallgatásra jelentkeztem az ezredparancsnoknál és kétheti szabadságot kértem. Nem kaptam.

★

— November 16-án hat társammal őrséget álltam a lövészárk előtt. Az eső egész nap esett, estére pedig hóvá fagyott. Kuporgtunk a nyirkos tarlón és hallgattunk.

— Hirtelen ránéztem a karkötőórára, melynek számlapját megvilágította a foszfor. Fél-tizenkettő volt. Nem tudom magyarázatát adni, miért éppen ebben a pillanatban, de iszonyu erővel belémkapaszkodott egy halsejelem. Eleinte nem tudtam mit jelent, afféle halálsejtelemnek hittem, amely éjszaka a front előtt, a csöndes, láthatatlan ellenséggel szemben elfogta a silbakot. Aztán elemezni kezdtem ezt a rossz érzést és lassanként rájöttem, hogy a feleségemmel van kapcsolatban. Nem szabad elfelejteni, hogy a fronton mindenki babonás volt és az ugynevezett telepátikus megérzésekben a legintelligensebbek is hittek. Sőt, ezeknek a telepátikus érzéseknek gyakran esodálatosan igazuk is volt. Az anyám például megírta, hogy augusztus 27-én éjjel hirtelen felriadt álmából és jajgatva járt fel-alá a szobában.

— A fiam, a fiam nagy veszedelemben van! — kiabálta — jaj neked, szegény kicsi fiam! — sikoltotta.

— Valóban, augusztus 27-én a Zlota Lipa áttörés alkalmával mellettem csapott le a gránát és három legközelebbi szomszédomat

Szüreti ünnepség Olaszországban

megölte. Én tehát többé-kevésbé hittem az ilyen távolbaérzéseknek és különösen hajlamossá lett erre az éjszakai őrség a havas, halálisan néma mező közepén. A sejtelem, amely egyre határozottabban alakult ki bennem, azt sugta, hogy pontosan ebben a pillanatban megcsal a feleségem. Előbb tölcserít kavart bennem az izgalom, a tehetetlenség dühe, epileptikus görcsként rázott meg, aztán lehűtöttem a homlokomat a hóban és gondolkozni kezdtem. Csakugyan. Egészen valószínű, hogy megcsal. Másfél éve, hogy nem vagyok a férje. Egyáltalában nem valószínű, sőt valószínű, sőt biztos, hogy megcsal. Akárhogy is szeret, meg kell hogy csajjon. Ismerem, tiszteleg és hűséges, de — csókjaira gondolok — s elképzelhetetlen, hogy másfél év után akárhiv... aki otthon van... Aki most nyugodtan átmegy a Múzeum-körút egyik sarkáról a másikra... és bekopog... és kiaknázza a helyzetet... hogy nem tud elaludni, hogy hideg lepedőbe csavarja magát.

És láttam a rettenetes jelenetet.

★

— Mi bajod? — kérdezte az egyik társam.

— Fiuk, — sutogtam — nem bírom tovább. Ha akartok, maradjatok, én megszőköm. Itt döglöm meg, vagy a tábori csendőr puffant le, egy kutya.

— Megörültél?

— Lehet. Fiuk, én egész határozottan érzem,

A hivatalban

állandóan fenyegeti
fertőzés veszélye.
Óvakodjék influ-
enzától és vegyen

Panflavin-
pasztillákat

hogy most, ezekben a percekben megcsal a feleségem.

— Miért érzed?

— Nem tudom, de biztos. És ha nem érzem is, gondoljatok csak végig, mindnyájatoknak van felesége. Hát lehet az, hogy mi itt éveken keresztül döglődünk a sárban és az asszonyaink csak úgy türelmesen, beletörődötten várnak ránk? Hiszen örültek lennének, ha ezt tennék, hiszen gazemberek voltunk, hogy ott hagytuk őket az ágyaikban, amelyeket minden éjjel katlanná fűtenek az emlékek. Ha megcsálnak bennünket, igazuk van. Miért adtuk őket a szabad prédájává azoknak, akik ott vannak... akik otthon vannak — sziszegtem — én is otthon akarok lenni... vagy pedig megdöglőni. Egy estére otthon akarok lenni... meg akarom tudni, hogy ma éjszaka féltizenkettőkor megcsal-e a feleségem. Ezzel a kérdéssel fogok beállítani hozzá, ráordítok, térdrekenyszerítem, vallatni fogom és leütöm, ha igaz...

Elhalgattam.

— Ha igaz? — mondtam kis idő múlva — biztos, érzem.

Bajtársaim nyugtalanul néztek maguk elé. Itt, ebben a halálféltelmes csöndben minden védelem, vakondtúrásnyi sánc híján iszonyu ere-

től, amikor szemközt hirtelen fekete árnyékok láttam mozogni a havon. Rövidesen felismerem, hogy egy orosz járőr kuszik a tő felé. Dermedten megalpultam, abban reménykedtem, hogy elmásznak mellettem anélkül, hogy észrevennének. De egyenesen felém tartottak. Négy sorban négy-négy ember, tehát tizenhatan vannak. Ha rámtalálnak, egyszerűen megfojtják, hogy ne csapjak lármát. A legjobb esetben elfognak, elvisznek Szibériába és akkor még reménytelenebb a hazajutás. Akkor bizonyosan megörülök, mert nem tudok megszabadulni a rögeszmétől, hogy november 16-án éjjel féltizenkettőkor megcsal a feleségem. Már meguntam ezt az örültséget, utóvégre, ha másnap kis szerencsém van, kapok egy könnyű sebet és hazamehetek minden veszély nélkül. De most már nyakig usztam a bajban és semmi remény sem volt arra, hogy kikászolódom belőle. Elkészültem a halálra, sóhajtottam egy nagyot, imádkoztam egy keveset és szélesen elkáromkodtam magamat.

— Most már megcsalhatsz, — sutogtam aztán a hóba — most már egész nyugodtan...

Behunytam a szememet és elsütöttem a puskaamat. Egymásután ötször.

Az oroszokat váratlanul érte a puskatűz, ök nem tudták, hogy ezen a frontszakaszon nincs gyalogság, legfeljebb egy tűzérési megfigyelő ül a tópart kövei mögött. Ijedten felugráltak, anélkül, hogy viszonyozták volna a lövéseimet és szaladtak visszafelé. De hárman fekvé maradtak a havon.

Közben három oldalról is érkeztek járőrök, köztük az én bajtársaim is. Álmélkodva néztek rám — mi történt? — tudakolták izgatottan. — Orosz járőrt zavartam meg — magyaráztam reszkelve. Egy kapitány bujt elő hasoncsuszva. — Mi van itt? — faggatótt idegesen. Hazudtam, mint a karikacsapás. Elmondtam, hogy mint patruparancsnok észrevettem a hó felé közeledő orosz járőrt és a legönységemet hátrahagyva, eléjük kerültem, hogy kikémleljem, mi a szándékuk. Már nem volt időm, hogy a járőrmegértesítsem, kénytelen voltam tehát egymagam fegyvert használni. Erre megzavarodtak, mert nem számítottak ellenállásra és visszaszaladtak. Ha jól látom, három sebesült, vagy halott maradt utánuk.

A kapitány — noha az oroszok erős tüzelésbe kezdtek — a három oroszhoz kuszott. Gépiesen utánamásztam. Kettő halott volt és a harmadik súlyos válséggal, ájultan feküdt a hóban. Vörös vállrojtjáról úgy folyt a vér, mintha a piros paszomány kioldódott volna és most kigyóként tovább mászna a hóban.

— Vezérkari tiszt — sutogta a kapitány.

★

Másnap megtudtam, hogy megmentettem a frontot. Az orosz vezérkari tiszt nálaltak egy offenzivatervet, melyen a kénes tő volt megjelölve a frontáttörés házisaként. Az offenzíva másnap éjszaka kezdődött volna, de előbb a vezérkari tiszt még egyszer megakarta vizsgálni a terepet. Az én közbelépésem azonban ebben az irányban meghiusította a további próbálkozást.

Megkaptam az arany vitézségi érmet és hazamentem kétheti szabadságra.

★

Itt elhalgatótt Tihanyi, majd így folytatta: — És ezért vagyok én egy falurossza, féltmeteshírű verekedő, krakéler, pártok és egyesületek kardja, Isten ostora, amit akar. Ezért vagyok hős, hát tehetek is arról, hogy így történt? Magának bevallom őszintén, sohasem voltam gyávább, remültebb, férfiatlanabb, jelentéktelenebb, mint azokban a nehéz pillanatokban...

A feleségéről nem beszélt többet Tihanyi viszont bizonyára volt oka rá, hogy az asszonynak ajándékozta az arany vitézségi érmet.

LEOKREM
megfiatalítja a bőrt!

FEJFÁJÁSOK

idegszába, influenza, reumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle

ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

Mennyit keresnek
a pesti filmszínészek
és színésznők?

Gustav Fröhlich, Alpár Gitta férje, a népszerű filmszínész huszonegyezer pengőt kapott Rákóczi-induló című filmjének főszerepéért. Ebből az összegből ötezer pengő adót kellett Fröhlichnek fizetnie és mert honoráriumát már Berlinben megkapta, az adótartozás miatt lefoglalták autóját. Természetesen Fröhlich a legrövidebb időn belül rendezte a hátralékot; ezzel az óriási adóösszeggel kapcsolatban azonban bizonyára érdekli a közönséget, hogy mit keresnek a népszerű színészek.

Nem akarunk kitérni a világhírű hollywoodi sztárok mamutjövedelmére: Greta Garbo heti 12.500 dolláros gázsijára és Constance Bennett heti 10.000 dollárjára — csak a magyar színpadi és filmszínészek mai jövedelmét akarjuk felsorolni:

A magyar filmsztárok közül e pillanatban Gaál Franciska áll első helyen. „Pardon, tévedtem!” című filmje után öt esztendőre szerződötté őt az Universal-filmgyár és erre az öt évre több mint egy millió márkát biztosított számára, mint minimális gázsit. Ez a fizetés a legnagyobb, amit jelenleg Európában filmszínésznek kap, mert Nagy Kató például, aki talán a legnagyobb karmiert futotta be a magyar csillagok közül, 137.000 márkát keres egy évben, míg Eggerth Márta csupán hatvanézeret.

A pesti színpad nagyságai közül Fedák Sári áll gázsit tekintetében a legelső helyen: még legutolsó fellépésekor is 500 pengőt kapott egy estére. Azokban a színházi években, amikor Fedák kétszáz estét játszott végig, jövedelme meghaladta a százezer pengőt. Fedák színészkedéssel kereste pénzét filmjébe fektette bele. Ez az első szereplése a magyar művésznőknek, ahol teljesen önálló vállalkozó. A legnagyobb színpadi kereső ezidő szerint Budapesten Alpár Gitta, aki a kiadások levonása után ötven százalékot kap a Dubarry bruttó bevételeiből. Alpár eddig átlagosan esti 900 pengőt kapott a Fővárosi Operettszínházról. Bajor Gizi fixfizetést kap a Nemzeti Színháznál, s ez nem több mint — a rendkívüli pótlékokkal együtt havi 1800 pengő.

Honthy Hanna egyike a legnagyobb jövedelmű pesti színésznőknek, mert 200 pengős esti fellépési díjat kap és az elmúlt évben kétszázhetven estét át játszott. Gombaszögi Frida 160 pengőt kap esténként, ami azonban meglehetősen kevés fellépését számítva, nem rug évenként mesébe álló összegre. Csontos Gyula 120 pengőt kap és az elmúlt évben kétszáz estére volt lekötve a Vigaszínháznál. A Góh-házaspár együttesen 250 pengő esti fellépési díjat kap. Utánuk a Latabár-fivérek következnek esti 200 pengővel.

Rökk Marika 150 pengőt kap egy fellépésért és átlagban 200—250 estét játszik egy évben. Titkos Ilona esti 120 pengővel, Kabos Gyula 130 pengővel, Rajnay Gábor 80 pengővel, Rátkai Márton 80 pengővel szerepel a gázsilistában, hogy csak azokat a színészeket említsük, akik legújabb kétszáz estét játszanak egy szezonban, szóval jövedelmük meghaladja az évi húszezer pengőt. Érdekes megjegyezni, hogy Radó Sándor, aki egy-két évvel ezelőtt még a legnagyobb kereső volt, az elmúlt évben — figyelembe véve bárban való szereplését is — nem keresett többet mint 17.000 pengőt.

A legnagyobb ritkaság, hogy színész, vagy színésznő, óriási jövedelme mellett is, vagyont vagy tőkét gyűjtson magának, aminek szomorú példáját legutóbb éppen a pesti operettszínpad egyik legünnepeltebb és legjobban kereső sztárjánál, Péchy Erzsébet láttuk.

Szegény Péchynek a hosszú betegség minden megtakarított pénzét felemészítette, úgy, hogy a legsúlyosabb anyagi gondokkal küzdve halt meg. Hegedűs Gyula, aki igazán a legnépszerűbb és legbecézettebb nagyságok közé tartozott,

szintén szegényen halt meg, s adósságai fejében még kis máriabesnyői házát is elárverezték volna, ha özvegye számára társadalmi uton össze nem gyűjtik az adósságok kifizetésére szükséges összeget.

A legszálnalmasabb a szegény kis görögök helyzete, akik a legjobb esetben két-három pengőt kapnak esténként, van azonban színház, ahol egy pengő husz fillért, sőt nyolcvan fillért, de ebben már a villamosköltség és kapupénz is bennfoglalatik. Ezzel kapcsolatban elmondhatjuk azt az aranyos esetet, amikor az egyik kis pengőhuszas görög így sirt igazgatójának:

— De hiszen direktor ur. ebből a pénzből még villamosra sem telik. . .

— Villamoson?! — kiáltott fel meglepetten az igazgató. — Ne menjen villamoson fiam, az nagyon drága. . . rendes görög autón jár!

Ketten várnak valakit

Irla: Salamon Ernő

1.

Mélikné az egyik délelőtti levelezőlapot kapott.

Péntek este érkezem, Gyuri.

Az özvegyasszony ott ült, délelőtti tíz órakor a vetetlen ágyak mellett, a csészék mosogatlanok között, ült az esőfelhők alatt, nedves volt a fa és köhögött. Egyedül volt. Fázott az egyedüllétől. Gyermekei ki itten, ki ottan. Nagy pocakos könnyek karikáztak alá az arcán. Kartonba bujt vékonyságát fujta a hideg.

Péntek este érkezem, mondotta a lap. Szerda volt, hét közepe. Az ment kapta a lapot és nem volt akinek elmondania: jön a Gyuri! Csak ült és várt. Aztán megigazította a tüzet, kinyitotta az ablakokat, seprő. A seprő vékony szálai zörögtek a szálkás padlón.

Jön a Gyuri, mondotta a forró víz, ahogy a nagy láboshá folyt. Gyuri — mondották a tányérok, Gyuri. Mélikné elszórákozta az álmosító munka. A vizes, hamus ronggyal surolta a tegnapi mosatlant. Tisztult az edény a keze alatt. A ládán vékony macska melegedett, szuszogott. Kint a ház előtt két pirosruhás kislány játszott. Bezárták egymást a barackrecekbe s így játszadoztak. Alig hallatszott be a délelőtti élet az ablakokon. Mélikné Gyurira gondolt, a fiára és szuszogott. Sápadt arcát megkeretezte fekete haja. Szemeiben meghalt napok maradtak.

Hogy dobog a szíve azóta. Azóta, hogy egy éjszaka megütötték őt erősen az ablakot. Gyurit keresték. Hogy játszott az idegesség, a hidegség a fián, ahogy ráncigálta a szövetet, ahogy készült. Akik vitték, nem voltak ellenségek, talán csodálkoztak is, miért ijedeznek olyan szörnyűségesen az anyja, a fia, meg a gyerekek. Nézte szegény Mélikné a fia szemét, ahogy félt, nézte a fiát, ahogy vitték a hóban. Milyen nehéz volt az a hat nap, a míg a fia éhséget, szomjúságot vállalt, mert ártatlan volt. Hogy félt a reggeleken, azon a télen, hogy börtönben maradt az ő nagy fia, szegény életének értelme, valamije. Hogy akadt el a lélegzete ott a tárgyalóteremben a fekete talárosok előtt, hogy ült ott összehúzódtan, feketén. Kint a téli nap járkált, az emelet párkányán megolvadt a kevés hó. Szegény Mélikné nézte a fiát és sirt, félt és mosolygott az örökre, meg mindenkire, akitől várt valamit. És aztán állt ott és sápadt volt és vézna, ahogy kimondották: őt pedig felmentjük.

Nem is fájt, hogy fia nem akarta megölelni. Elég volt neki a nagy öröm: szabad a fiam.

Délután zöld édespálkát vitt az öröknek: jóféle, igyák meg. Ott ült a keskeny folyosón és várta a fiát. Jó volt kilépni a kapun és arra gondolni, hogy belül maradt volna Gyuri, ha ő nem sir annyit.

Akkor este volt a fia igazán jó hozzá. Simogatta, szerette, persze a maga módján, darabosan, szegénylősen. De mégis szerette és Mélikné boldog volt. Vendéglőbe vitte a fiát és a pincéreknek, vendégeknek, cigányoknak, mind elmondta a boldogságát, örömet: ma mentették fel a fiamat, szegényt, hadd egyék jól, hadd igyék jól, eleget koplalt, nem evett, nem ivott.

Milyen az élet — csorgott a melegvíz — hogy meghalnak az erős fájdalmak. Hogy elmúlik a tegnapi, hogy felejtünk. De az ő Gyurija gondoskodott arról, hogy neki mindig legyen bánata. Alig ült,

ittthon pár hónapot, egy délután csak elindult gyalog meg vonaton. Elment állást. Hogy kapott? Szerencse, jó, jó, de azt a kínlódást, bánatot, mindent, ki tudja megfizetni, mássá tenni? Hogy vergődött, hogy sirt, hogy fogycott akkortájt, hogy elment a fia.

És most jön haza, péntek este. Vajjon Gréti tudja? Biztosan. Söhajtott, készülődött, tejet adott a macskának, fát hozott be, várt.

Az ura képe a falon, az emlékek a szívében forrtak, főttek azon a novemberi délelőtti.

2.

Szerdán este kapta meg a lapot. Varrodából jött haza. Zugott a feje, vasalószag maradt az orrában, félceket hozott el a ruháján. A ház előtt szinte elcsuszott a sárban. Megijedt. Gyenge vagyok, mondta. Rossz napja volt. Ma mondták meg, nyolcszázat kap havonta, éppen elég kevés. Tíz, tizenkét órai napi nehéz munka után, éppen elég kevés. Köszönt két vékony asszonynak a sötétedésben. A lámpa alatt ott állt a lap. Péntek este jövők és egy pár szerelmes szó. Hazajön, mondta magában. Nem kellett a vacsora. A szavak elmentek mellette. Hallgatott és becézte az írást a lapon. Magas volt a fényben, sápadt egy kicsit, finom és kedves. Az arca lágy, a szája friss, a szava melegség.

— Jön haza, — mondta az anyjának. — Az elhuzta a száját. Apja haragudott: megint nyílt lapon nyavalyog. Leült az ágya szélére, sirt, sirdogált. Milyen nehéz a munka. Milyen rossz, így egyedül lenni. Egyedül, senkivel. Valamikor régen Gyuri mindennap délelőtti és délutáni is, járt fel hozzá. Akkoriban kicsi idegességgel, kicsi haraggal fogadta, mert sokat hallott a fiúért. Napokig fogták egymás kezét. Évekig nézték egymást szakadatlan. Életük egybefolyt, együtt folyt. Nagyon fájt neki, hogy az a nagy, erős ember, jó ember, valamirevaló ember, huszévvel ül az anyja mellett, eszi előle a keveset, nem kap munkát. Csak vele jár, csak hozzá, Grétihez jár, csak simogatja, csak jó hozzá. Ha virágot, cukorkát hoz neki egy keveset, tudja, anyja pénze. Ha arról beszél, mikor lesznek egymásé, elkérde: hogyan?

Igy ment őt évig. Ő fogycott, nőtt, sirt. Szerette a fiút. A szíve nagy volt, jó volt, meleg és kitárt. Gyuri volt az első ember, aki hozzájött és megölelte. És nem csak úgy ölelte meg testével, erejével, máskepp. Érzett az ölelésből, Gyuri adni akar sokat, becézni akarja, melegíteni akarja őt, egész életén az a fiú. Ott éven keresztül jártak egymás mellett télen és tavaszokon. Fákat láttak rügyben és ugyanazokat a fákat látták leveleket ejtetni sáros időkben. Mindig együtt. . . Együtt mult el mindennap, egyformán várták, egyformán hajszolták mindegyiket.

Jön haza. Éget az ágy. Jön haza, mondja és ökölbe van a fehér kezecskéje a

ASSZONYOM, HA BEALL A HIDEG IDŐ...
Meg kell óvnia arcbőrét káros és kellemetlen vörösségek, bőrpelések és kipóllások ellen.

A **"CRÈME SIMON"** az egyedüli hatásos, higiénikus, ellenálló szépitő-szer, amely arcbőrét teljesen simává varázsolja és annak fiatalosságát és üdőségét a tél zordonsága dacára megőrzi.

Figyeljen használati módjára: Reggel és este a lemosástól még nedves arcbőrre egy kevés

CRÈME SIMON
"SIMON"-PUDER
"SIMON"-SZAPPAN

vágytól, ahogy elalszik. Azontul tizenkét óráig dolgozik. Nyolckor, félkilencor hazajön a varrodából, tovább tizenkettőig átalakítja egyik ruháját. Szép akar lenni, hogy jó lehessen Gyurihoz. Hogy kedves lehessen. Hogy odaadhassa a vállát, arcát, homlokát, kezét. Hogy illatát adjon szívet neki. Hogyha elmegy Gyuri vissza, tele legyen szépséggel, jóssággal, hálával. Reggel korán kel. Az éjjelek álmatlanok. Az órák kibíratatlanok. A munka néha nyűg, néha orvosság. Tompító, zsibbasztó orvosság. Szemei alá pici karikák gyűlnek. De mosolyog. Vár. És esténként lehull, mint a virág a szikár forrásokon.

3.

Kivitte a moslékost. Hát nem jön. Küldött kétszáz lejt, de nem jön. Majd a jövő hónapban. Ma reggel veszekedett a felesével. A teljes szemtelen volt, ő csöndes. Elmaradt ötvenhárom lejjel. A fűszer nincs kifizetve. Se a suszter, se a mészáros. Surolta a padlót, szappanozta a szennyeset. Fekete volt és megint sirt.

Jövő héten kimegy a temetőbe, az urához. Elmegy vizitálni az ő köhögős, szomorú urához. Céljai vannak. Önző. Senki akar. Senki nem hallgatja meg az ő panaszait. Kinek mondja? Egyedül asszony. Sokat, nagyon sokat van egyedül. Gyuri se jön. Ki tudja, miért? Vajjon nem haragszik rá? Ó, bár csak lenne szerda már. Akkor megy ki az urához. Aztán hazajön. Hajlik, dolgozik és nem vesz lélekzetet addig, amíg a fia itt nem lesz nála. A magányosság marka keseríti. Negyvenen tul van. Fog-e kacagni? Kinn fehér ludak haladnak a vizek felé. Munkások mennek és szitkozódznak. A sár nyakig van, a feketeség tántorog a facsartorna alatt.

4.

Mindinkább ősz lesz. Cipője vékony, tavalyi kabátja megrövidült. Napközben kályhákhoz bujik. Éjszaka álmatlanul virraszt vagy leesik és órákig élettelen. Nagy sálat kerít elő, meglekeri a nyakán. Szemei fáradtak, hunyni akarnak. Szólnak hozzá, nem értik meg őt. Félnék tőle, félnék hangtalan életétől. Félnék sokat remegni ajkától. Fútnak, becézettel, fiatalaságtól. Egyik nap lapot kap. Ettől fogva vidámabb. Lassan kiderül a hangja. Kimélyül a szava, kiteljesedik, új virágha haj. Csütörtökön lemegy a Gyuri anyjához. Az asszony öleli, szereti. Beszélnek a fiáról. Rájuk esteledik. Rájuk tör a fáradtság, eleresztik magukat. Az anyja bántja a tüzet, a lány belenéz a lángokba magát.

Tudod milyen kedves gyerek volt Mosdótálba vettük le, pacskolt, nem tudott helyben maradni. . .

Kacagnak.

— Tessék mesélni még róla.

— Ő az én nagy fiam.

— Enyém is.

Két anyja. Egyik tul a tavaszon, télben szinte, másik innen mindenben.

VICHY-ETAT TERMÉKEI

VICHY-ETAT SÓ
VICHY-ETAT PASZTILLÁK
VICHY-ETAT TABLETTÁK

Az ásványvizből kivont természetes só alkalikus víz készítésére.

2-3 pasztilla étkezés után megkönnyíti az emésztést.

Az emésztés elősegítésére szolgáló szilvív otthoni elkészítésére.

Övakodjunk az utánzatoktól és hamisítványoktól!

Vezérképvisező: PHILIPPE FINKELSTEIN, București, Strada Câmpianu 20.

Antineuralgic

DR. NANU MUSCEL

egyedül gyógyszer influenza, mig-
ren idegzsák, stb., ellen. Csakis
eredeti csomagolásban árusítják.
Minden dobozban az orvos
jelzésével ellátott 2
kapszula (ostya-
ban) van.

Kapható
gyógyszertárakban és drogériákban

ADY

egy ismeretlen verse,
amely nem jelent meg
összes művei között

Budapest, november 11.

Az egyik nagy kiadóvállalat egyetlen
kötetben adta ki Ady Endre összes ver-
seit. Ez a vers, amelynek „Henrik ur lo-
vagal” a címe, a Budapesti Napló 1906.
évi február 16-iki számában jelent meg,
kimaradt az összegyűjtött művekből.

Henrik ur lovagol

Heine sirjánál ma éjjelkor
Fehér paripa nyihog,
Zörgő, csontos gazdáját várja:
Henrik ur lovagolni fog.

Páris felett száll. Csörgő sapkás,
Szent Páris kacag és mulat,
Mint akkor, amikor temették
Világló Henrik urat.

Tárgat némán jó Heine Henrik
Tetszik neki a dolog,
Rossz gerincével táncokat lejt.

A lángész most is nagy számár,
Őz után rendszerint a tél jön
És a tavaszra nyár.

Csalnak a nők ma is, mint máskor
S mi, férfiak is csalunk
És mégis legnagyobb erényünk,
Hogy szeretünk és meghalunk.

A Rang és a Pénz ma is csak hárgyu
És hinni ma is bajos,
Parfümöt még Nietzsche sem izzadt
S a tömeg ma sem illatos.

Egész világot benyargalja,
Egy óra. Topább nem mehet.
De Germániát elkerülte
S nem látott németeket.

És Párisra lemosolyog.
Dalokat hall és könnyeket sejt.
Lány hull ifja karjaiba,
S vízi topább Henrik ur pázál
A hófehér paripa.

Keserű levében a vén föld
No lám, most is úgy forog,
Miként ezelőtt ötven évvel
És Heine Henrik mosolyog.

A nap lemegy és feljön smét,
Leszáll a fehér paripáról,
Fárad szegény Henrik ur
Áttekint a Zola sirjára
És hull a könnye, hullva hull.

Se nem pogány, se nem keresztény,
Ma is csak kerge a világ.
„Szunnyadjunk még vagy ötven évig.
Aludjunk. Jó éjszakát”.

Úreges szemét veti busan
S átnéz országok felett:
„Milyen szép lehet Németország,
Milyen nagy és nemes lehet”.

„Várnak reám. Hívnak. Szeretnek
És dalolják minden dalom...”
Egy óra. Ásit koszorúlan
És kacag a sirhalom.

A CUKORBETEG
KOSZTJA

Ára 78 lej
Kapható a BRASSÓILAPOK Könyvosztályában

Féja Géza:

ÉNEKES MADÁR

Kéziratban olvastam Tamási Áron fen-
ti című székely népi játékát három fel-
vonásban. Úgy tudom: a darab nem tud
színpadra jutni, tehát írnom kell róla
bemutató előadás nélkül is, sőt igen ke-
vés és kicsiny dolog az, hogy írok róla,
mert szét kellene harsonázni az ország-
ban, hogy íme új kisded született, kit
igen régóta várunk s kiről a csillagok
már beszéltek.

Egészen életem mélyén él egy gyer-
mekkori emlék. Négy éves lehettem, mi-
kor felolvasták nekem a „Szentivánéji
álom” meséjét egy meséskönyvből. Az-
óta is kutatom ama könyvet, de nem tud-
ok nyomára akadni, holott ez a mese
jelentette számomra az első nagy, belső
felszabadulást. Mindaz, amit mese cí-
men egykor feltálatlak, mélyen elmosó-
dott bennem, ez azonban ma is él s ma is
érzem gyenge kis életem kíváncsiságát,
mámorát és lázát e mese zuhogó fénye
alatt. A mesebe hajló élet lehelete esa-
pott akkor meg, tehát a gyermekiség, a
gyermeki lélek igazolása, az egyéni
sorsnak, a nekünk rendelt s mindig ke-
serves valóság-korlátoknak szélesebb,
mesés, azaz kozmikus vidékek felé való
kitágulása. A gyermeki lelket még nem
fogja korlát, zárt és lusta forma, hanem
ősi szabadság él benne, mely játszik, te-
remt, barangol s válla és homloka nem
görnyedezik még a tudat súlya alatt.
Igy hát valóban gyermekiségem lényét
érezhettem pompásan, dusan és igazol-
tan visszatükröződni abban a mesében.
El kellett mondanom ezt a vallomást,
mert az „Énekes Madár”-ban ismét ta-
lálkoztam a mesével.

Az „Énekes Madár” elsősorban is ma
egészen ritka művészi tökéletesség. Gon-
doljunk vissza Tamási felejthetetlen el-
ső könyvére, a „Lélekvándorlásra”, mely
csupa forradalom volt további könyvei-
re, melyekben az „Ábelig” vajudott, vi-
vódott, de mindig csaknem remekké is
formálódott. Ujabbban „Ábel” s e mese-
játék igazolják, hogy „klasszikus” kor-
szakba jutott. Egészen csodálatos fejlő-
dési lépés ez, mert „romantikus” kor-
szakának minden felszálló értékét s
ígétét bele mentette. Megtisztult, me-
nyugodott, formára talált tiszta kris-
tályrendszer sorakoztat szemünk elé,
anélkül, hogy forrongó korszakának dus
elemanyaga kárt szenvedett volna. Ujra
megtalálod egész világát, de valami
klasszikus izzal, organikus rendben, a
teremtő erő csodálatos önmérsékletével.

Talán nem kell különösebben bizonyí-
tanom, hogy az emberi szellem életének
egyik legtermészetesebb szükege a me-
se. Minden szellemi funkció benne gyö-
keredzik vagy beléje torkollik végered-
ményben, mert átesőrgedezve az élet
fogható határain, kozmikus válságokba,
ősi kozmikus eseményekbe, viharokba
és zugásokba nyulik. Nos: ez a kozmi-
kus összefüggés sikkadt el a pozitíviz-
mus, realizmus, naturalizmus és másfe-
léle izmus korszakaiban, holott az em-
beri természet egyik legelemibb s leg-
fontosabb kapcsolatáról van szó!

Aki a népmese világát ismeri, az tud-
ja, hogy a népmese ezt az ősi kapcsola-
tot mennyire megőrizte. Ismerjük a nép-
mesei éjszakát, mikor is megkezdődik a
falu álomléte, tehát egy egészen más
gyökerű izgalom világa következik,
mint a nappali izgalom világa. Érzitek
ezt az izgalmat, mikor Vörösmartynál a
„Szép Ilonka” vadász utnak indul „a
hold éjjelén”? Ismeritek Arany balla-
dai éjszakáját a „Tengeri hantásban” s
a „Bor vitézben”? A népmese ősi izgal-
ma ez: új törvények szerint, új pályá-
kon kezd sietni az élet, nos: ezt az izgal-
mat emelte drámai izgalommá a magyar
irodalomban elsőnek Tamási Áron.

De ne gondoljuk, hogy valami roman-
tikus lázadással, földtől, valóságtól s
mindennaptól elszakadva csinálja ezt
Tamási. A mesejátéknak mindig ez a
legnagyobb problémája: a valósághoz
füző köldökszín. Vörösmarty a „Csongor
és Tünde”-ben úgy akarta ezt meg-
oldani, hogy Csongor és Tünde mellé a
vaskos és porból gyurt élet szemlélteté-
sére megteremtette Ilona és Balga alak-
ját, de a két párhuzamos vonal (Csongor
és Tünde és Ilona s Balga) mereven fut
egymás mellett, ahelyett, hogy igazi drá-
mai konfliktusba kerülne. Tamási
éppen e veszélyes pontnál bizonyította
be zsenialitását és elsőrangú művészi
érettségét. A játék esti képpel kezdődik,
a varjak elleni kötelező harcot dobolják
a faluban s a két öreg legény, Lukács és
Máté, a neki induló esteben durván és
ostobán mordállyal ijesztgetnek, utá-
nozni akarják a mesét, melyet tulajdon-

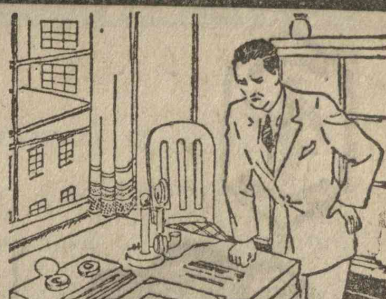
képpen nem értenek, nem szeretnek s
mellyel az egész darabban harcolnak,
viaskodnak. Vörösmarty mesejátékának
párhuzamos vonalai itt szembe fordul-
nak: a megrögzött „valóság” az ősi kor-
látoltság, a híres vénség harcol a meleg
ifjúsággal, a szabadsággal, a mesével,
melyet nem tud lebírni, nem bír maga
alá hajtani. S e harc a dráma utolsó
mozzanatáig földi dolog: a mindennap
édes ízeit s keserű ízeit, az emberi ron-
tást és emberi jószágot, a szerelem ra-
gyogását és belső táncát látod lunorba
fürdetve, arcokból s mozdulatokból, táj-
ból és eseményekből felvillanva. A mese
egy-egy pillanatra fölemelkedik a föld-
ről, de csak egy-egy pillanatra s máris
vissza dobja a földre az embereket és
csak a végső pillanatban repül tovább,
boldogabb, szabadabb mezők felé. A ro-
mantikus mesében az izgalom azonnal
kitépi földi gyökereit s fölrepül fantasz-
tikus tájak felé, itt azonban földben,
porban s embereken remeg, földet, port
s embereket remegtet és csak a végső
percen repül el, mint maga az élet. Né-
pi játékot kapsz, mondhatnám: elsőran-
gu vigjátékot, de ez a játék folyton a
kinyilatkoztatás határánál mozog s a ki-
nyilatkoztatás fényei világítják, színe-
zik legmagasabbrendű emberi izgalom-
má, legmagasabb értelemben vett drá-
mává.

Tamási egyik legutóbbi elbeszélésé-
ben, melyet sem a vén, sem a fiatalokor-
ag agyvélők nem bírtak megérteni, a
legfelsőbb művészi vidékre vetítette a
népmese metamorfózisát. (Kodály csi-
nált ilyen művészi teljesítményt a nép-
zene s népdal élményeiből!) A meta-
morfózis, az átlényegülés, a színváltozás
(nem színpadi értelemben!) az „Énekes
Madárban” drámai megoldás lesz. Mag-
dó lenyeli az énekes madár tojását, mi-
dön vén néneji el akarják venni tőle. A
játék utolsó mozzanatában pedig Magdó
és Móra, a fiatal szerelmesek, fényes-
ségbe vesznek a csunya halál elől, de a
fényességből megszületik, kiszáll az
énekes madár, mint a szabadság és szép-
ség hirdetője s értelme, ama szépség és
szabadság, melynek viselésére annyira
gyarol az ember. Tehát megkapod iten
a mese keleti finomságát s a kinyilat-
koztatás súlyát, a föld „nehéz és keserű
levét” s az öröm isteni italát s mindezt
anélkül, hogy a játék finom íveire a tu-
dat nehéz máhából tudakos súlyokat
rakott volna.

A darab tehát színházba való, látvá-
nyosság, Tamásinak sikerült egész mon-
danivalóját vizuális sikra vetíteni. Hi-
bátlan alkotás, végzetes hiba lenne vál-
toztatni rajta s rendezők és kritikusok
tudakosságának bicskáival megcsonti-
tani. Született már ez, érett gyümölcs s
fogyhatatlan, fáradhatatlan kedvű já-
ték, melynek vetületei a nagy és tiszta
belső kielégülés ünnepét készítik elő
benned. Odaválok a színház deszkáira s
tovább lépve: a szabadtéri népi színpad-
ra, melynek jönnie kellene s melynek
hiánya súlyos ítélet felettünk!

A magyar dráma Katona Józsefnél
megakadt, ami azóta jött, Madách magá-
nyos csucsától eltérve, a színházi
ipar szomorú terméke volt, s azért fo-
gadta úgy-ahogy be a közönség, mert
úgy nevelték, erre szoktatták. Sajnos,
azonban ezek a szánalmas ipari termé-
kek egy bizonyos alacsony mértéket rög-
zitettek meg s ha valaki elsőrangú igé-
nyű alkotással jön, e mértékbe akarják
kényszeríteni. Ha nem fér be, levágnak
belőle.

Tamási fölvette a magyar dráma elej-
tett fonálát. Egészen más sikon mozog,
mint Katona Bánk bánja s mégis vérro-
kona Katonának. Katona a magyar hős
kialakulásának, belső fejlődésének for-
ró, lüktető főúterén tartotta a kezét.
Tamási Áron a magyar népmese forrás-
át, a magyar mesélő hajlam gyökerét,
ösképeit találta meg s testté, életté, drá-
mai látnivalóvá fejlesztette. Ez az, amit
múltán nemzeti költészetnek nevezhe-
tünk, mert a magyar teremtő erő, a ma-
gyar ívek lényege jelenik meg benne.
1920 után számos kísérlet történt nálunk
a nemzeti dráma megteremtésére és
színe is kerültek ezek a csonka és vak-
vágányra futott kísérletek. Gondoljunk
csak szegény, boldogult Harsányi Kál-
mán Ellájkjára, mely ruhákkal, fegyver-
csörtetéssel, külső színnel próbálta
pótolni belső hiányait, vagy P. Ábrahám
Erő színművére, mely „Körműves Kele-
menné” balladáját próbálta drámai si-
kra vetíteni, tehát egy kész mű ástilizá-
lásával és felhígításával próbált nemzeti

MÁR MEGINT..

gyakori vizeleti inger
és vizeleti fájdalmak,
mindezek betegségi
tünetek. Szerezzon
be magának rögtön

HELMITOL

TABLETTÁKAT

melyek csirafőző képessé-
gük tolytán a vizeleti
szervekben egy általános
tisztulást és a fájdalmak
megszüntetését eredmé-
nyezik.

Kérdezze meg az orvosát!

drámát teremteni. Ezek számára volt
színpad.

Szinte hihetetlen, hogy Tamási darab-
ja számára ne akadjon. Hiszen akkor
felesleges „nemzeti” jelszót használni.
Attól félnek, hogy ez a darab nem talál
visszhangra a közönségben? Aligha hi-
szem, de, ha így van, akkor minden igazi
kulturális felelősség itten, akkor
elvészett a magyar teremtés lehetősége,
akkor hiába alkot, fárad s osztja önnön
vérét a teremtő izgalom: a közönség már
belenyugodott a halálba, földadta eredeti
emberi hivatását és hamis ígék oltárán
fecseklő el hitét.

De nem hiszem ezt. Akkor, amikor
Bartók és Kodály tömegeket vonzanak,
mikor egy „Gyöngyös bokréta” is egész
Budapestet megmozdítja, lehetetlenség
hogy az „Énekes Madár” előadása or-
szágos visszhang nélkül maradjon. Itt
van végre egy darab, mely az egész kö-
zösséget táplálni tudná, mely végre a
legmélyebb tehetség fegyvereit fordíta-
ná a magyar színpad eliparosodása ellen
s egyelőre az asztaliókba szorul...

S ha meg nem nyílik előtte rövidesen
az ut, belső nyavalyánk számára egy
ujabb körletet könyvelhetünk el!

Olyan dohányt ter- mesztienek, amelyben nem lesz nikotin

A dohányárak nikotintartalmának
csökkentésére sokféle többé-kevésbé be-
vált módszer van, amelyek kioldáson,
desztilláción, vagy oxidáción alapulnak,
azonban a dohány aromás anyagait is
csökkentik. Ujabbban Plotnikow és Weber
fotokémiai eljárással kísérleteznek és
sok esetben 28 százalékos csökkenést is
sikerült elérniük. A Vilmos császár-inté-
zet tenyésztési osztálya Münchenben
a nikotinban legszegényebb dohányfajtá-
kat válogatja ki és termeli tovább, minde-
addig, amíg olyan fajtát nem tenyészte-
nek ki, amelyekben ugyiszlóval semmi
nikotin sem lesz. Az eddigi eredmény
igen biztató. E természetes módszernek a
vegyszeres vagy fizikai nikotinmentesítéssel
szemben az a nagy előnye, hogy a do-
hány zamatanyagait változatlanul meg-
maradnak.

**Hasbajtó,
amely édesebb
gyógyszer, mint
a legkínálóbb
csemege.**

Vendégszolgálat: **G. CENTONZE**
BUCUREȘTI, Str. Cluj 3 nr.

Kozmetika

Rovatvezető:
Dr. med. **REPSKOVICS ERZSI**

A diathermia kozmetikai alkalmazása

(Első közlemény.)

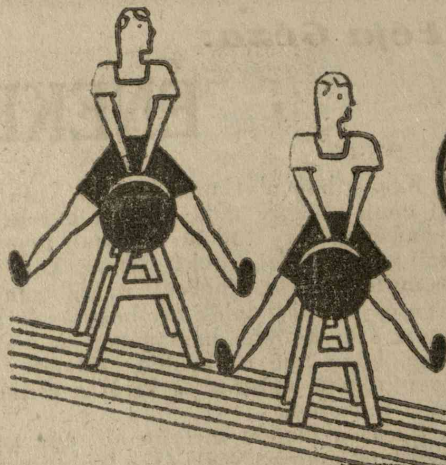
Az elektromos áramnak a modern orvostudományban való alkalmazása igen változatos gyógyító eljárásokra adott alkalmat, amelyek között egyik legfontosabb diathermiás gyógyeljárás, azaz a mélyebben fekvő szövetek hőmérsékletének emelése nagyszaporaságú váltakozó elektromos árammal (hőfrekvencia).

Az orvostudomány fejlődése folyamán a diathermia sebészeti alkalmazást is nyert és éppen ezen a sebészeti alkalmazásán keresztül kapcsolódik bele a modern orvosi kozmetikába. A diathermiás áram ugyanis lehetővé teszi a bőr felületén mutatkozó felesleges képződményeknek tökéletes és nyomtalan eltávolítását, holott annak előtte a késsel történő sebészeti beavatkozás rendszerint nyomot hagyott maga után. Ma már a modern sebészet lehetőleg nélkülözi a kettő olyan esetekben, amikor fűdett helyen, tehát arcon, nyakon, kezen lévő képződmények eltávolításáról van szó és ilyen esetekben a diathermiás eljárást alkalmazzák. Sőt mindölyre általánosabbá vált az a gyakorlat, hogy az egyes bőrtípusok ruhával fedett testrészein lévő felesleges képződmények eltávolítását is diathermiás uton végzik keresztül.

A kozmetikus orvos igen sokat nyert a diathermia felfedezésével, mert az eddig nagy problémát jelentő szőrtelenítés tökéletes megoldást nyert. Az eddigi primitív eljárások sokszor vezettek eredményre, mert a pincetákkal való tépogatás a hajgyökereket nem irtja ki, sőt fokozottabb működésre serkenti, a szőrtörő kenőcsök (melyeknek primitív formája a Razol és amelyek illatosított kűtőanyagok neve alatt — taky stb. kerülnek forgalomba) nemcsak, hogy nem tüntetik el a szőrtörő hanem a bőrfelületet igen súlyo-

san meg is támadják és heges területeket hagynak vissza, a gyantás szőrtörő eljárások viszont fájdalomosságuk mellett szintén eredménytelenek és szintén rossz hatással vannak a bőrfelületre.

A ma létező szőrtörő eljárások között a diathermia az egyetlen, ami fájdalom és utólagos hegesezés nélkül véglegesen megszünteti a szőrképződést. A kezelés tartama alatt a kezelt terület kissé megvörösödik, a kiirtott szőrszálak helyén apró hegek keletkeznek, a vörösség azonban csakhamar elmúlik és a hegek rövid idő múlva maguktól lehullanak ugyanúgy, hogy a kezelés befejezte után a kiirtott szőrök helyén semminemű nyom sem marad. Persze, mindehhez szükség van a páciens bizonyos türelmére, mert az eljárás, ha nem is hosszadalmas, de mindenesetre időt és a kezelőorvos utasításainak szigorú figyelembevételét követeli. Természetesen sokkal nehezebb és sokkal hosszabb időt vesz igénybe a kezelés akkor, ha a páciens az előbb említett primitív eljárásokkal kezelte, vagy kezelte magát s ezért helyesebb, ha a szőrszálakat azonnal a szakorvos-végezte diathermiás eljárással irtatjuk ki, mert így gyorsabban és sokkal kevesebb költség-

Tornacipő mindenütt kapható

gel szabadulhatunk meg a felesleges és zavaró szőrszálaktól.

KOZMETIKAI ÜZENETEK:

F. W. Bukarest. 1. Hetenként mossa kénes szappannal. 2. Kvarcfény segíthet.
K. L. Kolozsvár. Hetenként egyszeri arcmasszázs nem árt.

szolva, 25. Kamaszkor, 26. Zivataros, 28. Zerge.

Helyes megfejtést küldtek be:

Pálmai Béla, Páva. „Turógyár”, Barót. Csog Sylvia, Călan. L. Sajovits Rózsi, Máramarossziget. Jeviczky Hajnalka, Vajdahunad. Bálint B.-né, Brassó. W. kurka Olga, Brassó. Ujvárossy Grete, Brassó. Frankfurt Sándor, Bukarest. V. dász Mici, Tekerőpatak. Tamás Miklós, Homoródszentmárton. Ekárt Gyula, Csehétfalva. Kósa Rozália, Sepsiszentgyörgy. Nagy Ilona, Bethlenszentmiklós. Ábrahám Dezső, Obatești. Varga Endre, Ploesti. Schlett Piroska, Zilah. Biró Domokos, Felsőfalu. Ferenczy József, Vajdahunad. Bancs Trajáné, Bukarest. Lengyel Piroska, Medgyes. Takács József, Marosvásárhely. Strul Nusi, Brassó. Demeter Irén, Brassó. Révész Irén, Kolozsvár. Kiss Aladár, Brassó. Demeter Dezső, Brassó. Miklós Sándor, Sepsiszentgyörgy. Gidály Bandi, Keresztur. Nagy István, Bukarest. Pajorné Beke Etelka, Tatrang. Winkelmayer Ottóné, Kolozsvár. Györfi Jenő, Kolozsvár. Arató Gyula, Brassó. Deregán Jenőné, Türkös. Serban Milly, Torda. Tóth Zsigmond, Nyárádremete. Dr. Gersch Hillel-né, Nyárád. Kardos Jenő, Szatmár. Resch Kató, Nagyszeben. Bieber Blanka, Petrozsény. Mórak Lajos, Sepsiszentgyörgy. Páll Béla és Páll Jenő, Kécskészentkereszt. Wagner Irénke, Brassó. Keresztési József, Törvis. Páljános József-né, Bodola. György Sándor, Csikdánfalva. Ugron Árpád, Kovászna. Pellizzari Emilia, Kovászna. Káhn Hinda, Nagybánya. Csutak Lajosné, Kovászna. Adorján Ágoston, Brassó. Salamon Hugó, Dédabiztra. Szigethy Péter, Brassó. Tóth Tibor, Kolozsvár. Kern Rezső, Sepsiszentgyörgy. Orbán Iduska, Alvinc. Petioky Ferenc, Sárkány. Kocsárdy Ernőbet, Brassó. Reichendor Erzsé, Ploesti.

A három jutalomkönyvet sorolás után a következők nyerték:

1. Salamon Hugó, Dédabiztra.
2. Révész Irén, Kolozsvár.
3. Ekárt Gyula, Csehétfalva.

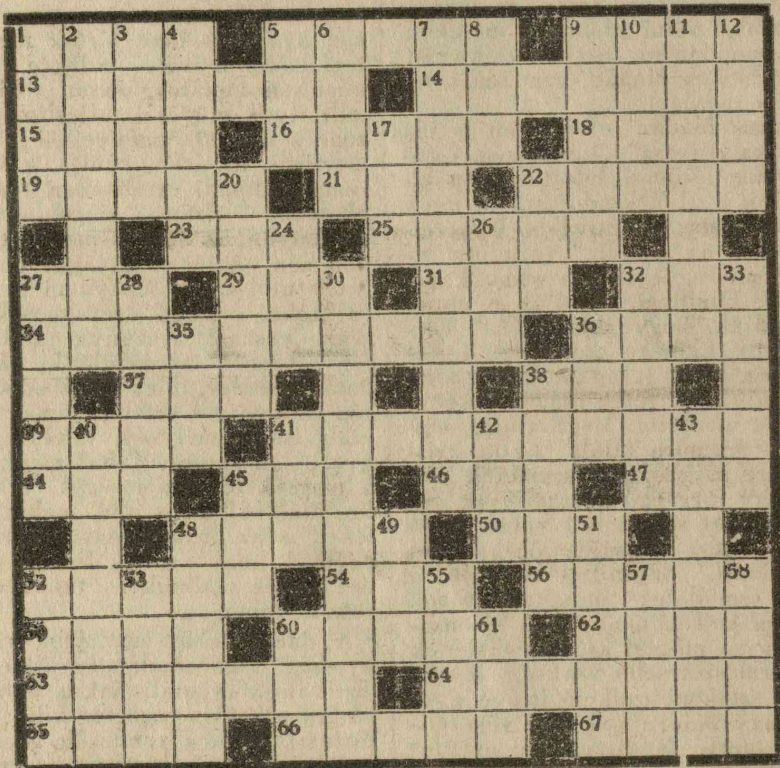
A ROVATVEZETŐ ÜZENI:

„Norgu.” Reklamációját elintéztém.

— 75.000 dollár „ellopott szerelemért”
Read Marian losangelesi asszony beperelte Windsor moziást, amiért férjének, egy nagy biztosítótársaság vezetőjének a szerelmét ellopta tőle. A károsséget 100.000 dollárban jeltette meg. Ennyit kívánt a megtört szívéért. A bíróság négy óra hosszat tanácskozott. A kereset jogalapját elismerte, de nem az összeget, amelyet csak 75 ezer dollárban állapított meg, ami a mai dolláresés mellett is igen szép pénz.

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény

Vízszintes sorok: 1. Br. Dóczy Lajos híres aszimüve, 5. Nyáron elég jut belőle, 9. A tyuk gyomra (harmadik betű kettőzendő), 13. Két szó: 1. Vissza megcségyenit (ékezet hiányzik), 2. Drága folyadék, 14. Városi ember kirándulólhelyei, 15. Fordítva: női név, 16. A szekér a rázós uton teszi, 18. Zola-regény, 19. A legszebb hónap, 21. Ékezet: a szakács teszi, 22. Cserkész jelszó: Légy... 25. Al-lat himje, 27. Gyermek szereti az ilyen könyvet, 29. Méhlik, 31. Róma alapítóinak anyja, 34. Angol férfinév, 32. Fordítva: a hét vezér egyike, 34. Az ilyen ifjú szerenádát adott valamikor kedvesének, nevelővel, 36. Személyleírás kérdőszó, 37. Trombita-hang, 38. Jégbe vágják, 39. Az... büne a gyerekekre is át szokott szállni, 41. Eper... táplálkozik a selvem-hernyó, 44. Két darabból áll, 45. Napozak, 46. Afrikai folyam, németül, 47. ... mars, kergető szó, 48. Mindenféle lom, 50. Irritáló kapocs, 52. Fejvédő, 54. Angyalrang, 56. Jobb... mint soha, 59. Madár, nevelővel, 60. Kocsis kezében láthatjuk, 62.—9, 63. Hangszer, 64. Az automatatelefon nem kapcsol így, 65. A kutya... a karaván halad, 66. Tanít, 67. Balkezes.

Függőleges sorok: 1. Levélre írják (régi helyesírással), 2. Apaga... 3. Gépet kennek vele (ékezet törölendő), 4. Madár, 5. Édeség, 6. A birkózó ilyen, 7. Időhatározó, 8. Kőnyű kocs, 9. Sok ilyen kávéház van, 10. Járman utazik, 11. A rádióban sokat szerepel, 12. Himnusz, nevelővel, 17. Régi időkre emlékeztet, 20. „Rend-re” iker szótára, 22. Ijesztő valami, 24. „Tenger” más nyelven, 26. Vészjel, 27. Ruházati cikk, 28. Filmcsillag, fonetikus, 30. A besorozott ujoncok ilyenek, 32. Ennyibe kerül a diák taníttatása, 33. Lekaszált rét, 35. „Ker” betűi felesérlve, 36. A „Nap” reggeli cselekedete, 38. Az emberben lakozik, 40. Aki az Eiffel-tor-

nyot látni akarja, idáig kell utaznia, 41. 50 százalék, 42. Jó kedve van, 43. Ruha, 45. Hajó-javitóhely (utolsó betű kettőzendő), 48. Hosszában kettő tép, 49. Pusztit, 51. ... kalács, 52. Lakatos szerző, 53. Római helység Pannoniában, 55. Hangjegy, 57. „Két” cipő németül, fonetikus (1), 58. 18. vízszintes, 60. „S”-el a végén, nem buta, 61. Szép, ha virágos.

Megfejtésül elegendő a vízszintes 13, 14, 22, 25, 34, 41, 48, 52, 63, 64 és a függőleges 2, 7, 11, 27, 28, 30, 32, 33, 40, 43 sorok beküldése.

A Vasárnapi Lapok 1933 október 29-én megjelent számában közölt keresztrejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes sorok: 1. Bolond Istók, 54. Romanovok, 41. Sarok, 43. Balbo, 49. Békibírók, 74. Fekete sereg.

Függőleges sorok: 5. Dágon, 19. Kicsi-

LAKBERENDEZÉSÉNEK

MEGVÉTELÉNÉL LEGYEN ÓVATOS!

ALDOZZON TOBBET,
DE VEGYEN JÓT!

SZÉKELY & RÉTI

BUTORGYÁR RT.-TÓL, TG.-MUREȘ

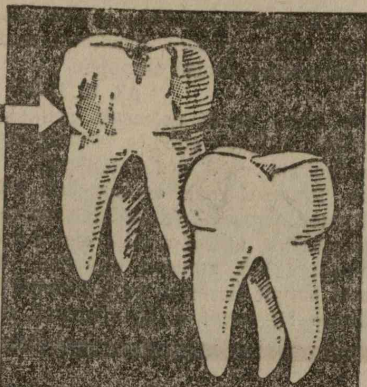
FIÓKOK BUCUREȘTI — BRASOV

Fehér fogak? Jgen, de...

..... nem a fogzománc kárára

Szép fogak ifjúságot hoznak, birtokuk drága kincs, melynek ápolásához a legjobb fogkrém még éppen elég jó. A legjobb fogkrém ragyogó fehérré varázsolja a fogakat, anélkül hogy az érzékeny zománcot megkarcolná. Tartsa Ön is fogait épségben és egészségesen Chlorodont által.

Belföldi gyártmány

Mindig csakis Chlorodont

Balzac étlapja

Balzac regényeiben az ételek legalább oly fontos szerepet játszanak, mint a pénzügyek. Ő maga nagy inyesmester volt, ezenkívül nagyevő is. Azt állította, hogy csak ő tud főzni igazán jó törökfeketét.

Különös munkarendszere volt. Több hétig bezárkózott, naponta 18 órát írt, egyszerre több munkán dolgozva. Ekkor a legegyszerűbb módon étkezett, de minden nap 100 csésze feketét ivott, cukor nélkül.

Miután elbőgezte a munkáját, lucullusi lakomákat csapott. Azt írta, hogy egy pástétom sokkal lelkesebb lény, mint a paloták festett hölgyikéi. Nemcsak az ételek finomságát, hanem a mennyiségét is becsülte.

Egy hosszabb munkaszakasa után meghalt kiadóját, Werdet-t s pompás vacsorát adott, melyben ugyyszóván csak az író vett részt, mert kiadója gyomorhurutban szenvedett s mindössze levelet enett,

meg egy fogolyszárnyat. Ennek a vacsorának az étlapja ez volt:

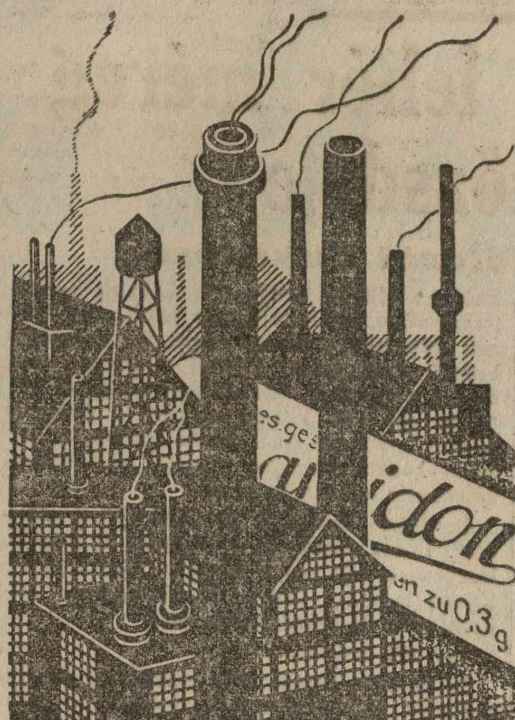
Száz osztendei osztriga.
Normand félszeguszó hal.
Hízott ürücomb.
Fiatál kacska, répával.
Két fogoly.

Előételek, főzelékek, édességek, gyümölcsök, 12 darab vajkörté, bor, likör, feketekávé, stb., stb.

Más ízben, 1826-ban egy csónó barátját látta vendégül vacsorára. A vacsora étlapja ez:

Tok.
Sódar.
Pörkölt hegyi lile.
Töltött borjuszegye.
Spárga.
Ananász bundában.
Gyümölcskosár.

A vacsoráért abban az időben 155 frankot fizetett.

A világnak egyik legnagyobb ipari vállalatában sok ezer munkaerő készíti napról-napra a világhírű „PYRAMIDON“-tablettákat, melyek az emberiség egészséget szolgálnak.

A PYRAMIDON-tablettáknak meglepően gyors és biztos hatásuk egy óriási szükségletet és hatalmas méretű gyártást idéztek elő.

Pyramidon

RÁDIÓ-ÉLET

A hét rádió-műsora
Az éther színe-jáva

SZIMFONIKUS HANGVERSENYEK

Bécs, vasárnap 10.30: Beethoven-mise.
Belgrád, vasárnap 12: Szimfonikus hgv.
Lipce, vasárnap 12.30: Bach-kantate.
Varsó, vasárnap 13.05: Filharmónikus hgv.
Bécs, hétfő 21.15: Bolgár hgv.
Brünn, hétfő 22.35: Osztrák hgv.
Toulouse, hétfő 23: Szimfonikus hgv.
Bécs, kedd 20: Zenekari hgv.

Toulouse, kedd 22.15: Zenekari hgv.
Brüsszel, kedd 23: Szimfonikus hgv.
Bécs, szerda 21.15: Szimfonikus hgv.
Bécs, szerda 22.30: Zenekari hgv.
Bécs, szerda 23: Lehár hgv.
Stuttgart, csütörtök 21.10: Weber hgv.
Bécs, csütörtök 22.30: Zenekari hgv.
Brünn, csütörtök 23.05: Smetana hgv.

Varsó, péntek 21.15: Szimfonikus hgv.
Brüsszel, péntek 22: Szimfonikus hgv.
Heilsberg, péntek 22.15: Pfitzner hgv.
Strassburg, péntek 22.30: Templomi hgv.
Belgrád, szombat 20.30: Énekkari hgv.
Bécs, szombat 22.15: Zenekari hgv.
Varsó, szombat 22.15: Chopin hgv.

OPERÁK ÉS OPERETTEK

Prága, vasárnap 16: Jancsi és Juliska.
Brünn, vasárnap 18.50: A bagdadi borbély.
Brüsszel, vasárnap 22: Paganini.
Bécs, vasárnap 22.30: Siegfried.
Bozen, hétfő 20.50: Andrea Chenier.
Varsó, hétfő 21: Dollárhercegnő.

Belgrád, hétfő 21.30: A sevillei borbély.
Milánó, kedd 22: Opera.
Bécs, szerda 18.55: Istenek alkonya.
Zürich, szerda 20.50: A bohémek.
Milánó, szerda 22: Opera.
Róma, szerda 22: Opera.

Prága, csütörtök 21: Oberon.
Milánó, csütörtök 22: Opera.
Milánó, szombat 21.45: Operett.
Brüsszel, szombat 22: Pillangó kisasszony.
Róma, szombat 22: Operett.

Vasárnapról - vasárnapig

Vasárnap, november 12

Hétfő, november 13.

Kedd, november 14.

BUKAREST. 10: Istentisztelet, egyházi zene. 11: Egyházi zene, gramofon. 12: Szimfonikus. 13: Gramofon. 14: Gramofon. 17: Mezőgazdasági óra. 18: Könyv. 20: Rádiószabadegyetem. 21: Daleszt. 21.20: A stúdió zenekarának a hgv. 22: Előadás. 22.45: Hírek. — BUDAPEST. 10.15: Hírek. 11: Katolikus istentisztelet. 12.15: Evangélikus istentisztelet. 13.25: Közvetítés a nemzeti munkatársak beszéde. 14: Az operaház zenekarának a hgv. 15: Gramofon. 16: Mezőgazdasági előadás. 16.45: Hárfa-hgv. 17.30: Orvosi tanácsadó. 18: Bura Károly cigányzenekara. 19: Surányi Miklós előadás. 19.30: A székesfővárosi polgári dalkör hgv. 20.30: Csevegés. 21: Sport- és löversenyeredmények. 21.20: Operett. 23.30: Dzséz. — BECS. 9.05: Gramofon. 13.20: Modern osztrák kompoziták szerzeményei. 16.20: Könyv. 16.30: Kamarazene. 18.15: Hgv. 23.30: Wagner „Siegfried” c. operája.

BUKAREST. 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könyv. 18: A stúdió zenekarának a hangv. 19.15: Görög dalok. 21: A Theodorescu kvartett hangv. 21.30: Előadás. 21.45: M. Axente dalestje. 22.15: Beethoven-hangv. 22.45: Hírek, majd román muzsika. BUDAPEST. 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek. 11: Felolvasás, gramofon. 13.05: Hangv. 14.30: Nyiles Pista és cigányzenekara. 16.30: Diákok félórása. 17: Asszonyok órája. 18: A Gutenberg dzsez hangv. 19.10: Német nyelvlecke. 19.40: Szántó Jenő hegedűhangv. 20.15: Előadás. 20.45: Gramofon. 21.30: Hírek. 21.50: Előadás. 23.30: Hírek, majd Veres Károly és cigányzenekara. BECS. 12.30: Hangv. 14.10: Híres művészek hanglemezei. 17: Hangos film-szlágerek gramofonon. 20: Könyv. 21.30: Bulgár kompoziták szerzeményei. 23: Bármuzsika.

BUKAREST. 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könyv. 18: A rádiózenekar hangv. 20: Rádiószabadegyetem. 11: V. Crejoiu dalestje. 21.20: Szimfonikus hangv. 22: Előadás. BUDAPEST. 12: Helyszíni közvetítés. 13.05: Gramofon. 14.30: A Bachmann dzsez hangv. 17: Gyermekmesék. 18: Fuvola-hangv. 18.30: Novella. 19: Az állástalan zenészek hangv. 19.50: Irodalomtörténeti előadás. 20.30: Wagner „A Rajna kincse” c. operája. Utána Bura Sándor és cigányzenekara. BECS. 13: Déli hangv. 16.55: Híres olasz áriák gramofonon. 20: Zenekari hangv. 21.15: Melodramák. 22: Könyv. 23.45: Táncmuzsika.

Szerda, november 15.

BUKAREST. 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könyv. 18: A rádiózenekar hangv. 19.15: A hangv. folytatása. 20: Rádiószabadegyetem. 21: Hangv. 21.45: Dalkör. 22.05: Hárfa-szólo. 22.35: Hí-

rek, majd román muzsika. BUDAPEST. 13.05: Stepat Jenő és balalajkenekara. 14.30: Katonazene. 17: Előadás. 18: Gramofon. 19: Novella. 19.30: Hegedűtrió. 20.50: Hangjáték. 23.15: Hírek, majd Porgis Pali és cigányzenekara. BECS. 11: Orgona-hangv. 13.14: Könyv. zene. 16: Kamarazene. 18.05: Könyv. zene. 18.55: Wagner „Istenek alkonya” c. operája. 24: Hangv.

CSÜTÖRTÖK, NOVEMBER 16.

BUKAREST. 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könyv. 18: Ifjúsági óra. 18: Vegyes zene. 20: Rádiószabadegyetem. 20.40: Rossini „Sevillei borbély” c. operája gramofonon. BUDAPEST. 13.05: Vidák Sándor és cigányzenekara. 14.30: Hgv. 17: Novellák. 18.30: A Losonczy-Schweitzer dzsez hgv. 19.20: Angol nyelvlecke. 19.50: Költemények. 20.30: „Farsangi lakodalmak”. (Poldini operája.) 23.45: Dzséz. — BECS. 12.30: Híres művészek hanglemezei. 16.55: Operett-szettek gramofonon. 18.15: Dalok. 22: Olasz kompoziták szerzeményei. 23.45: Paul Whitemann zenekara gramofonon.

PÉNTEK, NOVEMBER 17.

BUKAREST. 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könyv. 18: Dzséz. 20: Rádiószabadegyetem. 21: Szimfonikus hgv. — BUDAPEST. 13.05: A postászenekar hgv. 14.30: Gramofon. 17: Előadás. 18: Zongorahgv. 18.40: „Tolsztoj beszél”. Trocsányi Zoltán dr. előadása. 20.15: Külpolitikai szemle. 20.35: Madrigál-est. 22: Csorba Gyula és cigányzenekara. 23.30: A székesfővárosi zenekar hgv. — BECS. 12.30: Hgv. 14.10: Híres művészek hanglemezei. 23.20: Táncmuzsika.

SZOMBAT, NOVEMBER 18.

BUKAREST. 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könyv. 18: Ifjúsági óra. 18: Hgv. gyermekmesék. 19.15: A stúdió zenekarának hgv. 19.30: Bendzsóduett. 20: Gramofon. 21: Gyermekkor. 21.30: Előadás. 22.15: Georg Enescu és Jehudi Menuhin-hanglemezek. 23.45: Hírek, majd román zene. — BUDAPEST. 13.05: A Szikla vokálkvartett hgv. 14.30: A Berta-szalonzenekar hgv. 15.45: Hírek. 17: Gyermekmesék. 17.45: Hírek. 18: Magyar népdalok. 19: Zrínyi, a költő, Rómában. (Harsányi Zoltán előadása.) 19.30: Hgv. 20.30: Mit üzen a rádió? 22.10: Gramofon. 21.40: Hírek. 22: Tarka-est. 23: Hírek, majd Horváth Rezső dzsez-zenekara, László Imre (ének) közreműködésével. — BECS. 12.30: Népies zene gramofonon. 17.20: Citera-hgv. 20.05: Armand Tokatyan hgv. 23.40: Táncmuzsika.

Egy szörnyű cikk konjunktúrája

Arad, mint a fehér méreg fekete tőzsdéje

A kokain utja külföldről Bukarestig

Arad, november 11.

A jó, konjunktúrális idők bizonyos melléktermékei ismét fénykorukat élik. Ujabban ismét fellendült a siberieknek, valutaspekulánsoknak, zugszörnyeknek munkaköre. Ez a fellendülés természetesen csak a „szakmabeliek” számára jelenti valóban az új konjunkturát.

Nos, a valutacsempészség, aranyiszlás, zugszörnyek új fénykorát idején nem szabad csodálkozni, ha új üzletág fellendüléséről beszélnek igen sokat a fekete tőzsdéken. Ez az üzletág a kokaincsempészet.

Sem az aranyiszlás, sem a valutaspekuláció, sem egyéb „feketézés” nem olyan kifutó dolog manapság, mint az ezzel a fehér porral való „foglalkozás”.

Százezerlejeket lehet játszva keresni a csempésztett fehér méreggel, százezerlejeket fordulnak meg az aradi „fekete” kokotőzsdén, ahol kilószámra cserél gazdát az országba hozott kokain.

EGY NYILTSZINI VÁLTOZÁS

Ha ezzel a kérdéssel akarunk foglalkozni, meg kell emlékezni egy ismert aradi fiatalember különös nyiltszíni változásáról, amelyen néhány hét leforgása alatt ment keresztül. A fiatalember nem élt a legjobb anyagi viszonyok között, a fiatalember, mondhatnánk, anyagi nehézségekkel küzdött. Ezután történt a váratlan változás: barátunk szinte máról holnapra jóslatú ember lett, eleganciára hajló természetének követelményeit máról holnapra, vagy legrosszabb esetben holnaputánra kielégíthette, városzerte — még a régi „jobb” világban — ismert bőkezűsége ismét fénykorát élte. Ismerőseink és barátunk egyszerűen: szavalta magát.

Általában, az emberek nem érdeklődtek, hogyan és miképpen sikerült a fiatalembernek kimerítenie az anyagi nehézségek búvköréből. Tudomásul vették és nagyjából örömmel vették tudomásul az emberek, hogy ismerőseink, aki az emberek egész tömegéről mondhatta el, hogy barátai, mert szimpatikus, kedves emberről van szó, tehát örültek, hogy barátunknak „sikertörténet”... valami. Hogy mi, aztán nem érdeklődtek.

KOKO A LÁTHATÁRON

Mi azonban, véletlen folytán, rájöttünk a változás rejtélyes okaira. Kiderült, hogy a fiatalember életében beleszólt a — Koko. Másképp tönkretesz ez a fehér halálpor, emberek százai és ezrei átkozzák a Kokot, amelynek az utóbbi időben különösen, egyre több és több ember köszönheti élete fellendülését.

Tehát, mint említettük, ismerőseink életének láthatárán megjelent a Koko. Hogy, hogy nem, összeköttetésbe került néhány „pénzes” emberrel, akik azzal a tervvel foglalkoztak, hogy megbízható, bizalmi embert kerestek, akút rendszeres Koko-csempészség szolgálatába lehetne állítani. Magyarországról és Csehszlovákiából kell behozni az „árut”, amelyet az aradi Koko-börzén száz-százötven százalékos haszonnal, esetenként még drágábban is áruba lehet bocsátani.

A FEHÉR MÉRGE FEKETE TŐZSDEJE

A helyzet ugyanis az, hogy a csempésztett kokain számára Aradon valóságos fekete tőzsde létesült. Tulajdonképpen Arad igen gyenge Koko-fogyasztó. Jórésletlen, felvilágosodott emberek laknak itt, ezért, vagy másért, — nem tudni, de tény az, hogy Aradon nagyon kevés kokaincsempésztés folyik. De Arad kitűnő tranzitállomás, Aradon széknek a kokaincsempészségre alakult, komoly anyagi alapokon álló „közkezesi társaság”, tehát itt van a fekete tőzsde is, ahonnan az ország minden részéről származnak a fehér méreg. Különösen Bukarest nagy fogyasztó, — ez természetes.

A tőzsdében folyik az aradi fekete tőzsdének és ezen a tőzsdén tovább drágul a cikk, úgy, hogy most már arra nézve is meglehetősen drága — a Koko.

A Koko forgalmazásához ugyanis pénz kell. Pénz, sok pénz, de ez a sok pénz olyan hasznát von maga után, hogy ezt a legzsirosabb konjunktúrát idején sem haladták meg a sokszor fantasztikus jövedelmek. A Koko azokat, akik csempészik, forgalomba hozzák és eladják, hogy másoknak átka, romlás, összeomlás legyen, a Koko ezeket a kufárokat, felkent papjait élte, felvirágoztatja, példátlan kereseteket juttatja.

AMIG A KOKO ELJUT ODÁIG...

A kokaincsempészek Magyarországból és Csehszlovákiából hozzák az országba a drága ki-

bitőszert. Külföldről egy kiló kokaint — zugszörnyekben, — harmincezer lejért meg lehet már vásárolni. Ez az export-ár, ugyanis a belföldi árak, amint később meglátjuk, mindenkor drágábbak. Harmincezer lej tehát külföldről egy kiló kokain és mire a csempész Aradra hozza, az aradi fekete tőzsdén, a normális kokain árfolyam mellett, minimálisan hatvan ezer lejért adhatja el.

A vásárló továbbítja az „árut”. Ő a „tőzsdés”. Hozzá jönnek el a kliensek. Ő már kilencven ezer lejért kap a méregért. Egy kiló kokainon másod-, illetve harmadkézből, már hatvan ezer lej tiszta haszon van!

Egy kiló kokain...

És mennyit számít ez a mennyiség például Bukarest hatalmas, szenvedélyekkel és szenvedésekkel zsúfolt városkomplexumához, lakóközösségéhez viszonyítva? Semmit. Ezt a kiló kokaint úgy issza be Bukarest kábulatraszom-

jas, mámorra vágyó koko-társadalma, mint normális ember pohara fenekéről szalmaszállal a málnaszörp utolsó cseppjeit.

AZ ELTETŐ MEREG...

A Koko tehát nemcsak gyilkol. Nemcsak rombol. A Koko éltet és felvirágoztat. A csempészek utjai a fekete tőzsdék, zugszörnyek, főpincérek országutjain keresztül rejtélyesek, izgatóság és fájdalommal igazzak. Amíg ismerőseink, akiről a cikk elején szó van, harmincezer lejért keresett egyetlen üzletén, — mert ennyit keresett, ez a harmincezer lej lenyitotta fel ismét életszínvonalát, ettől az egy-

kilogram kokaintól vajon hány szerencsétlen ember lába rogyant meg, hány szerencsétlen ember menekült az adagokra osztott egykilogramnyi felejtés mindentelődött árnyékába, felejteti, főképpen azt, hogy a kokain nemcsak kábít, de gyilkol is...

Erdemes foglalkozni a Koko rejtélyes utjaival, amelyek csempészek, üzérkedések, üzörködásokon és főképpen hamisításokon keresztül vezet egyrészt a százezeres nyereségekhez, másrészt sok-sok ember összeomlásához...

Balla Károly

SPORT

Sporthirek

Budapest vasárnap a bajnokság első és második helyezette, a Ferencváros és a Kispest mérte össze erejét. Azonkívül Hungaria—Budai 11, Ujpest—Nemzeti és Phöbus—III. Ker. F. C. meccsek lesznek az első osztályban.

A Hungaria leszerződött jobb szölsőnek Ormósi, aki nem más, mint Opat, a csapat egykori neves játékosa.

A magyar futball szenzációja, hogy a szövetség reformbizottsága elfogadta a Nemzeti

Bajnokság létesítéséről szóló tervezetet. A Nemzeti Bajnokságban amatőr- és profispárok vegyesen vesznek részt.

A Hungaria tiltakozott Barátkynak a Brasovia elleni szerepeltetése miatt, mert a Crisana még mindig nem váltotta ki Barátkyt a Hungariától, amely viszont nem adott neki játéklehetőséget a Brasovia ellen. A magyar szövetség a FIFA-hoz fordult orvoslásért.

Az idei atlétikai szezon befejezésével összeállították a legjobb eredményeket elért futók névsorát. A táblázat egy részét itt közöljük:

100 méter: 10.3 mp. Borchmeyer (német) és Jonath (német). 10.4 mp. Berger (holland), Hendrix, Lammers és Schein (németek).

200 méter: 21 mp. Kovács (magyar). 21.4 mp. Jonath (német). 21.4 mp. Borchmeyer és Schein (németek).

400 méter: 48 mp. Voigt (német). 48.1 mp. Strandwall (finn). 48.4 mp. Metzner (német).

800 méter: 1:50.6 Beccali (olasz). 1:52.3 Ny (svéd). 1:53 Larsson (svéd).

1500 méter: 3:49 Beccali (olasz). 3:52.6 Szabó (magyar). 3:53.6 Thomas (angol).

5000 méter: 14:41.4 Lehtinen (finn). 14:41.6 Toivonen (finn). 14:43.6 Virtanen (finn).

AZ ORSZÁGOS SIVERSENYEKET

az idei szezonban, februárban, részben Nagyszében rendezik (18 km-es és 50 km-es futóverseny és ifjúsági futóverseny), részben pedig Brassóban (ugró-, akadály- és lesiklóverseny).

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betűből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állás-keresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Alig használt ebédőlcsező eladó. Cim 13504. szám alatt a brassói kiadóban.

Jókai Mór összes művei 100 kötetben (jub. kiadás), 18 kötet Pallas-Lexikon, 5 kötet Gracza — Magyar szabadságharc története, 5 kötet Arany János művei, 6 kötet A zsidók egyetemes története, eladó. „Cultura” könyvkereskedésben, ARADON. 13603

SZESZGYÁRI HIZLALDA, 160 ökrre, decembertől áprilisig kukoricamoslók szolgáltatással bérbeadó. Bővebbet szeszgyárnál, Reghin, jud. Mureş. 13615

ELADÓ 2 AUTOBUSZ és 2 HAZHELY. Cim: Brassó, Str. Avram Jancu 11. 13612

Hosszúfaluban lakás, üzleti helyiséggel, gyümölcsös, öregség miatt olcsón eladó. Cim 13604. szám alatt a brassói kiadóban.

Két Rhessus majom és zöld hullámos papagájok eladók. Nord-Satulung. 13603

Állást nyer

Önálló szűcssegéd azonnal felvétetik. Csizsár szűcs, Masrovsárhely, Főter 6. 13577

Egy perfekt manikűrös kisasszony felvétetik. „Salon Ida” Brassó, Hirsch-utca 2. 13611

Lakás

Butorozott szoba kiadó. Hosszú-utca 15. 13495

Vegyes

Uridivat szabóságomat megnyitottam! Kifogástalan munka és szolid árak mellett kérem a fogyasztó közönség szíves támogatását. Gáll Lajos, Brassó, Piața Libertății No. 14. 13613

MEGJELENTEK A B. L. 1934 ÉVI

KÖNYVNAPTÁRAI!

A B. L. 1934. évi naptárát Finta Zoltán, az erdélyi magyar újságírógárda egyik legtehetségesebb tollforgatója, a B. L. belső munkatársa szerkesztette. Neve tökéletes garancia arra, hogy a naptárunk tartalma:

valószínűleg gazdag, ötletes, tanító és szórakoztató egyaránt

Kivonat a B. L. 1934. évi naptárának tartalomjegyzékéből:

Minden naptári oldalhoz 1 oldalas jegyzetirovat és gazdasági tudnivalók az illető hónap-pal kapcsolatban.

Ára példányonként 25 lej.

A B. L. előfizetői 25 lej beküldése ellenében postán, franco kapják.

Novellák, elbeszélések, karcolatok:

Arkadij Avercsenko, Falu Tamás, Farkas Imre, Finta Zoltán, Godwin Edward, Móra Ferenc, Simon Zoltán, H. G. Wells tollából.

Strassnoff Ignác mulatságos visszaemlékezése a hercegprimás 8000 forintjáról.

Sértő Kálmán, Somlyó Zoltán, Szibrik Antal és Barát Endre hangulatos versei.

Arisztokrata-vicek. — A mai gyermek. — Bíró előtt.

Tanulmányos nevelő- és felvilágosító cikkek:

Az elektromos hullámok csodáiról, Hires emberek mulatságos kalandjairól a dohányzás körül, a spanyolnátháról, a villamosszékről, a Scotland Yard büntető igazgatójáról, VII. Edward angol királyról, az idegen nyelvek tanulásáról és számtalan érdekes és aktuális problémáról.

Az elmúlt év története írásban és aktuális képekben.

A legújabb divat

SZABÁSZATI TANKÖNYVE

Szakiskoláknak és magántanuláshoz írta: K-né MARGITAI MARIS.

Tartalmazza:

a modern francia és angol női ruha

szabás-rajzai, szabását, összeállítását, varrást és kidolgozását. — Rövid idő alatt már a 8-ik teljesen átdolgozott kiadás jelent meg. A könyv ára 204. Vidékre portó Lei 20.

Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában.

GAZDASÁGI TANACSADÓ!

Baromfitenyésztés

második lényegesen átdolgozott kiadás

Dr. Bernátsky Jenő által

250 oldalas, számtalan ábrával ellátott könyv ára 120.— Lei.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában Brassó, Kapu-utca 56—58. az udvarban